ԱԶԳԱՅԻՆ, ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԱԳԱՅ

ԼԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1966-1967 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ,29 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2014 ԵՒ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2015

• VOL. XXXVI, NO 1966-67 • LUNDI, 29 DEC. 2014 & 5 JAN. 2015 • MONDAY, DEC. 29, 2014 & JAN. 5, 2015

2014 ՏԱՐՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԵՆ 66 ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐ

«Լրագրողներ առանց սահմանի» ոչ կառավարական կազմակերպութիւնը վերջերս յայտարարած է, թէ 2014 տարուան ընթացքին աշխարհի տարածքին սպաննուած են 66 լրագրողներ: Կազմակերպութիւնը նաեւ յայտարարած է, թէ կան նաեւ առեւանգուած լրագրողներ:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՆԱԽԱՇԵՄԻՆ՝ ՋԵՐՄԱՊԷՍ ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԵՆՔ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐԸ, Ի ՍՐՏԷ ՄԱՂԹԵԼՈՎ՝ ՈՐ 2015 ԹՈՒԱԿԱՆԸ ԲԱՐԵԲԵՐ, ՕՐՀՆԱԲԵՐ ԵՒ ԽԱՂԱՂ ՏԱՐԻ ՄԸ ԸԼԼԱՅ ՀԱՄԱՅՆ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ Ի ՍՓԻՒՌՍ ԱՇԽԱՐՀԻ

ԳԱՆԱՏԱՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԳԵՐ. Տ. ԱԲԳԱՐ ԵՊՍ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՅ ԵՒ Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

« Սէրդ սիրով խոնարհեցար
Ի փրկութիւն մեր մարմնացար »

ՍԲ. ՆԵՐՍԷՍ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Սիրելիներ,

Ճշմարիտ Սէրը Ինքզինք յայտնեց մեզի, երբ տակաւին անարժան էինք՝ մեղքի գերիշխանութիւնն ընդունած և անոր լուծին տակ կքած: Առաջինն Ինքն Իր անսահման Սէրը արտայայտեց՝ զիրար անկեղծ սիրելու օրինակը տալով և պարտաւորեցնելով Իրեն սիրել, որպէսզի մեղքը, իսկ մեղքով ալ մահը, մեզի չսպառնան:

Տարեմուտը ինքնաքննութեան պատեհ առիթ է, քանի որ անցնող ամէն տարի արեգակի շուրջ երկրի կատարած մէկ ամբողջական պտոյտը նշանակելէ աւելի, կը փաստէ, որ մեզի բաժին վիճակուած կեանքէն տարի մը եւս անցաւ:

Գալիք տարին Հայոց Ազգին համար միակամութեան, ուժերու լարման, կարողութիւններու լիարժէք դրսևորման տարի պէտք է ըլլայ, որովհետեւ 2015 թուականը կը լրացնէ Մեծ Եղեռնի հարիւրերորդ տարելիցը: Աստուծով, մեր ոտնահարուած Սրբութիւնները կը նուիրագործենք, չսպիացող վէրքերը բալասանելու, Մեր Արդար Դատին լուծում տալու:

Աստուածայայտնութեան տօնի խորհուրդով խրախուսուած, վանենք խաւարի գործերը ու Անստուեր Լոյսի կենսապարգեւ Պատուիրաններով առաջնորդուելով մեր հաւատարմութիւնը փաստենք Հաւատարիմ Աստուծոյ:

Երկնաւորներու դասին երգակցելով փառաբանենք մեր Փրկիչ Աստուածը, հովիւներու նման սքանչանանք Մարդասէրին մեզի տուած անօրինակ Շնորհով, մոգերու պէս շտապենք Տիրոջը երկրպագութեան՝ մատուցանելով հաւատքի ոսկին, յոյսի կնդրուկը ու սիրոյ զմուռսը:

Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան լուսափայլ տօներու առթիւ սրտանց կը շնորհաւորեմ մեր Տիրախնամ Թեմի Հոգեւորականներու նուիրեալ դասը, Թեմական Խորհուրդը, ծխական կառոյցները եւ յարակից մարմինները, ազգային, մշակութային, հասարակական կազմակերպութիւններու անդամները, մեր սիրեցեալ հաւատացեալ ժողովուրդը՝ մաղթելով յարատեւ յաջողութիւններ եւ արեւշատ ու առողջ կեանք:

Քրիստոս Ծնաւ և Յայտնեցաւ ,
Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի:

Աղօթքով՝
ԱԲԳԱՐ ԵՊՍ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ
Գանատահայոց Առաջնորդ

Նախագահ Սարգսեան ընդունած է Եւրոպական Խորհրդարանի փոխնախագահը

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեան Ուրբաթ՝ 19 Դեկտեմբերին, ընդունած է Եւրոպական խորհրդարանի փոխնախագահ, Եւրանեսթ-ի Խորհրդարանական վեհաժողովի քաղաքական խորհուրդի անդամ Ռիշարտ Չառնեցքին:

Ըստ նախագահի մամլոյ ծառայութեան, զրոյցին ընթացքին Ռիշարտ Չառնեցքի նշած է, որ իր երկիրը (Լեհաստան) շատ լաւ կը պատկերացնէ եւ յատուկ ըմբռնում ունի այն աշխարհաքաղաքական իրավիճակին վերաբերեալ, որուն մէջ կը գտնուի Հայաստան:

«Զրուցակիցները երկուստեք կարեւոր նկատած են Եւրոպական Միութեան հետ միջխորհրդարանական գործակցութիւնը, որ տեղի կ՛ունենայ Հայաստանի Հանրապետութիւն-Եւրոպական Միութիւն խորհրդարանական գործակցութեան խորհուրդի, ինչպէս նաեւ Արեւելեան գործընկերութեան խորհրդարանական ձեւաչափի՝ Եւրանեսթ-ի խորհրդարանական վեհաժողովի ծիրին մէջ: Սերժ Սարգսեան եւ Ռիշարտ Չառնեցքի քննարկած են այդ գործակցութիւնը արդիւնաւէտօրէն զարգացնելու կարելիութիւնները», յայտնած է պաշտօնական աղբիւրը:

Նախագահ Սերժ Սարգսեան Չառնեցքիի ներկայացուցած է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի տագնապի լուծման բանակցային հոլովոյթը, խաղաղ լուծման ուղղութեամբ ԵԱՀԿ-ի Մինսքի խմբակի համանախագահող երկիրներու եւ Հայաստանի ջանքերն ու առկայ խնդիրները:

Հասան Ճեմալ կը հրաժարի սփիւռքի հետ նախատեսուած ծրագիրներէ

Հասան Ճեմալ հրաժարած է Սփիւռքահայութեան հետ նախատեսուած կարգ մը ծրագիրներէ: Այս մասին վերջերս լուր կը փոխանցէ News Am-ը, որ նաեւ ըսած է, թէ Ճեմալ Երեւանի մէջ տեղի ունեցած միջադէպէն ետք հրաժարած է նախօրօք նախատեսուած այն ծրագիրներէն՝ որ տեղի պիտի ունենային տարբեր երկիրներու մէջ: Յիշեցնենք, որ Ճեմալ Հայոց Ցեղասպանութեան մասին գիրք մը գրած էր ու գիրքի թարգմանիչ՝ թրքագէտ Ռուբէն Մելգոնեան Ճեմալի հետ կատարուած հանդիպման ընթացքին աղմուկ բարձրացուցած էր Ճեմալի կողմէ արձակուած տարբեր կեցուածքներուն համար: Ճեմալ իր մեծ հօր Ճեմալ Փաշան ահաբեկած հայ վրիժառուները «հրոսակ» անուանած էր:

Ֆրանսա պիտի չփոխէ իր դիրքորոշումը Հայաստանի նկատմամբ

Ֆրանսայի մօտեցումը Հայաստանի եւ 1915 թուականի իրադարձութիւններուն նկատմամբ պիտի չփոխուի: Ըստ «Թրենտ» լրատու գործակալութեան, Թուրքիոյ մէջ Ֆրանսայի դեսպան Լորան Պիլի, Ուրբաթ՝ 19 Դեկտեմբերին, թրքական պատկերասփիւռի կայանի մը տուած հարցազրոյցին մէջ յայտարարած է, որ Անգարա գիտէ Փարիզի վերաբերմունքը Երեւանի նկատմամբ եւ չ՛ակնկալեր, որ Ֆրանսա կը փոխէ այդ մօտեցումը:

Հայկական Երուսաղէմին՝ Պետական Պաշտպանութիւն

ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Նախորդիւ՝ այս սիւնակի տակ անդրադարձել էի Իսրայէլի վարչապետ Բենիամին Նաթանեահուի յայտարարութեանը, թէ ժամանակն է փոխելու Երուսաղէմի կարգավիճակը: Ասել էի, որ այդ յայտարարութիւնը անմիջականօրէն սպառնում է մեր՝ հայութեան շահերին:

Քանզի կարգավիճակի որեւէ փոփոխութիւն, վստահ կարելի է պնդել, սպառնում է հայութեան ներկայութեանը Սուրբ քաղաքում, որի մէկ հինգերորդ մասը հայապատկան է, առարկայացուած վաղ քրիստոնէական ժամանակներից ի վեր այնտեղ՝ Սիոնի բարձունքին տեղակայուած Ս. Յակոբ վանք-բերդամրոցով ու յարակից եկեղեցիներով, տարբեր կալուածքներով եւ հոգեւոր-մշակութային անգին հարստութիւններով: Նրա կարգավիճակը հաստատուել է դեռեւս 7-րդ դարի առաջին կէսին՝ Մուհամետ մարգարէի անմիջական յաջորդներից Օմար իպն ալ Խաթթաբ խալիֆի հրովարտակով եւ այնուհետեւ պարբերաբար վերահաստատուել խաչակիր թագաւորների, ապա՝ Սալահեդտին ալ Այուպիի, Եգիպտոսի սուլթանների, օսմանեան սուլթաններ Սելիմի (Եավուզ), Սուլէյման Քանունիի, Միճիտի, եւ ապա բրիտանական «հոգատար» իշխանութեան, ընդհուպ Յորդանանի հաշեմական թագաւորութեան կողմից:

Իրականում Նաթանեահուի յայտարարութեանը Երուսաղէմի նկատմամբ իսրայէլական հին ծրագրի նոր բարձրաձայնումն է, որն իր հերթին արձագանգն է դեռեւս 1967 թ.ի Վեցօրեայ պատերազմի ընթացքում Իսրայէլի պաշտպանութեան նախարար Մոշէ Տայանի՝ իր ժողովրդին ուղղած «աւետիսի»՝ «Աւուրաշալիմ պիեատինու» («Երուսաղէմը մեր ձեռքերում է »): Այո, իսրայէլական բանակը Ցահալը գրաւել էր Երուսաղէմը, եւ կառավարութիւնը այն յայտարարել էր «Իսրայէլի յաւիտենական մայրաքաղաք», ինչը չէր ընդունուել եւ առ այսօր, 47 տարի անց, չի ընդունուում (ՄԱԿ-ի անդամ երկրների բացարձակ մեծամասնութեան կողմից: Եւ դա՝ ոչ միայն արաբ-իսրայէլական հակամարտութեան համապատկերում, այլեւ քրիստոնէական եկեղեցիների՝ մասնաւորապէս Վատիկանի, Յոյն-ուղղափառ եւ Հայ եկեղեցիների կողմից, որոնց դիրքորոշումը գոնէ այս հարցում միասնական է՝ Երուսաղէմը յայտարարել է միջազգային ազատ քաղաք, որպէս երեք կրօնների՝ քրիստոնէութեան, մահմետականութեան եւ յուդայականութեան կենտրոն:

Ինչ վերաբերում է Հայկական Երուսաղէմին, ի տարբերութիւն արաբ-մահմետականների նկատմամբ Թել Ավիւի բացայայտ թշնամական քաղաքականութեանը, իսրայէլական իշխանութիւնները Հայոց պատրիարքութեան դէմ աշխատում են՝ այսպէս կոչուած «մաշումի» տարբերակով, հանդէս բերելով աննախադէպ անհանդուրժողականութիւն: Դատական քաշքըշուկներով, խաբէութիւններով, կաշառքի (ոչ առանց ներքին գործակալների մեղսակցութեան) եւ վերջերս էլ նորանոր ծանր հարկերի ու տուրքերի միջոցով կրծումմաշեցնում են Հայկական Երուսաղէմը, միաժամանակ խթանում տեղի հայ երիտասարդութեան արտագաղթելու ձգտումները:

Իրերի այս կացութեան մէջ իրօք տարօրինակ, անբացատրելի է թւում Երուսաղէմի Հայոց նորընտիր Պատրիարքի պահուածքը հանդէպ Մայր Աթոռի ու նրա գահակալի: Նուրհան Պատրիարք Մանուկեանը առաջին օրից սկսեց եւ օրերս սաստկացրեց անհնազանդութեան բացայայտ ելոյթները Ս. Էջմիածնի դէմ, անընդհատ ցուցադրելով իր չունեցած մկանները: Այնինչ յատկապէս այժմ պատրիարքութիւնը կարիք ունի Մայր Աթոռի պաշտպանութեանը, վերջինիս միջազգային կապերին ու հեղինակութեանը: Այստեղ են ասել «խրախճանք՝ ժանտախտի պահին»...

Առայժմ մի կողմ թողնելով Երուսաղէմ-Ս. Էջմիածին միակողմանիօրէն սրուած յարաբերութիւնների հարցը, ուզում եմ ընդգծել՝ ՀՀ իշխանութիւնների համար ժամանակն է ազդու կերպով գործի լծուելու Երուսաղէմի եւ այնտեղ հայկական շահերի եւ իրաւունքների հարցը ոչ այնքան եկեղեցական, որքան քաղաքական է, ոչ միայն տեղական, այլեւ միջազգային մակարդակի խնդիր, որը պէտք է ջանալ կարգաւորել պետական մակարդակով, անմիջականօրէն, եւ ոչ թէ Գահիրէից, այլ հէնց Թել Ավիւից, այնտեղ հաստատելով մեր դեսպանութիւնը՝ ձեռնհաս մարդկանցով, առանց նկատի ունենալու Իսրայէլի կառավարութեան առարկութիւնները, կամ բարեկամ մահմետական որոշ երկրների չկամութիւնը:

Դա՛ է պահանջում մեր ազգային շահը:

Մեծն Բրիտանիա հրապարակեց հայկական Սփիւռքին մասին փաստաթուղթ

Մեծն Բրիտանիա եւ Հիւսիսային Իրլանդայի Միացեալ Թագաւորութեան արտաքին քաղաքական գերատեսչութիւնը հրապարակեց հայկական Սփիւռքին վերաբերեալ փաստաթուղթ մը, որուն մէջ գնահատականներ տրուած են Սփիւռքի դերակատարութեան եւ գործունէութեան մասին: Փաստաթուղթին համաձայն՝ հայկական Սփիւռքը յարաբերականօրէն ամենամեծն է յետխորհրդային երկիրներուն եւ առաւելապէս՝ Ռուսիոյ մէջ, իսկ անկէ ետք կու գան Միացեալ Նահանգներու եւ Ֆրանսայի գաղութները:

Փաստաթուղթին մէջ կը նշուի, որ ներկայիս հայկական Սփիւռքի թիւը 8-10 միլիոն է, որուն 2,3 միլիոնը կը գտնուի Ռուսիա, 1,5 միլիոնը՝ Միացեալ Նահանգներ, 400,000ը՝ Ֆրանսա եւ 200,000ը՝ Լիբանան: Ըստ փաստաթուղթին՝ շուրջ 80,000-ական հայեր կ՛ապրին նաեւ Ուքրանիոյ, Լեհաստանի, Արժանթինի, Գանատայի, Սուրիոյ, Թուրքիոյ եւ Իրանի մէջ: Մեծն Բրիտանիոյ հայկական համայնքի թիւը կը հասնի 18,000ի:

Քաղաքական կեանքի մասնակցութեան տեսանկիւնէն՝ ամէնէն աշխոյժ հայկական համայնքը Միացեալ Նահանգներու համայնքը կը նկատուի: Փաստաթուղթը կ՛ակնկալէ, որ ամերիկահայութեան քաղաքական ազդեցութիւնը աճի յառաջիկայ երկու տարիներուն, յատկապէս՝ Ցեղասպանութեան 100-ամեակին պատճառով:

Սփիւռքի դերակատարութեան վերաբերեալ, փաստաթուղթը կը նշէ, որ առաջին հերթին այդ օգնութիւնը կ՛արտացոլուի Հայաստանի զարգացման գործին մէջ անոր ունեցած տնտեսական ներդրումներով, որ կը գնահատուի 2 միլիառ տոլարով՝ 1992-էն ի վեր: Կը շեշտուի նաեւ Հայաստանի «մարդկային դրամագլուխը» զարգացնելու գործին մէջ Սփիւռքի օժանդակութեան կենսական կարեւորութիւնը՝ ակնարկելով շարք մը ոլորտներու մէջ Մայր Հայրենիքին ցուցաբերուած արհեստագիտական օժանդակութեանց, որոնք 1992-էն ի վեր բազմացած են նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան մէջ:

Փաստաթուղթին համաձայն՝ Սփիւռքը Հայաստանին կ՛օգնէ ոչ միայն իր սեփական միջոցներով, այլեւ կը կազմակերպէ օտար կառավարութիւններու կողմէ Հայաստանին եւ Արցախին ցուցաբերուող օգնութիւններ:

Հայկական լոգիները կը ներկայացուին որպէս միջազգայնօրէն Հայկական Հարցի առաջ մղման գործին մէջ բարձր արդիւնաւետութիւն ունեցող կառոյցներ: Իբրեւ օրինակ կը նշուի հայկական կազմակերպութիւններու գործունէութիւնը Միացեալ Նահանգներու մէջ:

Շար. էջ 5

Զուիցերիա մերժեց յուշարձան կանգնեցնելու Հայկական Համայնքի առաջարկը

«Էրմէնիհապէր» լրատու կայքէջը կը տեղեկացնէ թէ Զուիցերիա մերժեց հայկական համայնքի առաջարկը՝ Ժընեւի մէջ, ՄԱԿի գրասենեակի պուրակէն ներս ցեղասպանութեան զոհերու յիշատակին նուիրուած յուշարձան մը զետեղելու մասին:

Ըստ «Սօն» կայքէջին, Զուիցերիոյ Արտաքին Նախարարութիւնը որոշման մասին տեղեակ պահեց Ժընեւի Քանթոնի շրջանային ղեկավարութիւնը:

Նախարարութիւնը շրջանային իշխանութեան նաեւ յայտնեց, որ եթէ հայկական մշակութային միութիւնը պնդէ իր առաջարկին վրայ, այն ատեն կրնան յուշարձանը զետեղել քաղաքին մէջ ուրիշ տեղ մը:

ԱԲԱԿԱ
Շաբաթաթերթ
ABAKA
Hebdomadaire Arménien
Armenian Weekly ISSN 0382-9251
Publié par /Published by
Le Centre de Publication Tékéyan
825 rue Manoogian, Saint-Laurent,
Québec H4N 1Z5
Tél: (514) 747-6680 • FAX: (514) 747-6162
e-mail: abaka@bellnet.ca
www.tekeyanmontreal.ca
Պատասխանատու խմբագիր՝
ԱՒԵՏԻՍ ՊԱԳԳԱԼԵԱՆ
Ծանուցումներու, նուիրատուութիւններու եւ գրասենեակի պատասխանատու՝
ՍԱԼԲԻ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Թորոնթոյի պատասխանատու՝
ՄԱՏԱԹ Բ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ
Canada
2nd Class $80 (QC & ON)
1ère classe/first class $90
U.S.A. 1st class (US)$90
Autres pays/Other countries:
1st class (US)$120
Per issue $1.75
Dépôt légal: Bibliothèque du Québec
PM40015549R10945
TPS/GST — R119209294 • TVQ/PST #1006268699

"We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund (CPF) for our publishing activities."
Canada

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅՈՑ ԵՒ ԳԱՆԱՏԱՀԱՅՈՑ ԹԵՄԵՐՈՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԸ ԱՅՑԵԼԵՑԻՆ ԹՄՄ ԿԵԴՐՈՆ ԵՒ ՀԲԸՄ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երկուշաբթի, 15 Դեկտեմբերին հիւրաբար քաղաքս գտնուող Եգիպտահայ Թեմի Առաջնորդ՝ Գեր. Տ. Աշոտ Եպս. Մնացականեան, ընկերակցութեամբ Գանատահայոց Թեմի Առաջնորդ Գեր. Տ. Աբգար Եպս. Յովակիմեանի եւ Լավալի Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ հովիւ՝ Արժ. Տ. Կոմիտաս քհն. Միրզախանեանի, այցելեցին Մոնթրէալի Թէքէեան Մշակութային Միութեան կեդրոնատեղին եւ ընդունուեցան ՌԱԿ-ի, ԹՄՄ-ի եւ «Ապագայ» շաբաթաթերթի պատասխանատուներու կողմէ:

Մօտ մէկ ժամ տեւողութեամբ սիրալիր հանդիպման ընթացքին երիտասարդ եւ եռանդուն Սրբազան Հայրերը փոխանակեցին համայնքային տեղեկութիւններ, քննարկեցին անցեալի դժուարութիւններ, ներկայի հարցեր ու ապագայի ծրագիրներ: Աշոտ Սրբազան, որ 12 տարիներէ ի վեր կը վարէ Եգիպտոսի Առաջնորդութիւնը, գոհունակութեամբ յայտնեց թէ Եգիպտոսի մէջ այժմ կը տիրէ յարաբերաբար խաղաղ շրջան մը, կը շարունակուին համայնքային կառոյցներու գործունէութիւնները համերաշխ մթնոլորտի մէջ, հակառակ գաղութի չափազանց նօսրացման: Եկեղեցին իր Առաջնորդարանով գաղութը հովանաւորող գլուխն է: «Մենք շատ բախտաւոր եղած ենք, ըսաւ ան, որպէս հին ու կազմաւորուած գաղութ, ունեցած ըլլալու հեռատես ու խելացի ազգայիններ, ինչպէս Աղա Կարապետ Գալուստ, Նուպար փաշա, Պօղոս Նուպար փաշա եւ շատ ուրիշներ, որոնք անցեալին հաստատած են կտակներ եւ Առաջնորդարանին թողած են արժէքաւոր կալուածներ, ու շնորհիւ անոնց եկամուտներուն, մենք կը շարունակենք հոգալ մեր գաղութի կրթական, մշակութային, հրատարակչական եւ ընկերային այլազան գործունէութիւնները» ըսաւ Աշոտ Սրբազան: Դոկտ. Արշաւիր Կէօնճեան, նախկին եգիպտահայ մը,

ամփոփ կերպով բացատրեց Մոնթրէալի յարաբերաբար նոր գաղութի կազմաւորման դժուարին ընթացքը եւ միայն քանի մը տասնամեակներու ընթացքին կարելի եղած էր հաստատել գաղութի եկեղեցական, ապա կրթական, մշակութային, ընկերային կեդրոնները, շնորհիւ Ալեք Մանուկեանի նման հաւատաւոր, տեսիլք ունեցող եւ ատենի որոշ ղեկավարներու հանդէպ ամբողջական վստահութեան, նիւթական եւ բարոյական նեցուկով կարելի դարձած էր այսօրուան կենսունակ գաղութին զարգացումը: Սրբազան Հայրերը շրջեցան շէնքի տարբեր բաժինները – սրահը, գրադարանը, «Ապագայ»ի խմբագրատունը, թատերական եւ երիտասարդական գործունէութեան բաժինը: Առիթն էր նաեւ որ ԹՄՄ-ի ատենապետ Արթօ Մանուկեան Աշոտ Սրբազանի հետ համադրէր մօտ ատենէն ԹՄՄի «Հայ Բեմ» թատերախումբի եւ զբօսաշրջային խումբի մը Եգիպտոս այցելութեան եւ ելոյթներու դասաւորման պարագաները ու նկատի առնուէին կազմակերպչական հիմնական կարգադրութիւնները:

Սրբազան Հայրերը ապա առաջնորդուեցան յարակից ՀԲԸՄ Ալեք Մանուկեան վարժարանը ուր անոնք ընդունուեցան վարժարանի նախագահ Տիար Արմէն Պչագճեանի եւ փոխ տնօրէն Շահէ Թանաշեանի կողմէ, ու շրջեցան վարժարանի տարբեր բաժինները – արդիական գրադարանը, բազմանպատակ «Կէօնճեան» մարզասրահը, մանկամսուրի բաժինը, Իրաքահայ եւ Սուրիահայ նոր ժամանած ընտանիքներու երեխաներու յատուկ դասարանը, եւ տեղեկացան վարժարանի դիմագրաւած նիւթական խոշոր դժուարութիւններուն, նոյնիսկ պետական յատկացումներու առկայութեան:

Սրբազան Հայրերը հրաժեշտ առին գնահատանքի եւ շնորհաւորութեան խօսքերով ու յառաջիկայի սերտ համագործակցութեան եւ յաջողութեան մաղթանքներով:

Հայ Մամուլի փոքրիկ ցուցահանդէս Ս. Սահակ – Ս. Մեսրոպ Ազգային Շաբաթօրեայ Վարժարանի 8-րդ դասարանի կողմէ կազմակերպուած

Ս. Սահակ – Ս. Մեսրոպ Ազգային Շաբաթօրեայ Վարժարանի 8-րդ դասարանի սաները այս տարի սորվեցան, թէ 1915-ի Ցեղասպանութեան որպէս հետեւանք Հայաստանէն դուրս կազմուեցան հայկական գաղութներ: Այդ գաղութները միասնաբար Սփիւռք կը կոչուի եւ մենք՝ Սփիւռքահայ:

Հայկական կազմակերպուած գաղութներ ունինք օրինակի համար Սուրիա, Լիբանան, Իրաք, Պարսկաստան, Իսրայէլ, Յորդանան, Եգիպտոս, Քուէյթ, Կիպրոս, Յունաստան, Արեւմըտեան Եւրոպա, Իտալիա, Հարաւային Ամերիկա, Աւստրալիա, Միացեալ Նահանգներ եւ Գանատա:

Անոնք սորվեցան նաեւ, որ այս գաղութներուն մէջ ապրող հայերը Հայաստանէն հեռու են բայց Հայաստանը կ'ապրի բոլորին ալ սրտին մէջ: Անոնք իրենք զիրենք հայ կը զգան, հայերէն կը խօսին, հայկական եկեղեցի կը յաճախեն, իրենց զաւակները հայկական ամենօրեայ կամ շաբաթօրեայ վարժարան կը ղրկեն եւ հայերէն թերթեր կը հրատարակեն:

Կան հայկական օրաթերթեր, երկշաբաթաթերթեր, շաբաթաթերթեր, ամսաթերթեր, եւ պարբերաթերթեր: Այս բոլորը սորվելէ ետք բոլորը լծուեցան աշխատանքի, հաւաքեցին ինչ որ կրցան եւ Դեկտ. 13-ին ծնողաց եւ դպրոցի աշակերտութեան ներկայացուցին «Հայ Մամուլ - փոքրիկ ցուցահանդէսը»:

Արդարեւ, ճաշասրահի սեղաններուն վրայ շարուած էին թերթերն ու պարբերաթերթերը, գրական հանդէսներն ու տարեգիրքերը, իսկ հաստ խաւաքարտերու վրայ փակցուած էին թերթերէ կտրատուած գլխաւոր լուրեր, տեղական, հայկական, միջազգային... եւ բոլոր այցելողները մեծ հետաքրքրութեամբ դիտեցին: Կազմակերպող սաները անոնց հակիրճ բացատրութիւններ կուտային:

Սեղաններու վրայ ունէինք լուսաբաց, թորոնթոհայ, Շողակաթ, Ապագայ, Հորիզոն, Լոյս, Արծիւ, Նոր Սերունդ, Հայրենիք, Նոր Օր, Ասպարէզ, Մասիս, Յուսաբեր, Արեւ, Նայիրի, Ակօս, Մարմարա, Ալիք, Ավանգարդ, Հայրենիքի Ձայն, Հայացք, Մարզաշխարհ, Իրաւունք, Երեւան, Ժամանակ, Սիոն, Սովետական Հայաստան, Վերածնուած Հայաստան, Լոյս, Հեմ, Հայ Երուսաղէմ, Գեղարդ, Բագին, Բժիշկ, Ս. Փրկիչ, Երկիր եւ այլն:

Հետաքրքրական էր որ «Հայրենիք» օրաթերթը կը կրէր Երեքշաբթի, 28 Մայիս 1957 թուականը եւ անկախութիւնը կերտող հերոսներուն լուսանկարները:

Իսկ «Յուսաբեր» թերթը՝ Հինգշաբթի, 18 Հոկտ. 1956 թուականը:

«Նայիրի» շաբաթաթերթը՝ Կիրակի, 3 Փետրուար 1957 թուականը:

Հիմա որ ծանօթացան կարգ մը թերթերու անուններու, արդեօք պիտի փորձե՞ն այս տղաքն ու աղջիկները գոնէ թերթատել զանոնք, եթէ անշուշտ այդ թերթերէն ոմանք մուտք կը գործեն իրենց ընտանեկան յարկերէն ներս:

Ներկայ մը

Հայաստանի զարգացման հիմնադրամ ստեղծուած է

Ստեղծուած է Հայաստանի զարգացման հիմնադրամ: Որոշումը ընդունուած է կառավարութեան Դեկտեմբեր 18-ի նիստին: Կառոյցը ստեղծուած է Արդիւնաբերութեան զարգացման հիմնադրամի եւ Հայաստանի ազգային մրցունակութեան հիմնադրամը միաձուլման արդիւնքով:

Գործադիրի նիստին հաստատուած է հիմնադրամի կանոնադրութիւնը, տնօրէնի ժամանակաւոր պաշտօնակատար նշանակուած է Արման Խաչատրեանը: Կառավարութիւնը կը նշէ, որ իր որոշումը թոյլ կու տայ առաւել համակարգուած իրականացնել երկրի տնտեսութեան զարգացման եւ մրցունակութեան բարձրացման ուղղուած ծրագիրները, առաւել նպատակային ծախսել ֆինանսական միջոցները:

Արդիւնաբերութեան զարգացման հիմնադրամը ստեղծուած է 2012-ին Հայաստանի արտահանման ուղղուած արդիւնաբերական քաղաքականութեան ծիրէն ներս ոլորտային ռազմավարութիւններու միջոցառումներու իրականացման նպատակով: Հիմնադրամը մասնաւորապէս իրականացուցած է արտադրական գործունէութեան վարկաւորման տրամադրում, շուկայական տեղեկատուութեան ապահովում, միջազգային ցուցահանդէսներուն մասնակցութեան ապահովում եւ այլն:

Հայաստանի ազգային մրցունակութեան հիմնադրամը ստեղծուած է 2008-ին կառավարութեան եւ հայազգի յառաջատար գործարարներու համագործակցութեան սկզբունքով:

Հիմնադրամի առաքելութիւնը եղած է տնտեսութեան առանցքային ոլորտներու բեկումնային զարգացման միջոցով բարձրացնել ազգային մրցունակութիւնը:

Հիմնադրամը պետական-մասնաւոր համագործակցութեան սկզբունքով նպատակ ունեցած է ներգրաւել ռազմավարական նշանակութեան ներդրումներ եւ իրականացուցած է Հայաստանի տնտեսական զարգացման համար կենսականօրէն կարեւոր ծրագիրներ:

Հայաստան-Իրան՝ ուժանիւթի համագործակցութիւն

Հայաստանը եւ Իրանը ուժանիւթի, ֆինանսական, հեռահաղորդակցութեան, երթեւեկութեան եւ գիւղատնտեսութեան ոլորտի մէջ երկկողմ համագործակցութիւնը խթանելու փոխըմբռնման յուշագիր ստորագրած են: Ինչպէս կը հաղորդէ “Արմենփրես”-ը՝ վկայակոչելով “Թեհրան թայմզ” լրատուական գործակալութիւնը, երկու երկիրները համաձայնութիւն կնքած են 2015-ի Մարտին, սկսած ելեկտրահաղորդակցման երրորդ գիծի անցնելու աշխատանքները: Կողմերը նաեւ պայմանաւորուած են առաւելագոյնը մինչեւ 2016 թուականի սկիզբը աւարտել եւ շահագործման յանձնել հայ-իրանական սահմանին՝ Արաքս գետի վրայ կառուցուող “Մեղրի” ՋԵԿ-ը:

Նշենք, որ Իրանի Իսլամական Հանրապետութիւն մեկնած էր ՀՀ ուժանիւթի եւ բնական պաշարներու նախարար Երուանդ Զախարեանի գլխաւորած պատուիրակութիւնը՝ Դեկտեմբեր 15-16 Թեհրանի մէջ հայ-իրանական միջկառավարական յանձնաժողովի 12-րդ նիստին մասնակցելու համար:

ԻԻՀ մաքսային ծառայութեան նախորդ տարուան տուեալներով՝ Հայաստանը իրանական ոչ քարիւղային ապրանքներ ներմուծող 28-րդ երկիրն է:

2013 թուականի Մարտէն մինչեւ 2014 թուականի Մարտը Իրան 105.6 միլիոն տոլարի ոչ քարիւղային ապրանք արտահանած է Հայաստան եւ ներմուծած՝ 28.9 միլիոն տոլար:

Ղազախստանի եւ Պելոռուսիայի խորհրդարանները վաւերացուցին Հայաստանի անդամակցութիւնը Եւրասիոյ Տնտեսական Միութեան

Ասթանա, Մինսք - Ղազախստանի Ծերակոյտը եւ Պելոռուսիոյ Ներկայացուցիչներու Տունը (Խորհրդարանը) վաւերացուցին համաձայնագիրը որ կը հաստատէ Հայաստանի անդամակցութիւնը Եւրասիոյ Տնտեսական Միութեան (ԵՏՄ): Երբ մօտ օրէն այս դաշինքը ի զօրու դառնայ, Հայաստան պիտի ստանձնէ իր իրաւունքներն ու պարտաւորութիւնները:

«Պատմական օր մըն է այս օրը: Այս անդամակցութիւնը խոշոր պատեհութիւններ պիտի ստեղծէ Հայաստանի համար» յայտնած է Պելոռուսիոյ մօտ ՀՀ Դեսպան Արմէն Խաչատրեան, որ աւելցուցած է թէ Հայաստան պիտի կարենայ ԵՏՄ-ի անդամ երկիրներու հայթայթել իր այլազան արտադրութիւնները: Միութեան միւս անդամն է Ռուսաստանը:

Թէեւ Հայաստան սահմանակից չէ որեւէ միւս անդամ երկիրներու հետ, Հայաստանի յարաբերութիւնները պիտի իրագործուին Վրաստանի վրայով:

Պելոռուսիոյ Արտաքին փոխ նախարար Ալեքսանտր Միխնեւիչ յայտնած է թէ ըստ համաձայնութեան, Լեռնային Ղարաբաղը մաս պիտի չկազմէ Եւրասիոյ Տնտեսական Միութեան: Ան հաստատած է թէ Հայաստանի համաձայնութեամբ համաձայնագրին վրայ աւելցուած յօդուած մը կը շեշտէ այս պարագան:

Ուրուկուէյի կառավարութիւնը հայկական թանգարանի համար տարածք պիտի տրամադրէ

«Արմենբրէս»-ի հաղորդմամբ՝ Ուրուկուէյի մէջ Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան կառուցելու քայլերը ընթացքի մէջ են: Հարաւային Ամերիկայի Հայ Դատի յանձնախումբի ղեկավար Յակոբ Տապակեան յայտնած է, թէ 2015ի առաջին ամիսներուն, ամենայն հաւանականութեամբ Ուրուկուէյի կառավարութիւնը տարածք պիտի տրամադրէ այդ թանգարանին համար:

«Մոնթեվիտէոյի մէջ Հայոց Ցեղասպանութեան թանգարան ստեղծելու համար, բոլոր անհրաժեշտ քայլերը կը կատարուին: Աշխատանքին մաս պիտի կազմեն հայ համայնքի ներկայացուցիչները, Ուրուկուէյի Հանրապետութեան Պետական համալսարանի, երկրի զբօսաշրջութեան նախարարութեան եւ Մոնթեվիտէոյի քաղաքապետարանի ներկայացուցիչները: Այս քայլերը, ամենայն հաւանականութեամբ, պիտի ամբողջացուին 2015 թուականի առաջին ամիսներուն, եւ այդ ժամանակ Ուրուկուէյի կառավարութիւնը տարածք պէտք է յանձնէ թանգարանի հիմնադրման համար», ըսած է Տապակեան:

Ինչ կը վերաբերի Հայոց Ցեղասպանութեան ճանաչման ուղղութեամբ Պոլիվիոյ խորհրդարանի յայտարարութեան, որ կը դատապարտէ մօտ մէկ դար առաջ նշեալ ոճիրը գործողներու ժխտողական քաղաքականութիւնը, Տապակեանի խօսքով՝ ատիկա եւս մէկ անգամ կը հաստատէ, թէ Լատին Ամերիկայի ազգերուն մօտ գիտակից համոզում մը կայ գործելու ի նպաստ ճշմարտութեան:

«Հարաւային Ամերիկայի տարբեր երկիրներու վրայ, Թուրքիոյ եւ Ատրպէյճանի կողմէ կը գործադրուին տնտեսական ու քաղաքական խիստ ու շարունակական ճնշումներ, որոնք վերջին տարիներուն աւելի սաստկացած են, յատկապէս՝ Արցախի հիմնահարցին առնչութեամբ: Սակայն Պոլիվիոյ ճանաչումը յստակ պատասխան է Էրտողանին, Ալիեւին եւ անոնց իշխանութիւններուն կողմէ առաջադրուած ժխտողականութեան դէմ», շեշտած է Յակոբ Տապակեան:

Հայոց Ցեղասպանութեան նուիրուած ժապաւէններ պիտի ներկայացուին 2015-ին

2015 տարուան ընթացքին հանրութեան դատին պիտի յանձնուին Հայոց Ցեղասպանութեան նուիրուած շարք մը շարժապատկերի ժապաւէններ: Լրագրողներուն հետ ունեցած զրոյցին ընթացքին՝ ըստ Արմենփրես-ի՝ այս մասին յայտնած է Հայաստանի ազգային շարժապատկերի կեդրոնի տնօրէն Գէորգ Գէորգեան: Ան ընդգծած է, որ ժապաւէններէն շատեր պատրաստ պիտի ըլլան մինչեւ 24 Ապրիլ 2015, իսկ մնացածը՝ մինչեւ 2015-ի աւարտը:

«Մի շարք ֆիլմեր են նկարահանուում Հայոց Ցեղասպանութեան թեմայով՝ տարբեր երկրների հետ համատեղ արտադրութեամբ: Շուտով Հայոց Ցեղասպանութեան 100-րդ տարելիցին նուիրուած միջոցառումները համակարգող պետական յանձնաժողովը կը կայացնի որոշում, եւ ֆիլմերին կը տրուի ֆինանսաւորում: Բոլոր ֆիլմերը համատեղ արտադրութեան են, եւ կարծում եմ, որ դրանք բոլորը կ՛ընդգրկուեն այդ որոշման մէջ», ըսած է Գէորգ Գէորգեան:

Ըստ անոր՝ ժապաւէնները արդէն կը նկարահանուին, անոնք պիւտճէական որոշ յատկացումներ ունին, սակայն ամբողջական չէ, այդ իսկ պատճառով դիմած են յանձնաժողովին՝ ժապաւէնը աւարտելու իմաստով ներդրում ապահովելու համար: «Կարծում եմ, որ բոլոր ֆիլմերն էլ աջակցութիւն կը ստանան», աւելցուցած է ան:

ԳԱՆԱՏԱՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԱԲԳԱՐ ԵՊՍ. ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆ ԻՐ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳԸ ՄԱՏՈՅՑ ԹՈՐՈՆԹՈՅԻ ՄԷՋ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՐՁԱԿԵԱՆ

Գանատահայոց Թեմի նորընտիր Առաջնորդ Գերշ. Տ. Աբգար Ս. Եպս. Յովակիմեան, որ 16 Նոյեմբեր 2014-ին Ս. Էջմիածնի մէջ ձեռամբ՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի եպիսկոպոս ձեռնադրուած եւ օծումը կատարուած էր, 7 Դեկտեմբեր 2014 Կիրակի առաւօտ, Ս. Երրորդութիւն Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 86-րդ տարեդարձին առիթով լրիւ հանդերձաւորուած հանդիսաւոր իր անդրանիկ Սրբազան պատարագը մատուցեց եւ օրինաբեր պատգամը փոխանցեց հաւատացեալներուն:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը սարկաւագներու, դպրաց դասի եւ հոգեւորականներու կողմէ կազմուած պատկառելի թափօրի ուղեկցութեամբ, ու «Հրաշափառ» ի երգեցողութեամբ առաջնորդուեցաւ դէպի Ս. խորան:

Պատարագիչ Սրբազան Հօր որպէս առընթերակայ էին եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ՝ Արժ. Տ. Զարեհ Ա. Քհնյ. Զարգարեան եւ օգնական Հովիւ Արժ.Տ. Տաթեւ Քհնյ. Մէլէնկիչեան, Ս. Սեղանին սպասարկեցին Բրշ. սարկաւագներու լրիւ կազմը, ինչպէս նաեւ Բրկ. ուրարակիր դպիրներ: Իսկ երկսեռ դպրաց դասը խմբավարութեամբ՝ Շահէ Ալթունեանի եւ երգեհոնի ընկերակցութեամբ Սոնա Արթինեանի, ներդաշնակ կերպով ու բարձրորակ երգեցողութեամբ անգամ մը եւս հմայեց հաւատացեալները:

Ս. պատարագին ներկայ էին Հայաստանի Հանրապետութեան (Հ. Հ.) Գանատայի Արտակարգ եւ լիազօր Դեսպան՝ Տիար Արմէն Եգանեան, Գանատայի Դաշնակցային Կառավարութեան երեսփոխաններէն Ճօ Տանիէլ, որ կը ներկայացնէր Գանատայի Վարչապետ Սթիֆըն Հարփըրը, ինչպէս նաեւ Բազմամշակութային նախարար Ճէյսըն Քէնին, օրինաբեր ներկայութեամբ Ռումանիոյ Հայոց Թեմի Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Տաթեւ Ս. Եպս. Յակոբեան, Քաղաքացիութեան Դատաւոր Արիս Պապիկեան, ինչպէս նաեւ եկեղեցին լեցնող հաւատացեալներու բազմութիւն մը որոնք եկած էին Առաջնորդ Սրբազան Հօր օրհնութիւնը ստանալու:

Ցընթացս Ս. Պատարագի Տէր Զարեհ Ա. Քահանան ողջունեց ներկայութիւնը Հայաստանի Դեսպանին եւ ներկայ հիւրերուն, ապա ներկայացուց հիւրաբար քաղաքս գտնուող Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի միաբաններէն Ռումանահայոց Թեմի Առաջնորդ Տ. Տաթեւ Ս. Եպս. Յակոբեանը որ երկար տարիներէ ի վեր հարազատ բարեկամը եղած էր Աբգար Սրբազանին եւ այս առթիւ վերջերս Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ տեղի ունեցող եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան եւ օծման արարողութիւններուն ինքն ալ ներկայ գտնուած էր: Ապա Տէր Հայրը բարի գալուստ մաղթելով հրաւիրեց Տաթեւ Սրբազանը, որպէսզի իր սրտի խօսքը փոխանցէ:

Տաթեւ Եպս. Յակոբեան իր ոգեւորիչ սրտի խօսքին մէջ ընդգծեց թէ, ինք կու գար Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնէն, փոխանցելու համար Ն.Ս.Օ.Տ.Տ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս եւ Ծայրագոյն Պատրիարքի, ինչպէս նաեւ Եպիսկոպոսներու օրհնութիւնն ու զօրակցութիւնը նորընտիր եւ նորօծ Առաջնորդ Աբգար Եպս. Յովակիմեանին: Տաթեւ Սրբազանը յայտնեց թէ, ուրախ թէ դժուար օրերուն Աստուած միշտ իր հետ պիտի ըլլայ, որովհետեւ վստահ գիտէ թէ Աբգար Սրբազանը գիտէ եկեղեցիին արժէքը ու գիտէ թէ ինչպէս պէտք է ծառայել եկեղեցիին, ուրեմն Գանատայի այս հրաշալի թեմը հայաշունչ, հայավայել, հայութեամբ ապրող այս թեմը պիտի առաջնորդէ դէպի նոր բարձունքներ: Տաթեւ Սրբազան այս առթիւ Ռումանիոյ հայոց թեմի ողջոյններն ու շնորհաւորութիւնները փոխանցեց, յայտնեց թէ Ռումանիոյ թեմը Սփիւռքի ամենահին գաղութն է շուրջ հազար տարուայ պատմութիւն ունի, իսկ արքեպիսկոպոսական աթոռն ալ 610 տարուայ պատմութիւն: Այս խորհրդանշան մըն է որ ինք հին Սփիւռքէն կու գայ նոր Սփիւռք: Սրբազան Հայրը խօսքերու աւարտին ողջունելով իր հոգեւոր եղբայրը կրկին շնորհաւորեց ու բարեմաղթանքներ ըրաւ հրաւիրելով զինք որպէսզի իր պատգամը փոխանցէ:

Առաջնորդ Աբգար Սրբազան իր հոգեշունչ պատգամին սկսաւ փառք տալով Աստուծոյ ստացած եկեղեցական բարձր կոչումին համար եւ մանաւանդ արժանի դարձաւ եկեղեցւոյ տարեդարձին առթիւ մատուցանել իր եպիսկոպոսական անդրանիկ Սրբազան պատարագը: Ողջունեց Հայաստանի Դեսպան տիար Արմէն Եգանեանին ներկայութիւնը եւ շեշտեց թէ Դեսպանին հաղորդական ներկայութիւնը եկեղեցւոյ մէջ ցոյց կու տայ զօրակցութիւնը մեր Մայր հայրենիքի եւ Հայաստանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ: Մասնաւոր շնորհակալութիւն յայտնեց իր հոգեւոր եղբօր Տաթեւ Սրբազանին որ եպիսկոպոս ձեռնադրութեան օրերէն սկսեալ, Մոնթրէալի Հրաշափառի արարողութեան եւ մինչեւ օրս ուղեկից եւ աղօթարար եղաւ իր հետ:

Լուսանկար՝ Յարութիւն Դերձակեան

Աբգար Սրբազան իբրեւ բնաբան ընտրեց Պօղոս առաքեալի թուղթէն բնութագրուած քրիստոնէական եկեղեցւոյ պատկերը: « Եկեղեցին սիւնն է եւ հաստատութիւնը ճշմարտութեան:» Սրբազան Հայրը նշեց ըսելով. «Այս մեծ արտայայտութեան վրայ է որ հիմնուած է ամբողջ քրիստոնէական եկեղեցւոյ Աստուածաբանութիւնը եւ դաւանանքը, եկեղեցին այն կառոյցն է որ ճշմարտութիւնը եւ Աստուծոյ կամքը կը փոխանցէ ժողովուրդին: Եկեղեցին ո՛չ թէ գոյացաւ Ս. գրքին հիման վրայ, այլ եկեղեցին առաջ էր քան Ս. գիրքը գրուած առաքեալներու կողմէ: Եկեղեցին առաքելահաստատ կառոյց մըն է որ մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի վրայ հիմնուած է, այսինքն մէկ սրբութեան եւ պատարագի վրայ: Քրիստոսի Յարութենէն յետոյ Ա. դարուն առաքեալները կը հաւաքուէին, Քրիստոսի վերջին ընթրիքի այդ խորհուրդը իրարու հետ կը կիսէին եւ կ՛աղօթէին: Պատարագն էր որ կը միաւորէր Քրիստոսի հետեւորդները եւ այսպէսով կը ձեւաւորուէր այսօրուան եկեղեցին: Եկեղեցիի մէջ խորանին առջեւ կանգնիլ Աստուծոյ ամենամօտ տեղն է որ կրնանք պատարագին հաղորդակից դառնալ: »

Աբգար սրբազան իր գեղեցիկ պատգամին վերջաւորութեան շնորհաւորեց Ս. երրորդութիւն եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 86-րդ տարեդարձին առիթով Հոգեւոր Հովիւն, յարակից բոլոր մարմինները, սարկաւագաց ու դպրաց դասը, ինչպէս նաեւ հաւատացեալ ժողովուրդը, այս ուրախ տօնի առիթով Սրբազանը Տէր Զարեհին նուիրեց ձեռնախաչ մը:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ մասնաւոր Հոգեհանգստեան Պաշտօն, 1988-ին Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող երկրաշարժի զոհերուն, եկեղեցւոյ նախկին հոգեւոր հովիւներուն, կնքահայր եւ բարերարներուն, նախկին ծխական խորհուրդի անդամներուն, ինչպէս նաեւ կարգ մը հաւատացեալներու հոգիներուն ի հանգիստ:

Սրբազան Հօր պահպանիչէն ետք, Սրբազանը ընդունեց բոլոր հաւատացեալներու ջերմագին շնորհաւորութիւնները, այդ միջոցին դպրաց դասի կողմէ վերնատունէն կ՛երգուէր «Որ Զշնորհս» շարականը եւ «Հայրապետական մաղթանք»ը:

Այս ուրախ տօնի առիթով եկեղեցւոյ «Մակարոս Արթինեան » սրահին մէջ տեղի ունեցաւ մասնաւոր հիւրասիրութիւն, հոն եւս իրենց սրտի խօսքերը փոխանակեցին Դեսպան Տիար Արմէն Եգանեան, Ռումանիոյ Հայոց թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Տաթեւ Ս. Եպս. Յակոբեան, Երեսփոխան Ճօ Տանիէլ եւ Աբգար Սրբազան, հոն եւս հաւատացեալներ առիթը ունեցան հիւրերուն հետ մտերմօրէն զրուցելու եւ նկարուելու:

Մեծն Բրիտանիա հրապարակեց...

Շար. էջ 2-էն

Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւններուն գծով, փաստաթուղթի հեղինակները կը յայտնեն, թէ հակառակ այդ յարաբերութիւններու սերտութեան, երբեմն տարակարծութիւններ կը ծագին, ինչպէս օրինակ՝ Սփիւռքի հայկական շարք մը կազմակերպութիւններու բացասական արձագանգը՝ հայ-թրքական արձանագրութիւններուն:

Ըստ փաստաթուղթին՝ Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւնները աւելի սրած էին նախկին նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեանի պաշտօնավարման տարիներուն (1991-1998), որովհետեւ ան կը քննադատէր Սփիւռքը՝ հայկական իրականութեան եւ Հայաստանի մէջ ընթացող քաղաքական իրադարձութիւնները ո՛չ իրապաշտ դիրքերէ ընկալելու եւ մեկնաբանելու համար:

Ընդհանուր առմամբ, համաձայն փաստաթուղթի գնահատականներուն՝ նախորդ տասը տարիներուն, Հայաստան ամբողջութեամբ չէ կրցած օգտագործել Սփիւռքի կարողականութիւնը, յատկապէս՝ տնտեսական ներդրումներու տեսակէտէն, որուն պատճառը Հայաստանի տնտեսութեան շարք մը մարզերուն մէջ հաստատուած մենատիրութիւնները կը նկատուին:

Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններու ամրապնդման գործին մէջ կը յիշատակուի նախագահ Սերժ Սարգսեանի նախաձեռնած ՀՀ Սփիւռքի նախարարութեան ստեղծումը:

Փաստաթուղթին մէջ, իբրեւ Սփիւռքէն Հայաստան մնայուն բնակութեան մեկնած գործիչներ նշուած են Ռաֆֆի Յովհաննիսեանի եւ Վարդան Օսկանեանի անունները:

Ընդհանրացնելով՝ փաստաթուղթին մէջ կը յայտնուի, որ Սփիւռքի դերը կը շարունակէ էական մնալ տնտեսական աջակցութեան ցուցաբերման գծով, իսկ արտաքին քաղաքականութեան հետ կապուած հարցերու պարագային, ինչպէս՝ ԼՂ հակամարտութիւնն ու հայ-թրքական յարաբերութիւնները, կարելի է Սփիւռքի հետ յարաբերութիւններուն մէջ որոշ տարակարծութիւններ ակնկալել:

ԼՈՒՐԵՐ ՆԻՒ ԵՈՐՔԷՆ

Հ.Բ.Ը.ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ ՏԱՐԵԿԱՆ 7-ՐԴ ՀԱՄԵՐԳԸ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ՝ ՏԻԳՐԱՆ ՄԱՆՍՈՒՐԵԱՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ 75-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ

ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԴԻՎԱՌԵԱՆ

Անկասկած օգտակար նախաձեռնութիւն մըն է որ յանձն առած է ՀԲԸՄը այս մեծ ոստանի՝ Նիւ Եորքի մէջ: Արդարեւ, յաջորդական 7րդ տարին ըլլալով Նիւ Եորքի Բարեգործականի կանանց յանձնախումբը կը կազմակերպէ դասական երաժշտութեան համերգ, որ ընդհանրապէս կը զուգադիպի ամանօրեայ տօնական օրերուն:

Այս տարուան հանդիսութիւնը նուիրուեցաւ հայրենի երգահան Տիգրան Մանսուրեանի ծննդեան 75-րդ տարեդարձին: Ան իր գնահատանքը գրաւոր յայտնեց ըսելով որ իր ստեղծագործութիւնները կը դառնային պատճառ ի մի հաւաքելու երաժշտասէր հասարակութիւնը: Ըսենք որ այսօր Հայաստանի ամենէն վաւերական եւ համաշխարհային վարկ վայելող երաժիշտն է ան, որ Լիբանանէն հայրենադարձ եկաւ Խորհրդային Հայաստան եւ իր տաղանդն ու արուեստը շաղախեց հայրենի այլապէս հարուստ արուեստի աշխարհին, ինչպէս ըրին՝ Գոհար Գասպարեան, Օհան Դուրեան, Յովհաննէս Չեքիճեան եւ ուրիշներ:

Այս յայտագրին կազմակերպութեան համաատենապետները՝ Մարալ Ճէպէճեան ու Սօսի Սեդրակեան ամէն ջանք թափած էին լաւագոյնս կազմակերպելու այս ելոյթը: Արդարեւ Նիւ Եորքի Ճիւլիըրտ երաժշտադպրոցէն, Լոնտոնի Արքայական Երաժշտութեան Հիմնարկէն, Միշիկընի Նահանգային Համալսարանէն, Սքովտիոյ Արքայական Երաժշտանոցէն եւ Մոնթրէալի Համալսարանէն շրջանաւարտ հոյլ մը տաղանդաւոր երիտասարդ երաժիշտներ բերին իրենց մասնակցութիւնը: Բարեգործականի ամենէն որակաւոր մշակութային ձեռնարկը կոչուելու արժանի է այս տարեկան համոյթը:

Յայտագրին մէջ երկու գործ յատկացուած էր Մանսուրեանի ստեղծագործութիւններուն՝ «Ակնիւս Տէյ» մասնակցութեամբ՝ Նարեկ Յարութիւնեանի՝ գլարինէթ, Սամուէլ Առաքելեանի՝ ջութակ, Էտուըրտ Պօղոսեանի՝ թաւջութակ եւ Գրիգոր Խաչատրեանի՝ դաշնակ: Նաեւ «Լամենթօ» կատարողութեամբ՝ Նունէ Մելիքեանի՝ դաշնակ, անոնման կատարողութեամբ, ինչպէս մի՛շտ:

Յայտագիրը սկսաւ Մոցարթի «Օպուա քառեակ»ով Լորեն Ուիլիըմզ՝ Օպուա, Նունէ Մելիքեան՝ դաշնակ, Վերոնիքա Վարդբարդիկեան՝ վիոլա եւ Է. Պօղոսեան՝ թաւջութակ: Այնուհետեւ դաշնակի վրայ Գրիգոր Խաչատրեան լաւագոյնս արժեւորեց Շոփենի «Էթիւտ Օբիւս 25»ի գործը:

Սարգիս Մելքոնեան՝ բնիկ պուլկարահայ, որ գեղարուեստական ղեկավարն էր այդ երեկոյ, դաշնակի վրայ անմահացուց Առնօ Պապաջանեանի «Էլէկ»ին իսկ ներկաներուն բարձր գնահատանքին արժանացաւ Ալեքսանդր Սպենդիարեանի «Երեւան Էթիւտ»ը, մասնակցութեամբ՝ Նունէ Մելիքեանի, Լիլիթ Քիւրտեանի՝ թաւջութակ եւ Գրիգոր Խաչատրեանի:

Յայտագրին երկրորդ բաժինը սկսաւ Ռոպերթ Շիւմանի «Դաշնակի հնգեակ»ով, որմէ ետք Նարեկ Յարութիւնեան, գլարինէթի վրայ հանդէս եկաւ Իվան Օլենչիքի «Սպանական գափրիս» կտորով, որ դարձեալ ընդունուեցաւ ներկաներուն կողմէ ծափահարութիւններով: Արամ Խաչատուրեանի «Օրօր»ը Լորըն Ուիլիըմզի, Սամուէլ Առաքելեանի, Լիլիթ Քիւրտեանի եւ Սարգիս Զաքարեանի կողմէ ու այնուհետեւ Մոցարթի «Դաշնակի Սօնաթա»ն նուագուած Զաքարեանի եւ Խաչատրեանի կողմէ յաջողութեան նոր ու եզակի արձանագրութիւն մը հանդիսացաւ անկասկած:

Հուսկ, դարձեալ Սպենդիարեանէն «Խայթարմա»ն Առաքելեան-Մելիքեան-Վարդբարդիկեան-Պօղոսեան բերաւ աւարտը այս սքանչելի յայտագրին:

Արձանագրենք որ յայտագրին մասնակիցներուն մեծամասնութիւնը Հայաստան ծնած մեր տաղանդաւոր արուեստագէտներն էին: Անգամի մը համար դարձեալ կը հաստատենք մեր հայրենիքի մշակութային կեանքին որակն ու մակարդակը: Որքա՜ն աշխատանք տարուած է այս նոր սերունդին վրայ դեռ խորհրդային կարգերէն սկսեալ, երբ գուրգուրանքով անոնց ուսուցիչները հետեւած են իրենց աշակերտներուն երաժշտական դաստիարակութեան: Անոնք միայն պատի՛ւ կրնան բերել որեւէ ազգի: Եւ անշուշտ նիւ եորքահայութեան մէջ անոնք մէկական արժէքներ կը մնան ու պիտի մնան ընդմիշտ:

Այս առթիւ կը շնորհաւորենք նաեւ ՀԲԸՄի երաժշտական յանձնախումբը գլխաւորութեամբ Հայկ Արսէնեանի, ինչպէս նաեւ այս հանդիսութիւնը կազմակերպող տիկինները՝ Անիթա Անսրլեան, Գարոլ Արսլանեան, Սերտա Պըլըքտանեան, Պեթի Չերքեզեան, Մելիսա Տէմիրճեան, Նիլա Ֆստըգճեան, Մարալ Հաժժար, Հիլտա Յարութիւնեան, Մարալ Ճէպէճեան, Վեսնա Մարգարեան, Սօսի Սեդրակեան եւ Վերա Սեդրակեան, մէկական ազնիւ տիկիններ, որոնք ամէն ջանք կը թափեն բարձր պահելու հայ երաժշտութեան որակը այս հարուստ ոստանէն ներս:

Դեկտեմբեր 6, 2014ի երեկոյեան Գարնեկի համերգասրահի Ուայլ սրահը լեցուցած էին երաժշտասէր հասարակութիւն մը, ինչպէս նաեւ ՀԲԸՄի պատասխանատուներ գլխաւորութեամբ՝ Միութեան նախագահ Պերճ Սեդրակեանի, բարերարներ եւ ՄԱԿի մօտ ՀՀ մնայուն ներկայացուցիչ դեսպան Զօհրապ Մնացականեան:

ՈՒՈԹԸՐԹԱՈՒՆԻ ՄԷՋ ԲԱՑՈՒՄ «ԱՐԱՅ ԳԱԼԱՅՃԵԱՆ» ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

Վերջերս Պոսթընի Ուոթըրթաուն շրջանի Հայ Առաքելական Ս. Յակոբ Եկեղեցւոյ մէջ բացուեցաւ ողբացեալ Արայ Գալայճեանի յիշատակին նուիրուած գրադարանին: Արայ Գալայճեան նախկին խմբագիրը եղած է Armenian Mirror-Spectator շաբաթաթերթին եւ Երուսաղէմի Հայոց Պատրիարքութեան «Սիոն» ամսաթերթին: Գրքերուն մեծամասնութիւնը նուիրած է ողբացեալի այրին տիկին Շուշան Գալայճեանը եւ ողբացեալի եղբայրը՝ Ալեքս Գալայճեանը, որ պիտի ըլլայ գրադարանի պատասխանատուն:

Բացման արարողութենէն ետք տիկին Շուշան Գալայճեան կատարեց ճապաւէնի հատումը եւ ներկաները առիթը ունեցան պտտելու գրադարանը ու ծանօթանալու հոն ի պահ դրուած գիրքերուն: Տեղի ունեցաւ նաեւ ընդունելութիւն եւ կարճ յայտագիր մը, պատրաստուած Երուսաղէմի Սուրբ Թարգմանչաց Վարժարանի Պոսթընի շրջանաւարտներու կողմէ:

Արայ Գալայճեան ծնած էր Երուսաղէմ 1938-ին եւ շրջանաւարտ էր Սուրբ Թարգմանչաց վարժարանէն 1951-ին, ապա ուսանած էր Կիպրոսի Մելգոնեան Կրթական Հաստատութեան մէջ: Իր ուսումը 1957-ին աւարտելէ ետք ուսուցչութեան պաշտօն ստանձնած էր տեղւոյն Կիլիկեան Վարժարանին մէջ: 1965-ին վերադարձած էր Երուսաղէմ ու եղած էր Եղիշէ Պատրիարք Տէրտէրեանի անձնական քարտուղարը եւ «Սիօն» ամսագրի խմբագիրը, ինչպէս նաեւ Ս. Յակոբայ Վանքի տպարանի պատասխանատուն: Նոյն ժամանակ ան հայերէն գրականութեան դասընթացք կը ներկայացնէր Երուսաղէմի Հրէական Համալսարանին մէջ:

Ան փոքր տարիքէն նուիրուած էր գրական աշխատանքի, հաւաքելով եւ հրատարակելով Մշոյ Վանքի ձեռագիրներու եւ բանաստեղծ Պետրոս Դուրեանի քերթուածներուն ու նամականիին, խմբագրած եւ հրատարակած է Արփիար Արփիարեանի ամբողջական գործերը, ինչպէս նաեւ Երուսաղէմի Գրիգոր Շղթայակիր Պատրիարքի նամականին: Գալայճեան կատարած է նաեւ ամենահին տպագրուած հայերէն գրքերու ցուցակագրութիւնը:

1978-ին տիկնոջ Շուշանի հետ տեղափոխուած է Միացեալ Նահանգներ, ուր վարած է «Պայքար» շաբաթաթերթի խմբագրութիւնը եւ վերջին տաս տարիներուն (1987-1997) եղած է խմբագիրը Armenian Mirror-Spectator շաբաթաթերթին: Կարճ ժամանակ մը հայերէն լեզուի դասընթացք կատարած է Պոստընի Մէսէչուսէց համալսարանին մէջ: 2000 թուականին հրատարակուած է իր «Օրը Օրին» սիւնակներու հաւաքածոն:

Արայ Գալայճեան անդամ էր Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան, Վարդանանց Ասպետներու «Արարատ» Ժողովարանին եւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան:

Հարցազրոյց Հ.Բ.Ը.Միութեան Ծաղկաձոր մանկամսուրի տնօրէն տիկին՝ Ռուզաննա Սարգիսեան-ի հետ

Արմէն Քէպէք Վարժարանը տասնամեակներ շարունակած է Հայ փոքրիկները սերմանել հայու ոգիով եւ ազգային իմացութեամբ. նոյնպէս եղած է Ծաղկաձոր մանկամսուրի առաքելութիւնը, նոյնիսկ իր առաջին օրէն որ ան բացած է իր դռները Մոնթրէալահայ գաղութի դիմաց դիմաւորելով եւ մեծ պատասխանատուութիւն վերցնելով, մարդկային եւ ազգային առումներով իր դիմաց կանգնած մարտահրաւէրներուն կերտելով եւ ձեւաւորելով Հայ անհատը նախ որպէս մարդ եւ ապա արժանաւոր Հայ:

Այս առթիւ հետեւեալ հարցազրոյցը ունեցանք Ծաղկաձոր մանկամսուրի պատասխանատու տիկին՝ Ռուզաննա Սարգիսեան-ի հետ:

1- *Ձեզմէ պիտի խնդրեմ որ հակիրճ ձեւով դուք ձեզ ներկայացնէք մեր ընթերցողներուն:*

Պատ.- Ծնած եմ Հայաստան , սակայն 15 տարեկանէս եկած եմ Գանատա եւ 40 տարիներէ ի վեր հաստատուած եմ Մոնթրէալ քաղաքին մէջ: Ուսումս ստացած եմ Մոնթրէալի մէջ, աւարտելով միջնակարգի 11-րդ դասարան (Sec 5): Հետեւաբար ստացած եմ նախահամալսարանական, բարձրագոյն կրթութիւնս Sherbrooke եւ Montreal, UQAM համալսարաններէն ներս: Մասնագիտացած եմ մանկավարժական ասպարէզէն ներս եւ աշխատած եմ միջնակարգ, տարրական եւ մանկամսուր դպրոցներու մէջ:

2- *Հաճեցէք մի քանի տողով ներկայացնել մեր Մանկամսուրի բաժնին մասին՝ երբ սկսաւ եւ ինչ նորութիւններով ի յայտ եկաւ:*

Պատ.- Ահաւասիկ չորս ամիս է որ յանձն առած եմ Ծաղկաձոր Մանկամսուրի տնօրէնութեան պատասխանատուութիւնը: Մանկամսուրը գոյութիւն ունի 2009 թուականէն սկսեալ, եւ ճանաչուած է կառավարութեան կողմէ, ու կը հետեւի կառավարական կրթական ծրագրին, ապահովելով մանուկներու ընդհանուր զարգացումը:

3- *Մանկամսուրը ի՞նչ տարիքային երեխաներու համար է, եւ օրուայ որ ժամէն սկսեալ Մանկամսուրը կը դիմաւորէ իր երեխաները եւ անոնք մինչեւ երբ կրնան մնալ Մանկամսուրէն ներս:*

Պատ.- Մանկամսուրը կ՛ընդունի 80 մանուկներ, սկսեալ 18 ամսականէն մինչեւ 5 տարեկան, որմէ ետք անոնք կը շարունակեն իրենց կրթութիւնը Ալեք Մանուկեան վարժարանէն ներս:

4- *Ձեզմէ պիտի խնդրեմ մեր ընթերցողներուն մանրամասնել Մանկամսուրի առօրեայ յայտագիրը:*

Պատ.-Իրենց առօրեայ կրթական ծրագիրներէն բացի, մանկամսուրի երեխաները ունին իրենց ամէնօրեայ զբաղումները՝ զբօսանք, 2 ժամ հանգիստի պահ, նաեւ սնուելու պահերը՝ առաւօտեան (Collation am, Dîner, Collation pm.).

Իսկ դաստիարակչական ծրագրին մաս կը կազմէ ընկերային փոխադարձ յարաբերութիւնը, (social et morale), լեզուի զարգացման (language), մարզական (sport), ձեռային, մտքի զարգացում (logique –mathématique):

Այս բոլորը կը ներկայանայ հայերէն եւ ֆրանսերէն լեզուներով:

5- *Իւրաքանչիւր կրթօճախի յաջողութեան նախապայմանը մանկավարժներն են: Ձեր տնօրինած Մանկամսուրէն ներս ովքե՞ր են դասաւանդողները. Կրնա՞ք պատկերացում մը տալ աշխատակազմին մասին:*

Պատ.- Մանկամսուրի դաստիարակչական կազմը, բոլորն ալ ունին իրենց համապատասխան փորձառութիւնները, եւ ներկայիս անոնցմէ կը պահանջուի յաւելեալ զարգացում:

6- *Մանկամսուրի ծրագիրները ո՞վ է որ կը մշակէ, եւ ինչ աղբիւրներէ կ՛օգտուիք: Կրթական Նախարարութեան կողմէ ունի՞ք մասնաւոր պարտադրուած ծրագիր:*

Պատ.- Գլխաւոր ծրագիրը պատրաստուած է կրթական նախարարութեան կողմէ եւ այդ ծրագրի կիրառումը կը կատարուի իմ միջոցաւ, եւ երեխաներուն կը փոխանցուի դաստիարակներուն աշխատանքով:

7- *Մենք կը հաւատանք, որ երեխայի առաջին 6 տարիները չափազանց կարեւոր տարիներ են անհատի կազմաւորման: Դուք այս ուղղութեամբ ինչպէ՞ս կը վերաբերիք:*

Պատ.- Իմ ամբողջ նպատակը եւ աշխատանքը կեդրոնացած է վաղահաս մանուկներու ընդհանուր զարգացման որ կը նպաստէ լեզուական գիտելիքներուն, իմացական կարողութեան, ընկերային յարաբերութեան, եւլն.

8- *Պիտի խնդրեմ որ ձեր աշխատանքի մասին պատմէք, անկասկած որ շատ հաճելի պիտի ըլլայ, ինչպէս նաեւ ձեր դժուարութիւններուն մասին:*

Պատ.- Անշուշտ որ շատ հաճելի է երեխաներու հետ աշխատիլը եւ չափազանց կարեւոր է այս տարիքի մանուկներուն ճիշդ ուղղութիւն տալը, քաջալերելը, որպէսզի կարողանան ձեռք բերել իրենց անհատի կազմաւորումը եւ ունենան բոլոր բարեկեցիկ յատկանիշները: (Formation, charactère, estime de soi, language, socialization, etc...): Պէտք չէ երբեք առօրեայ կեանքի պայմանները անդրադառնան աշխատակազմի գործընթացին, այլ պէտք է մեծ համբերութեամբ եւ սիրով կիրարկել այս ազնիւ նպատակները: Եւ վստահաբար երեխաներու ժպտադէմ դէմքերը պիտի օգնեն այդ համբերութեան եւ սիրոյ սահմանները ընդլայնելու:

9- *Արդե՞օք որոշ տեսակի կապեր ունիք ուրիշ տեղական կամ հայկական Մանկամսուրներու հետ:*

Պ.- Խօսելով համագործակցութեան ծիրէն ներս, տարիներէ ի վեր միասնաբար աշխատանքներ տարած եմ պետական մանկամսուրների, իրենց կեդրոնների հետ, եւ ապագային ծրագիրս եւ ցանկութիւնս է փոխադարձ համագործակցութիւն ձեռք ձգել մեր հայկական հաստատութիւններէն ներս, մանկամսուրների հետ:

Օրինակի համար կրնանք կազմակերպել միջոցառումներ նման՝ (Semain de CPE-garderie armenienne):

10- *Իւրաքանչիւր Հայ ծնողքի համար մեծ ուրախութիւն է եւ միեւնոյն ատեն ապահովութիւն է իր երեխան բերել այսպիսի Մանկամսուր մը: Սակայն ինչ որ թիւերը կը բացայայտեն որ եթէ Մոնթրէալի մէջ ունինք 30.000 Հայ, կ՛ենթադրուի որ ունենանք 5.000 հայ աշակերտ սակայն ներկայ հայկական կրթօճախներու թուապատկերները ցոյց կու տան որ այս թիւը ներկայ չէ մեր կրթօճախներէն ներս: Հարցումս այն է, որ եթէ ծնողքը ունի նիւթական դժուարութիւններ դուք ունիք որոշ կարգադրութիւններ փարատելու համար այդ դժուարութիւնները:*

Պատ.- Գոյութիւն ունի կառավարական հաստատութեան ծրագիր (Crédit d'EMPÔT), որը կ՛օգնէ իւրաքանչիւր ընտանիքներու, որոնք ֆինանսական «նիւթական» դժուարութիւն ունին:

11- *Դուք ինչով եւ ինչպէս կրնաք վանականել Ձեր տնօրինած մանկամսուրը ուրիշներէն:*

Պատ.- Ներկայիս աշխատանքներ կը տարուին, որ մեր մանկամսուրը ոչ թէ միայն համապատասխանէ կառավարական ծրագրերու պահանջներուն այլ մեր նպատակն ու ցանկութիւնն է՝ չմոռնալով մեր ինքնութիւնը, հասցնել համաշխարհային զարգացած երկիրներու չափանիշներու աստիճանին, տիրապետելով եւ կիրարկելով մեր մայրենի լեզուին եւ նոյնպէս ֆրանսերէնին:

12- *Յառաջիկայ տարիներուն ի՞նչ են ձեր ծրագիրները եւ ուր կ՛ուզէք հասցնել այս կրթօճախը:*

Պատ.- Միշտ յառաջ երթալը եւ ժամանակին հետ քայլ պահելը եղած է իմ առաջնահերթութիւնը. ըստ այնմ միշտ մտածած եւ մշակած ենք ծրագիրներ որ պիտի ապահովեն Մանկամսուրի յառաջացումը եւ միեւնոյն ատեն Ալեք Մանուկեան Վարժարանի շարունակականութիւնը:

Աւարտին՝ ի սրտէ կը շնորհաւորենք Տիկ. Ռուզաննա Սարգիսեանը այս ծանր եւ պատասխանատու գործը ստանձնելու առթիւ եւ նոյնպէս կը մաղթենք, որ յառաջիկայ տարիները ըլլան լեցուն ամէն տեսակի յաջողութիւններով եւ բարիքներով:

«ԱՊԱԳԱՅ»

Մեր ծիրէն քիչ մը դուրս ելլենք...

ՊԵՐՃ ԳՈԳՈՐԵԱՆ

Երեւան: Բացառիկ ասմունքի երեկոյ մըն էր:

Ա. մասը աւարտեցաւ որոտընդոստ ծափահարութիւններով:

Վերջին բանաստեղծութիւնը սքանչելիք մըն էր:

Դադարին, քովս նստող տարիքոտ տիկին մը ինծի դարձաւ եւ անգլերէն լեզուով հարցուց պատճառը՝ ժողովուրդին այսքան խանդավառութեան: Զարմացած, այս անգամ իմ կարգիս՝ անգլերէնով հարցուցի թէ հայ չէ՞ր: Ըսաւ.-« ոչ. բայց հայ արուեստը սիրելուս պատճառաւ, եկած եմ ասմունքը մտիկ ընելու»:

Ուրեմն՝ բացատրեցի, թէ նիւթը երկու սիրահարներու մասին էր, որ հակառակ իրարու միջեւ գոյացած անհասկացողութիւններուն, դարձեալ զիրար կը սիրէին: Մեր խօսակցութիւնը աւելի խորացաւ: Տիկինը, որ քաջատեղեակ էր մեր մշակոյթին, սկսաւ հարցումներ ուղղել Սփիւռքի եւ Հայաստանի տարբերութիւններուն մասին: Ըսի թէ, անոնք շատ մօտ են իրարու. թերեւս Արեւելեան ու Արեւմտեան հայերէնին մէջ տարբերութիւն մը կար:

- Կը սիրէ՞ք զիրար.- հարցուց:

- Բայց անշուշտ.- աճապարեցի:

-Արդեօք.- ըսաւ տիկինը.- այդ վերջին սիրահարներու բանաստեղծութիւնը կապ մը ունէ՞ր Սփիւռքի եւ Հայրենիքի պատմութեան հետ:

Սահմռկած՝ այդ օտար տիկինին վերլուծումին մասին, միակ հակազդեցութիւնը, որ ունեցայ, ջղային ժպիտ մըն էր:

... Սակայն, շրջան մը ետք,անդրադարձայ, թէ կրնանք եղեր օտարներու հետաքրքրութիւնը քրքրել բոլոր մեր արժէքներով ու շնորհիքներով:

Բայց ինչպէ՞ս...

Ուրեմն:

Նախաձեռնութեամբ՝ Թ.Մ.Մ.ի եւ բեմադրութեամբ՝ արուեստագիտուհի Նանսի Իսսա Թորոսեանի «Հայ Բեմ» թատերախումբը, կը պատրաստուի 2015 աշնան, կրկին ներկայացնել, RICHARD KALINOSKIի գլուխ գործոցներէն՝ «Գազանը Լուսնին Վրայ»ն, բայց այս անգամ *ֆրանսերէն լեզուով*:

Կրնա՞ք երեւակայել, այն ուժեղ ազդեցութիւնը օտար հասարակութեան վրայ, ուր Քէպէքի մէջ, առաջին անգամ ըլլալով եւ բեմին միջոցաւ, Ապրիլեան հա՛յ կսկիծը պիտի կոտտայ ու թափանցէ ֆրանսախօս համայնքէն ներս... եւ ա՛յն ալ Հայ շրթներով, Հա՛յ դերասաներով, մանաւանդ Հա՛յ զգացումով:

Առիթին պատշաճ՝ այս ներկայացման բոլոր պատասխանատուները, կրնային բաւարարուիլ հա՛յ թատերասէրներով միայն: Արդիւնքը պիտի ըլլար գեղեցիկ՝ բայց սահմանափակ:

Անոնք 100 ամեակին առթիւ փափաքեցան եղեռնին՝ համաքաղաքային հանգամանք մը տալ... մէկ խօսքով սովորական սեղմ ծիրէն դուրս ելլել:

Ահա երկրորդ “ինչպէ՞ս” մը՝

Գոց-գոյն կողքով գիրք մը, հայ բանաստեղծութեան սկիհներէն մին, ուր «Իջեր է ինքը Աստուած»: Խորունկ այլ բարի դիմանկար մը: Գրուած է սակայն Vahan Tekeyan, անգլերէն լեզուով (յետոյ հայերէնով): Դողդոջուն մատներով բացի կողքը... Չեմ սխալած: Նոյնինքն Վահան Թէքէեանն է, իր հատընտիր բանաստեղծութիւններու հաւաքածոյով... թարգմանուած անգլերէնի: Ոմանց համար «վա՜յ», մեղանչո՞ւմ, անարգա՞նք: Մեր ոսկեղնիկ լեզուով գրուած Թէքէեանի բոլոր զգացումները, ինչպէս կրնաս օտար լեզուով արտայայտել:

Վախկոտ մատներս անզգալաբար դարձուցին գոց-գոյն կողքով գիրքին էջերը: Շուար-մոլոր աչքերս սկսան հետեւիլ տողերուն: Այս անգամ անարգանքն ու մեղանչումը կերպարանափոխուեցան՝ հիացումի եւ հպարտութեան:

Մի քանի տաղանդներ, լեզուի, կոչումի ու մտարուեստի իրենց տարիներու փորձառութիւնը, ի սպաս դրած էին մօտեցումի մը, որ սովորական երեւոյթ մը չէ:

Իմաստութեամբ ընտրուած քերթուածները, մանաւանդ պահած իրենց յանգաւոր ուժն ու չափը, պատրաստուած էին արուեստի ընթերցասէրներուն կամ նոյնիսկ ասմունքի սիրահարներուն համար: Թարգմանիչներէն մին՝ Ժիրայր Բաբազեան, իր համաշխարհային թատերական արժէքները օգտագործելով, նախքան հրատարակելը, վստահաբար փորձած է արտասանել եւ ըստ այնմ պատշաճեցնել բեմի ու ասմունքի

տուեալներուն: Ասոր վրայ կ’աւելնար իր եւ երկրորդ թարգմանիչ՝ Ճոն Բաբազեանի լեզուի հմտութիւնը:

Որքան ջերմ ու տաքուկ էին Նորա Իփէքեան-Ազատեանի արտայայտութիւնները, որոնց մէջ կը ցոլար՝ ազնիւ, համեստ եւ հայրական շունչով՝ Թէքէեան-Մարդը:

Իսկ այս բոլոր յաջողութիւնը կը պսակուէր յարգելի Երուանդ Ազատեանի խմբագրութեամբ:

Նպատակս գրախօսականը ընել չէ, սոյն գեղեցիկ հատորին: Հմուտներ այդ հաճոյքն ու պատասխանատուութիւնը արդէն ունեցան եւ տակաւին կը շարունակեն:

Տարբեր երեւոյթ մը թաքնուած է այս աննախընթաց գործին ետին՝ հսկայ հա՛յ բանաստեղծի մը ծանօթացումը, օտար հասարակութեան: Այդ ուղղութեամբ այս գեղեցիկ երկլեզու հրատարակութիւնը յաջողած է իր նպատակին ծառայել:

Ամէն հա՜յ, ծանօթ է Եղեռնին կամ 100 ամեակին. Ամէն հա՛յ կը ճանչնայ Վահան Թէքէեանը, սակայն այս հսկայական աշխատանքներով, առիթ մը եւս ստեղծուեցաւ, փաստելու օտարին, մեր ունեցած գանձերն ու շնորհիքները:

...Եւ թող կրկնուած ըլլայ երբ ըսենք, թէ միայն հայերէն լեզուով, նմանօրինակ աշխատանքներու արդիւնքը՝ պիտի ըլլար գեղեցիկ, բայց սահմանափակ:

Առիթներ մի՛շտ պիտի ստեղծուին, կամ աւելի ճիշդը՝ կարենանք առիթներ մի՛շտ ստեղծել... օգտուիլ անոնցմէ: Մասնակից դարձնել դուրսի աշխարհը *մեր Աշխարհին*: Թող օտարներ ականատես դառնան մեր ձիրքերուն, բարեկրթութեան, ճաշակին ու գանձերուն... մե՛զի... Հայկականի՛ն:

Աստուծոյ սիրո՛յն, քիչ մը դո՛ւրս ելլենք մեր ծիրէն:

Կայացաւ՝ «Սուրիահայ Մշակոյթի Շունչը Երեւանի Մէջ» ամանորեայ բարեգործական ցուցահանդէս-տօնավաճառը

Դեկտեմբեր 17-ին ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան, «Սուրիահայերու հիմնախնդիրները համակարգող կեդրոն» ՀԿ-ի եւ Հայկական Կարմիր խաչի ընկերութեան աջակցութեամբ տեղի ունեցաւ «Սուրիահայ մշակոյթի շունչը Երեւանի մէջ» ամանորեայ բարեգործական ցուցահանդէս-տօնավաճառի բացման արարողութիւնը:

Թիւով 8-րդ տօնավաճառին կը մասնակցէին ձեռագործի սուրիահայ վարպետներ եւ հրուշակագործներ: Իրենց ապրանքատեսակները ներկայացուցին նաեւ Հայաստանի մէջ արտադրութիւն հիմնած սուրիահայեր:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ ՀՀ սփիւռքի նախարար Հրանոյշ Յակոբեան: Յաջողութիւն մաղթելով ցուցահանդէսի մասնակիցներուն՝ ան մասնաւորապէս նշեց. «Դուք ձեր հայրենիքում էք, ձեր հողի վրայ եւ ձեր տանը, եւ մենք անում ենք ամէն ինչ, որպէսզի դուք զարգացնէք ձեր գործը, կատարելագործէք ձեր հմտութիւններն ու նոր ձեռքբերումներ եւ նոր ստեղծագործական մտայղացումներ կեանքի կոչէք»:

Նախարարը շնորհաւորեց գալիք Ամանորին առթիւ՝ մաղթելով, որ այն ըլլայ մեր ազգի, մեր ժողովուրդի, մեր պետութեան վերածնունդի, զարգացման եւ յառաջընթացի տարի:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԱՆԽԱՐԳԻԼԵԼ

Արդէն մտած ենք ձմեռուայ ամենախիստ շրջանը եւ ուրեմն պարտինք խոհեմութեամբ կանխարգիլել այս եղանակին սաստկացող որոշ հիւանդութիւններով վարակուելէ: Այս ազդարարութիւնը կը վերաբերի յատկապէս յառաջացեալ տարիքի անձերու եւ անոնց, որոնք կը տառապին երկար տեւողութեամբ (chronic) հիւանդութիւններէ, որովհետեւ այս պարագաներուն՝ ենթականերու մարմնի բնական դիմադրողականութիւնը տկարացած կ'ըլլայ եւ յաճախ անկարող կ'ըլլայ յաղթահարելու նոյնիսկ թեթեւ վարակում մը: Եւ որովհետեւ շատ աւելի կարեւոր է հիւանդութեան մը կանխարգիլումը քան թէ վարակումէ ետք անոր դարմանումը, անհրաժեշտ է նախնական գիտելիքներով զանազանել վարակումներու տարբեր տեսակները, ինչպէ՞ս կանխարգիլել վարակումը, եւ վարակուելէ ետք, ճիշդ դարմանումներ կիրարկել:

Սկսելով այս եղանակի ամենայաճախադէպ հիւանդութիւններէն, «պաղառութիւն»ը (common cold) կամ հարբուխը եւ *էնֆլուէնզա*ն կամ *Ֆլու*ն յաճախ կը շփոթուին իրարու հետ, որովհետեւ ունին ախտանշաններու նմանութիւններ, սակայն կը տարբերին դարմանումի, հիւանդութեան տեւողութեան եւ հաւանական հետեւանքներու տեսակէտներէ: Հարբուխը եւ Ֆլուն ժահրի (virus) վարակումներ են, բայց իւրաքանչիւրը տարբեր ժահրերով վարակում է: Հարբուխի ժահրերը աւելի քան 200 իրարմէ փոքր տարբերութիւններով ժահրերու խումբեր են, մինչդեռ ֆլուն միայն երեք տեսակ ժահրերու խումբերէ կը յառաջանայ, սակայն անոնք յարատեւ ներքին փոփոխութիւններու կ'ենթարկուին, անհրաժեշտ դարձնելով ամէն տարի պատուաստի փոփոխութիւնը: Բնականոն պայմաններու տակ թէ' հարբուխը եւ թէ' ֆլուն բժշկական դարմանումի կարօտ չեն:

ՀԱՐԲՈՒԽ. – Աւելի շատ կը պատահի ձմեռուայ եղանակին: Կը սկսի քիթի երակներու մէջ արիւնի խռնումով (բորբոքում), ջուրի նման անգոյն հեղուկի հոսումով որ յաջորդող օրերուն կը թանձրանայ լորձունքի նման. երկու օրէն արիւնախռնումը կը ծաւալի դէպի աչքերը եւ կոկորդը, յառաջացնելով թեթեւ ջերմութիւն, գլխացաւ, կոկորդի ցաւ եւ հոգնածութեան զգացում: Անտեղի է հակամանրէական (antibiotic) դեղերու օգտագործումը երբ մանրէներու վարակում չէ պատահած: Ախտանշաններու առաջին յայտնումին Tylenol-ի կամ Aspirin-ի նման դեղահատեր առնելը կը կրճատէ հիւանդութեան տեւողութիւնը, որ մօտաւորապէս մէկ շաբաթ կ'ըլլայ: Ամենէն վարակիչ շրջանը առաջին 1-2 օրերն են: Ժահրի փոխանցիկութիւնը նուազագոյնի պահելու համար, անհրաժեշտ է հազի եւ փռընգտալու ժամանակ քիթն ու բերանը գոցել նուրբ թուղթէ թաշկինակներով (tissue paper) եւ մէկ անգամ գործածելէ ետք նետել աղբանոց, մինչդեռ լաթէ թաշկինակը կրկին անգամ գործածելով կը վերանորոգուի վարակումը: Կարեւոր է նաեւ ձեռքերը յաճախակի լուալ օճառով եւ առատ ջուրով, այլապէս ձեռքերու վրայ մնացած

ժահրերը կը փոխանցուին ուրիշներու, առտնին առարկաներու՝ դռներու բռնատեղերու, անձեռոցներու, ելեկտրական կոճակներու, գաւաթներու, սպասներու, կարասիներու, եւլն. մատներու հպումներով եւ յետոյ քիթի, աչքի, բերնի տանելով վարակուած մատները, ժահրերով վարակուելու:

ԷՆՖԼՈՒԷՆԶԱ (FLU) - Ֆլուն զօրաւոր հարբուխ մը չէ, այլ ան տարբեր եւ աւելի լուրջ, ընդհանրապէս ձմեռնային հիւանդութիւն մըն է: Ախտանշանները կը յայտնուին վարակումէ 1-2 օր ետք՝ յանկարծական բարձր տաքութեամբ (մինչեւ 40 աստիճան), մկանային ցաւերով («կոտրտուք»), քրտինքով, ծայրայեղ հոգնածութեամբ, չոր հազով որ կուրծքէն կը սկսի եւ ոչ կոկորդէն: Բժշկական դարմանում յանձնարարելի է 65 տարեկանէն վեր անձերու, եւ անհրաժեշտ է՝ անոնց համար, որոնք կը տառապին հեղձանքէ (asthma), շաքարախտէ, սրտի կամ երիկամներու հիւանդութենէ, կաթուածէ, եւլն: Այս պարագաները կը նկատուին «վտանգաւոր» (high risk), որոնք հակամէտ կ'ըլլան թոքատապ (pneumonia) եւ խռչափողի բորբոքում (պրոնշիդ) ունենալու: Այս բարդութիւններն ալ այլապէս առողջ անձի մը պարագային լուրջ վտանգ մը չեն սպառնար, բայց տկարակազմ կամ քրոնիք հիւանդութեամբ մը տառապողին համար շատ լուրջ կացութիւն մը կրնան ստեղծել: Ուրեմն անհրաժեշտ է որ այս high risk դասակարգի անձերը (ներառեալ յղի կանայք) ամէն ձմեռուայ սկզբնաւորութեան պատուաստ (vaccine) ստանան, պաշտպանուելու համար այս ժահրերով վարակուելու վտանգէն:

Դարմանումը՝ ֆլուի եւ հարբուխի սզբնական շրջանին, երբ երկրորդական մանրէներով վարակումի բարդութիւն չէ սկսած, *անդիպիօթիք*ով դարմանումը անտեղի եւ անօգուտ է: Հակաբորբոքումի (anti-inflammatory) վերոյիշեալ պարզ դեղերը, առատ հեղուկ (ոչ-ալկոլային) ըմպել եւ ցուրտէն պատսպարուիլ բաւարար պիտի ըլլայ որ մարմինը չէզոքացնէ ժահրի վարակումը: Բժիշկներու իսկ յանձնարարութեամբ, հաւու միսով արգանակը (chicken broth) կ'արագացնէ դարմանումը: Կոկորդի ցաւն ու բորբոքումը կը մեղմանայ գաղջ ջուրի մէջ մէկ թէյի դգալ լուծուած աղով ողողում (gargle) կատարելով:

ՀԵՂՁԱՆՔ (ASTHMA) – Այս հիւանդութենէն տառապողներու շնչահեղձութիւնը կը սաստկանայ ցուրտ քամիէն: Նախընտրելի է մնալ տանը, իսկ դուրս ելլելու ստիպողականութեան, չմոռնալ գլխարկ, վզնոց, ձեռնոց, պաշտպանելու համար քիթը, բերանը եւ կոկորդը, որովհետեւ ժահրեր աւելի կ'աճին ցուրտ քան թէ տաք միջավայրի մէջ:

ՍՏԱՄՈՔՍԻ ԺԱՀՐ (STOMACH FLU) - Աւելի յաճախ կը պատահի ցուրտ օրերու: Կարճատեւ (1-2 օր) տեւողութեամբ, կը յառաջացնէ ստամոքսի խիթ, փսխուք եւ փորհարութիւն: Առատ հեղուկ պէտք է խմել որ մարմնին ջուրը չպակսի (dehydration): Փորհարութեան համար կարելի է օգտագործել ծանօթ Immodium դեղահատերը:

ՇՐԹՈՒՆՔԻ ՎԷՐՔԵՐ (COLD SORES) - Գիտցուած է թէ բերնի շուրջը գոյացող վէրքերը կը յառաջանան Herpes simplex կոչուած ժահրերու վարակումով: Անգամ մը որ այս ժահրը փոխանցուի, մարմնին մէջ կը մնայ տեւաբար ու կը յայտնուի երբ ենթական ֆիզիքական կամ հոգեկան ճնշումի եւ ջիղերու լարուած կամ յոգնածութեան վիճակի մը մէջ ըլլայ. նոյնպէս ցուրտ օդը քրքրիչ ազդակ մըն է: Առանց դարմանումի, խոցերը կը բուժուին 6-10 օրուան մէջ: Պէտք չէ վէրքի փշտիկները ճզմել կամ քերել, որովհետեւ կրնան մնայուն սպիի վերածուիլ: Կան օծանելիք դեղեր որոնք բուժումի ժամանակը կիսով կ'արագացնեն: Իսկ stress-ը պէտք է մեղմել գաղջ լոգանքով, բնութեան մէջ շրջապտոյտով, շարժանկար մը դիտելով, եւլն:

ՍՐՏԻ ՏԱԳՆԱՊ - Աւելի յաճախ կը պատահի ձմեռուայ եղանակին: Սիրտը պէտք է աւելի աշխատի մարմնին բնականոն ջերմութիւնը պահելու համար: Սրտի տկարութիւն ունեցողներ տան ջերմաստիճանը պէտք է պահեն 21-ի վրայ եւ ի հարկին օգտագործեն տաք ջուրի պարկեր կամ ելեկտրական ջեռուցումի բարձիկներ: Դուրս ելլելու պարագային, լաւ պատսպարուիլ ցուրտի դէմ:

ՅՕԴԱՑԱՒ – Կը սաստկանայ ցուրտ օրերուն: Յօդերը չեն վնասուիր, այլ ցաւը եւ պրկուածութիւնը կը սաստկանայ: Յօդերը տաք պահել եւ օրական մարզանք, մանաւանդ լողավազանի մէջ կը բարելաւէ ընդհանուր առմամբ մարմնական եւ հոգեբանական վիճակը:

ՊԱՂ ՄԱՏՆԵՐ – Բժշկութեան մէջ ծանօթ Reynaud's phenomenon-ը յատկանշուած է ենթակային ձեռքի եւ յաճախ նաեւ ոտքի մատներու մանր երակներու արեան շրջանառութեան դանդաղեցումով, որ ցուրտէն կը յառաջանայ եւ կը պատճառէ սաստիկ ցաւ, մատները կը քարանան, գոյնը կը սպիտականայ, կը կապուտնայ եւ յետոյ կը կարմրի, մինչեւ որ ձեռքերը կրկին տաքնան: Ծխելը եւ սուրճը (*քաֆէին*)կը վատթարացնեն կացութիւնը: Միշտ հաստ ձեռնոցներ եւ գուլպաներ պէտք է գործածել:

Մորթի չորութիւն - Ձմեռուայ եղանակին ընդհանրապէս օդի բնական խոնաւութիւնը կը պակսի եւ կը պատճառէ մորթի չորութիւն եւ ճեղքուածութիւն: Յանձնարարելի է լոգանքէ ետք եւ անկողին մտնելէ առաջ օգտագործել յատուկ օծանելիքներ: Լոգանքի ջուրը շատ տաք պէտք չէ ըլլայ, այլ գաղջ, որովհետեւ շատ տաք ջուրը մորթը կը չորցնէ եւ քերուըտուք կը յառաջացնէ:

Առողջութեամբ վայելենք այս գեղեցիկ ձմեռը:

Պատրաստեց՝
ՏՈՔԹ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՓՈՒՆՋ մանկապատանեկան բաժին

Սիրելի աշակերտներ, պատանիներ եւ Փունջի ընթերցողներ

365 օրեր եւս գլորեցան մեր կեանքէն, 2014 տարին իր լաւ եւ վատ օրերով մեր ետին է արդէն: Գալիքը՝ 2015 տարին անորոշ է սակայն, միշտ յուսալի բարեբեր եւ առողջ օրերու ակնկալութեամբ:

Սիրելիներ, ամէն տարուայ վերջաւորութեան, կարծես պահն է խորունկ մտածելու մեր անցուցած տարուայ մասին, գնահատելու մեր ձեռքբերումները եւ անդրադառնալու մեր սխալներուն: Ծրագրելու նոր եւ բարի ցանկութիւններ որոնք կ'ուզենք իրականացնել յառաջիկայ տարուայ ընթացքին:

Խաղաղութեան աղաւնին

Եկէ՛ք այս տարի մասնաւորաբար անդրադառնանք թէ որքան բախտաւոր ենք մենք որ, խաղաղ երկրի մը մէջ կ'ապրինք, հեռու պատերազմի ահաւոր վտանգներէն, թէ այս գեղեցիկ երկրին մէջ ամէն մէկս, չափահաս թէ մանուկ, ունինք մեր արդար իրաւունքները որոնք պաշտպանուած են օրէնքի ուժով:

Սակայն ամէն տեղ չէ որ մեր հասակակիցները մեզի չափ բախտաւոր են: Այս օրերուն Մոնթրէալ կը հասնին հարիւրաւոր սուրիահայ ընտանիքներ որոնք իրենց երկրին մէջ ծագած ցաւալի պատերազմի արհաւիրքներէն հեռանալու համար կը հասնին այս հիւրընկալ քաղաքը: Մեր հայկական վարժարանները իրենց դռները լայն բացած են ընդունելու համար այս ընտանիքներու զաւակները, ընձեռելով անոնց ամէն առիթ որպէսզի դիւրութեամբ կարենան ընտելանալ տեղական կեանքին:

Սիրելիներ մենք ալ մեր ջանքը չխնայենք մեր նորեկ ընկերոջը նեցուկ կանգնելու: Ընդգրկենք զինք մեր առօրեային մէջ, մասնակից դարձնենք մեր խաղերուն, օգնենք իրեն դասերու եւ լեզուի դժուարութիւններու պարագային, առաջնորդենք զինք մեր հայկական կեդրոնները եւ ամենակարեւորը տանք իրեն հարազատի զգացմունքը:

Թող այս ըլլայ մեր բոլորին ամանորեայ բարի ծրագիրներէն մէկը այս տարի:

Ամանորի եւ Սուրբ Ծննդեան առիթներով Փունջը ձեզի կը մաղթէ պերճալի օրեր, անսահման խինդ եւ ամենայն բարիք:

Սուրբ Ծնունդ

Օգոստոս կայսրի հրամանով մարդահամար տեղի պիտի ունենար: Ամէն մարդ պէտք է երթար իր ծնած քաղաքը արձանագրուելու համար: Յովսէփը եւ Մարիամն ալ Գալիլիայի Նազարէթ քաղաքէն դէպի Բեթլեհէմ ուղղուեցան այս նպատակով: Սակայն Բեթլեհէմի մէջ գիշերելու տեղ մը չգտնուելուն պատճառով անոնք ստիպուեցան մնալ գոմի մը մէջ, ուր ծնաւ Յիսուս Մանուկը: Մարիամ նորածին Մանուկը փաթթեց խանձարուրով եւ դրաւ մսուրին մէջ:

Յիսուսի ծնած գիշերը, դաշտին մէջ գտնուող հովիւները հիանալի բան մը տեսան: Հրեշտակներու խումբ մը Աստուած կ'օրհնէին ու կ'ըսէին. *«Երկինքի մէջ Աստուծոյ փառք, երկրի վրայ խաղաղութիւն եւ մարդոց մէջ հաճութիւն»:*

Ապա հրեշտակ մը Յիսուսի Ծնունդի լուրը տուաւ հովիւներուն որոնք աճապարեցին երթալու եւ տեսնելու նորածին «թագաւորը» մսուրին մէջ:

Երեք իմաստուն մարդիկ՝ երեք մոգերը, որոնք կը փնտռէին Յիսուս Մանուկին ծնած տեղը, երկինքի վրայ շողացող փայլուն պոչաւոր աստղի մը հետեւելով հասան եւ գտան մսուրը: Անոնք երկրպագութիւն ըրին Մանուկ Յիսուսին եւ արժէքաւոր նուէրներ տուին անոր, ոսկի, զմուռս եւ կնդրուկ:

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ,

Հովիւք երգեն ընդ հրեշտակս, տան աւետիս աշխարհի:

Հայ ժողովուրդը Յունուար 6ին մեծ հանդիսաւորութեամբ կը տօնէ Սուրբ Ծնունդը: Այդ օր աշխարհի բոլոր Հայաստանեաց Առաքելական եկեղեցիներուն մէջ հանդիսաւոր պատարագ կը մատուցուի որմէ ետք կը կայանայ Զրօրհնէքի արարողութիւնը որը կը խորհրդանշէ Յիսուսի մկրտութիւնը: Այդ օր կը լսենք հրաշալի շարականներ որոնք մեզի հասած են դարերու ընթացքին:

Քրիստոս ծնաւ եւ յայտնեցաւ
Ձեզի մեզի մեծ աւետիս

ՓՈՒՆՋ մանկապատանեկան բաժին

Սիրելի Կաղանդ Պապա

Շատ կը փափաքիմ, քու թզուկներէդ մէկը ըլլալ, որ կարենամ քեզի օգնել խաղալիքներ շինելու, ու բաժնելու, հեռու գտնուող, աղքատ երեխաներուն համար: Բայց գիտեմ, որ այս երազս անկարելի է... ուրեմն, հաճիս, եթէ ղրկես պարզ, մեծ արջուկ մը, շատ ուրախ պիտի ըլլամ: Իսկ ընտանիքիս սէր եւ ուրախութիւն տուր, որպէսզի միշտ կաղանդը միասին տօնենք:

Կաղանդ Պապա, դուն ալ ինքզինքիդ լա՛ւ նայիր, որ տաք հագնիս ու չհիւանդանաս:

Աշխարհի բոլոր երեխաները անհամբեր քեզ կը սպասեն. Սիրով՝ Նատին:

ՆԱՏԻՆ ԷԼ-ՀԱՆՆԱ
3-րդ դասարան

Կաղանդը մենք կը տօնենք Դեկտ. 31-ին : Մեզի համար նոր տարին է, որ մենք կը տօնենք ընտանիքով:

Մեծ մայրս համով հայկական ճաշ կը շինէ: Շատ կը սիրեմ խորոված եւ սարմա ուտել այդ օրը բայց ամենասիրածս՝ անուշեղէններն են, մանաւանդ կաղանդի կարկանդակը:

Ես ամէն տարի կ'ուզեմ որ ընտանիքիս հետ ըլլամ: Կաղանդ պապայէն խնդրեցի որ մեզի Ֆլորիտա նուէր բերելու չ'մոռնայ: Իսկ աշխարհին տայ խաղաղութիւն, եւ պզտիկներուն շատ լաւ նուէրներ:

Կեցցէ՛ Կաղանդը

ԱՐԻՍ ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ
3-րդ դասարան

Սիրելի Կաղանդ Պապա,

Կաղանդը Նոր Տարուայ տօնն է: Պզտիկներ շատ ուրախ սրտով կը սպասեն Կաղանդ Պապային, որ իրենց նուէրներ բերէ: Ամէն ընտանիք համով հոտով ճաշեր կը պատրաստեն, կ'երգեն ու կը պարեն որ Նոր Տարին դիմաւորեն: Ես եւ դասարանի ընկերներս շատ կը սիրենք Կաղանդը, որովհետեւ աղուոր նուէրներ կը ստանանք:

Այս տարի, ես շատ լաւ աշխատեցայ դպրոցը եւ լաւ նիշեր ունեցայ: Ես ձեզմէ կը խնդրեմ, որ իմ բոլոր ընտանիքս առողջ եւ ուրախ Նոր Տարի մը ունենայ: Այս տարի սկսայ դաշնակի դաս առնել եւ կ'ուզեմ նոր դաշնակ մը ունենալ: Շատ ուրախութեամբ կը սպասեմ քեզի Նոր Տարուայ գիշերը:

Սիրով՝
ԱԼԵՔՍԻԱ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ
3-րդ դասարան

Ամանոր

Ամանորը շատ հաճելի եւ զուարճալի օր մըն է աշխարհի բոլոր փոքրիկներուն համար: Մասնաւորապէս ինծի համար, որովհետեւ այդ օրը տեսակաւոր նուէրներ կը ստանամ կաղանդ պապայէն: Ամէն տարի, Դեկտեմբեր ամսուն կը զարդարենք մեր տօնածառը գոյնզգոյն գնդակներով, լոյսերով եւ գեղեցիկ զարդարանքներով, իսկ ծառին գագաթը կը դնենք փայլուն աստղ մը: Մայրիկս կը պատրաստէ տեսակաւոր համեղ ճաշեր եւ անուշեղէններ ու միասնաբար կը պատրաստենք Ամանորի ընթրիքի սեղանը: Բոլոր ազգականներով կը հաւաքուինք սեղանին շուրջը ու կը դիմաւորենք Նոր Տարին աղօթելով եւ Աստուծոյ փառք տալով: Բոլորս միասին շատ ուրախ ժամանակ կ'անցնենք, նուէրներ կը ստանանք եւ շատ հաճելի խաղեր կը խաղանք:

Շատ հաճելի է Ամանորը տօնել ընտանիքով ու բարեկամներով:

ԿԱՐԷՆ ԿԱՆԻՄԵԱՆ
4-րդ դասարան

Ամանոր

Ամանորը ինծի համար մեծ ուրախութիւն է: Բոլոր ընտանիքները իրարու հետ կ'ըլլան, շատ նուէրներ կունենամ եւ մեր տարին կը վերջացնենք, կը դիմաւորենք նոր տարին: Նախ, տօնածառը կը դնենք, յետոյ վրան խաղալիքներով կը զարդարենք, կը սկսինք առնել նուէրներ եւ կը փաթթենք գունաւոր թուղթերով ու տօնածառին տակը կը շարենք: Մեծ մայրս եւ մայրս շատ տեսակաւոր անուշեղէններ կը պատրաստեն: Ամանորի խրախճանքը կ'անցնենք երբեմն տունը, երբեմն եկեղեցիին սրահը: Կը մաղթեմ հարազատներուս առողջ, լաւ տարիներ, ընկերներուս՝ դասերնուն մէջ յաջողութիւն մանուկներուն՝ ուրախութիւն: Ամանորը շատ կը սիրեմ, որովհետեւ ամէն մարդ ուրախ օր կ'ունենայ եւ շատ նուէրներ կը ստանայ:

ՎԱՀԷ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ
4-րդ դասարան

Ամանոր

Ամանորը իմ ամէնէն սիրած տօնն է: Երբ Ամանոր կ'ըլլայ, մայրիկս համեղ ուտելիքներ կը շինէ: Նաեւ մենք տօնածառը կը դնենք եւ կը զարդարենք: Կաղանդ պապան կու գայ եւ նուէրներ կը բերէ:

Այս տօնին ամէն մարդ կ'ուրախանայ, կ'ուտէ, կը խմէ եւ կը նշէ: Այս տօնը մինչեւ գիշերուայ 12-ը կը տեւէ:

Ես կը մաղթեմ, որ ամէն պզտիկները ուրախ լինեն, երկար կեանք ունենան, ժպիտ ու ծիծաղ տիրէ ամէն կողմ: Կը մաղթեմ նաեւ որ աշխարհում պատերազմներ չլինեն եւ ամէն մարդ խաղաղ ապրի:

ՍՕՖԻԱ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
4-րդ դասարան

Ամանոր կը նշանակէ նոր տարի. Այս օրը անհամբեր կը սպասեմ ուրախութեամբ տօնելու:

Օրեր առաջ, ծնողքս կը պատրաստուի նուէրներով, տօնածառը զարդարելով. Իսկ ուտելիքները մայրիկս վերջին օրերը կը պատրաստէ:

Կ'ուզեմ ծնողքիս առողջ օրերով լեցուն տարի մաղթել:

Նաեւ կը փափաքիմ ընկերներով ուրախ ժամանց անցնել, նուէրներ իրարու փոխանցելով:

Աշխարհի մանուկներուն ալ կը մաղթեմ ուրախ օրերով լեցուն տարի ունենալ:

Կը սիրեմ Ամանորը՝ որ կու գայ ամէն տարի 31 Դեկտեմբերին եւ կ'ըլլանք բոլոր հարազատներով միասին, ուրախ ժամանակ կ'անցնենք ու կը վերանորոգուինք նոր յոյսերով:

ՏԱՒԻՏ ՏԻՏՈՆԵԱՆ
4-րդ դասարան

Կռափուշ (Cactus)

Գագթիւսը անապատային բոյս մըն է որ կ'աճի չոր տեղեր ուր ուրիշ բոյսեր անկարելի է որ աճին: Անոնց ջուր ամբարելու կարողութիւնն է որ զիրենք թարմ կը պահէ, իսկ անոնց սուր փուշերը հեռու կը պահեն կենդանիները զիրենք վնասելէ:

Աշխարհի վրայ կան կռափուշի (cactus) ընտանիքին պատկանող մօտաւորապէս 1650 տեսակ : Այս բոյսերը կ'աճին Ամերիկայի, Մեքսիկոյի, Կեդրոնական եւ Հարաւային Ամերիկայի չոր տարածութիւններուն մէջ:

Մեքսիկոյի անապատներուն մէջ է սակայն ուր կը հանդիպինք ամենաշատ թիւով եւ բազմազան տեսակի գագթիւսներու: Անոնք կրնան ըլլալ ամէն չափի եւ ձեւի, շատ պզտիկէն մինչեւ հսկայական ծառանման գագթիւսներ:

Անոնց մէջ ամբարուած ջուրը թէեւ զուլալ եւ յստակ ջուր չէ սակայն ըմպելի է, եւ յաճախ անապատի մէջ կորսըւած մարդոց կեանքը փրկած է: 1800ական թուականներուն այս բոյսերը սկսած են աճեցուիլ Եւրոպայի մէջ իբր զարդարանք:

Որոշ կռափուշի տեսակներ քաղցրահամ պտուղներ ալ կը կրեն, որոնցմէ մեզի շատ ծանօթ է ադամաթուզը :

Վայրի կռափուշերը, ուրիշ շատ մը հազուագիւտ բոյսերու նման վտանգուած են կորսուելու , շինարարութեան շատ արագ զարգացումին պատճառով: Սակայն միջազգային կազմակերպութիւններ կը փորձեն արգիլել անոնց ոչնչացումը պատիժներ սահմանելով վնասողներուն:

«Փունջ»ը կը պատրաստէ՝ Սօսի Իսկէնեան-Ֆարրա

ՄԵԾ ԵՐԱՁԻ ՃԱՄԲՈՒ ՈՒՂԵՒՈՐՆԵՐԸ

ՓԱՆՈՍ ԹԷՐԼԷՄԷԶԵԱՆ

Վան, Մարտ 11, 1865 – Երեւան, Մարտ 30, 1941 (Ծննդեան 150-ամեակին առթիւ)

ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԴԻՎԱՌԵԱՆ

ՎԱՆԻ ԹԷՐԼԷՄԷԶԵԱՆՆԵՐԸ

Ծանօթ նահապետական եւ ազնուական ընտանիքներէն ըլլալով Թէրլէմէզեան տոհմը, ազգին տուաւ այնպիսի՛ արժանաւոր եւ հայրենանուէր զաւակներ, որոնք ո՛չ միայն կերտեցին Վանի քաղաքական միտքը, այլեւ՝ եղան դայեակները ազգային ազատագրական պայքարին ու հայ յեղափոխութեան: Այսպէս՝Աւետիս Թէրլէմէզեանի որդիներն էին Գրիգորիս, Կարապետ եւ Մկրտիչ, որոնք երեքն ալ նահատակուեցան 1896ին:

Գրիգորիսը՝ արհեստով սեղանաւոր, նոյն տարուան Յունիսի կռիւներուն որպէս զինուոր ծառայելէ ետք, իր եղբօր՝ Մկրտիչի մարտական խումբին հետ նահատակուեցաւ Ս. Բարթուղիմէոսի մօտակայքը, 25 տարեկանին: Գրիգորիսի զաւակը՝ Ռուբէն, ծնած 1896-ին, նոյն տարուան Վանի կռիւներէն վերջ, ուր ինկաւ իր հայրը, նախքան զաւկին ծնունդը տեսնելը: Ան աւարտեց ծննդավայրի Կեդրոնականը եւ Վասպուրականի անմոռանալի գաղթին անցած է Կովկաս եւ ուսուցիչ եղած՝ Աշտարակի մէջ: Ան հետեւած է Վիեննայի համալսարանի դասերուն: Կարապետ՝ դարձեալ որպէս սեղանաւոր, 1896-ի Յունիսի 3-ին կը ձերբակալուի թուրքերու կողմէ եւ Ակրփի կոչուած վայրը աքսորուելով կը մորթուի թուրքերուն կողմէ: Իսկ Կարապետի տղան Միհրան, որ կը միանայ հետագային ՀՅԴ շարքերուն եւ Դաւոյի ծանօթ դաւաճանութեան դէպքերուն պատճառով կը մնայ բանտ:

1915-ի Մեծ Եղեռնի զոհերէն կը դառնայ ան Կարնոյ մէջ կախաղան հանուելով:

ԵՒ ՎԵՐՋԱՊԷՍ ՓԱՆՈՍ ԹԷՐԼԷՄԷԶԵԱՆ

Ծնած է Մարտ 11, 1865-ին, (ծննդեան թուականին հետ առընչուող շփոթ մը գոյութիւն ունի. կարգ մը տուեալներով՝ Յունիս 11, 1867) Վանայ Այգեստան, Պօղոս Թէրլէմէզեանի յարկին տակ: Նախնական ուսումը կը ստանայ Յանկոյս ձորի ծխական դպրոցին մէջ: Տարրական (նախակրթական) կրթութիւն ստացած է Նարեկ կարդալով: Մանկութենէն ցոյց տուած է հակում գծագրութեան, 6-7 տարեկանին՝ երեք գունաւոր մատիտներով մարդու դէմքեր գծելով: 11 տարեկանին, դպրոցը թողելէն ետք, շրջան մը դերձակի մը խանութին մէջ աշկերտ կը դառնայ, ու ապա՝ հիւսնի քով կ'աշխատի: Երբ Մկրտիչ Փորթուգալեան կը բանայ «Հայկազեան-Կեդրոնական Վարժարան»ը, 1880ին, պատանի Փանոսը կը սկսի յաճախել հոն եւ իր ընդունակութեամբ յայտնի կը դառնայ դպրոցին մէջ: Ան չորս ու կէս տարի կ'աշակերտէ հոն:

Թէրլէմէզեան տակաւին աշակերտ, արտաքոյ կարգի տաղանդ ցոյց կու տայ մանաւանդ նկարչութեան մէջ: 1885ին թրքական կառավարութեան հրամանով Կեդրոնական Վարժարանը կը փակուի եւ տնօրէնը՝ Մ. Փորթուգալեանն ալ կ'աքսորուի Վանէն:

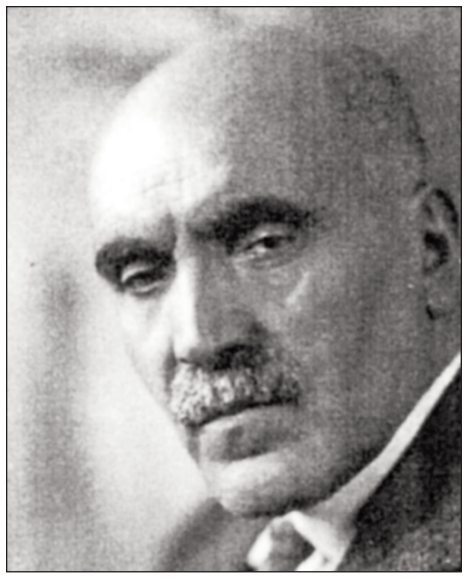

Դպրոցէն վերջ, քանի մը տարի ինքզինք որսորդութեան կը նուիրէ, որու ընթացքին Ռաֆֆիի վէպերու ընթերցումէն ազդուելով, իր մօտ կ'արթննայ հակում յեղափոխական շարժումին հանդէպ:

ԱՐՄԵՆԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ

1880-ական թուականներուն վերջերը Փանոս արդէն յեղափոխական երիտասարդ մըն էր, Արմենականութեան դրօշին տակ: 1890ին ան քանի մը ընկերներու հետ, զէնքեր եւ յեղափոխական գրականութիւն փոխադրելու համար Վանէն կ'անցնի Սալմաստ (Պարսկաստան): Այս պարտականութեան ճամբուն վրայ ձերբակալուելով Վան կը բերուի եւ կը բանտարկուի, սակայն ոստիկանութիւնը ոչինչ կը գտնէր իր քովէն: Կարապետ աղա Նաթանեանի միջամտութեամբ, չորս ամիս ետք, հակառակ որ ազատ կ'արձակուի, սակայն շուտով դարձեալ կը բանտարկուի: Օրէ օր իր մօտ կը կրկնապատկուի սէրը յեղափոխական շարժումին նկատմամբ:

1890-ին, կ'անցնի Մուշ, սղերդցիներ, մշեցիներ, քղեցիներ եւ սասունցիներ յարաբերութեան մէջ դնելու համար Վանի յեղափոխականներուն հետ, որպէսզի կազմակերպուին անոնք եւս: Ըսենք որ Վարդավառի տօնին Ս. Կարապետ կը հաւաքուէին անոնք: Հոն Փանոս Թէրլէմէզեան կը ծանօթանայ յայտնի հայ աւազակ Արապոյի եւ Լեւոնի (երկուքն ալ վերջը սպաննուած) եւ կը մղէ զիրենք դէպի իրա՛ւ յեղափոխութեան գործին, նուիրելով Արապոյին իր «քամա»ն:

1892ին, Փանոս Թէրլէմէզեան, Յովհաննէս Քանքան-Փանոյեան (Գիժ Դաւիթ), Կաճեացի Չաթօն, Շէրօն եւ Շահպուրայ Պերկցի (Շատախ) Մուրատ եւ Սարգիս եղբայրները միացած կ'որոշեն մահափորձի ենթարկել յայտնի աւազակապետ Քիւրտ Շաքիրը, որուն ցեղը՝ Գրաւցիք՝ պատուհաս դարձեր էին Նորգուզի եւ Շատախի հայութեան համար: Արմենական զինեալներու այս խումբը, 1892ին Շատախի Ծիծանց գիւղին մէջ Շաքիրի համար թակարդ կը պատրաստէ մահափորձ կատարելու համար: Տան մը մէջ պատրաստ էին երկու անկողին, Շաքիրին եւ անոր խոլամին (ծառային) համար:

Խորամանկ Շաքիրը կասկածելով, որ թակարդ լարուած է, ինքը կը պառկի ծառային անկողինին մէջ, իսկ իրը կու տայ ծառային: Գիշերը վրայ կը հասնի: Ահաբեկիչներու խումբը կը մտնէ այդ տունը, կը մօտենան զոյգ անկողիններուն եւ կը սկսի կրակ տեղալ այն անկողնին վրայ, որուն մէջ կը կարծէին քնացած էր Շաքիրը: Մինչդեռ այնտեղը քնացած էր Շաքիրի ծառան, որ կը սպանուի տեղացող գնդակներէն, իսկ ոճրագործն ու աւազակապետը կ'ազատի ու կը փախչի:

Կռիւը կը շարունակուի գիւղին մէջ,երկու քիւրտեր սպաննուած եւս տալով կը փախչին: Հայդուկային խումբը այս կռիւէն յետոյ կը բռնէ Վանի ճամբան, ուր կը հանդիպին նաեւ ոստիկաններու: Ասոնց հետ ալ կռուի կը բռնուին: Կը սպաննուին երկու ոստիկաններ, իսկ արմենականները ապահով կերպով կը հասնին Վան:

Այս դէպքերէն յետոյ, Փանոս արդէն կասկածելի յաչս կառավարութեան, փախստական ապրելով, ի բացակայութեան կը դատապարտուի երիցս մահուան: Փանոս, որ արդէն յաջողած էր փախչիլ Պարսկաստան ու հոնկէ անցած՝ Թիֆլիս, ուր անցուկ եւ չարքաշ կեանք մը կ'անցնէ:

ՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍԱՆՈՂ ՍԱՆ ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ

1895-1897 տարիներուն բախտաւորութիւնը կ'ունենայ ուսանելու Փեթերսպուրկի Գեղարուեստը խրախուսող ընկերութեան դպրոցը: Իր առաջ կը բացուի արուեստի նոր հորիզոն մը, այլեւս տարբեր Վանի յեղափոխական աշխարհէն: Այդ օրերու Ցարական Ռուսաստանի մայրաքաղաքը արուեստներու մէջ չէր զիչէր եւրոպական ոչ մէկ մայրաքաղաքի: Բնատուր իր նկարչական տաղանդը պիտի յղկուէր հոն եւ ուր ծանօթանար միջազգային նկարչութեան դասականներուն:

Դժբախտաբար, երկու տարի յետոյ, Սուլթանին պահանջով եւ Օսմանեան կառավարութեան ցուցմունքով, ընկեր Փանոս Թէրլէմէզեան կը բանտարկուի Փեթերսպուրկի մէջ, երբ նոյն տարիներուն Ռուսիա կը շարունակէր բարեկամ մնալ Թուրքիոյ հետ: Ըսենք որ Փանոսի յեղափոխական ծածկանունը Մինաս էր եղած, եւ այդ պատճառ եղած էր անոր ձերբակալման: Մէկ ու կէս տարի բանտը մնալէ ետք, ի վերջոյ Պարսից դեսպանի երաշխաւորութեամբ իբրեւ պարսկահպատակ, շղթայակապ, կը յանձնուի Պարսիկ կառավարութեան, կ'աքսորուի Թաւրիզ (Պարսկաստան):

Պարսկաստանի մէջ, այս անգամ, ռուս դեսպանը կը հետապնդէ զինք. Փանոս ստիպուած կ'ըլլայ անցնիլ Ռուսիա ու անկէ՝ Փարիզ:

Արդէն տեղի էր ունեցած իր ընկերներու նահատակութիւնը Ս. Բարդուղիմէոսի վանքի ստորոտին: Իր գաղափարի ընկերներէն շատեր զոհուած էին բրիտանական դաւադրական դիւանագիտութեան հետեւանքով:

ՈՒՍՈՒՄԸ ԿԸ ՍՏԻՊՈՒԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼ

Փ. Թէրլէմէզեան կը յաջողի Բեթերսպուրկէն անցնիլ Փարիզ եւ ընդունուիլ «Ակադեմի Ժիւլիան» ուր 1899-1904 տարիներուն, կ'ուսանի դարձեալ իր ա՛յնքան սիրած նկարչութեամբ: Նկարչութիւն ուսանած է Ժան Փոլ Լորանսի մօտ, որ նկարչական աշխարհի կարկառուն դէմքերէն էր ունենալով՝ նաեւ հայ աշակերտներ՝ Էտկար Շահին, Տ. Եսայեան, Ս. Քիւրքճեան եւ անշուշտ Փանոս Թէրլէմէզեան:

Ուսման տարիներուն գծած է «Բանուորուհին ջրհորի մօտ պատկերը (1903), Փարիզի բանուորական թաղամասի եւ Լամանշի շրջակայքի բնակարանները. ասոնք պատճառ կ'ըլլան, որ հետագային Սովետական կարգերու շրջանին, ան շահած ըլլար Մոսկուայի վստահութիւնն ու խորհրդահայ առաջնորդներու համակսերը: Կարճ ժամանակի մէջ ան կը վայելէ ամէն համբաւ իբր կազմաւորուած նկարիչ արդէն: Կը մասնակցի նկարչական ցուցահանդէսներուն եւ կ'արժանանայ բազմաթիւ մրցանակներու: Խրիմեան Հայրիկ դրամական օգնութիւն կը հասցնէ բազմատաղանդ նկարիչին, որպէսզի ան կատարելագործէ իր արուեստը:

Հոս կ'արձանագրենք այն հայրական նամակը զորս Խրիմեան Հայրիկ Մարտ 1, 1901ին յղած էր արմենական իր սիրելի սանուկին:

ՆԿԱՐԻՉ ՈՒՍԱՆՈՂ Պ. ՓԱՆՈՍ

Դուք չէիք գրած, բայց Պոլսոյ լրագիրներէն իմացայ որ դուք Ա. մրցանակն ստացած էք: Դուք այս աւետիսը չէք տուեր մեզ: Երկու պատճառ ունի այդ. կամ այն է որ հպարտագեալ չէք վասն յառաջդիմութեան, եւ կամ այն է որ խորամանկութեամբ ծածկած էք, որպէս զի աւելի տարիներ դեգերիք ի Փարիզ: Ձեր վերջի նամակով խընդրած էք որ դեռ երկու տարի եւս մնաք, այսինքն մինչեւ Հայրիկ մեռնի: Դու չգիտե՞ս որ ես ծերացել եմ, եւ իմ ամենամեծ մտադրութիւնս այն է որ Մայր Աթոռի տաճար նկարներով զարդարեմ: Չեմ գիտեր, դուք Սուրբ Գրոց պատկերներով պարապո՞ւմ էք, որ ինձ համար եւ Հայոց տաճարներու համար ա՛յն է միայն պիտոյ եւ ոչ այլ եւ այլ ճիւղեր:

... Ես կատարեալ վստահութիւն ունիմ ձեր վրայ. ապնուաբար վարուել էք մինչեւ այժմ, եւ պէտք է մինչեւ վերջ այնպէս վարուիք: Ծերացած Հայրիկ՝ որով օրեր համրուած են, նա ցանկանում է ձեր պտուղ տեսնել: Ուստի պարտաւոր էք ըսել Հայրիկին եւ Մայիսի վերջին վերադառնաք առ մեզ. պէտք է նախապէս յայտնէք մեզ, որպէս զի ձեր ճամբու ծախքը ղրկուի:

Հայրիկ

Հրաւէրը ընդունելով, Թէրլէմէզեան անցած է Էջմիածին: Երեք ամիս մնացած է հոն, աւարտելով տաճարի համար երկու նկար (fresque). «Մարիամ Աստուածածին» եւ «Անարատ Յղութիւն» (Միւրիլլոյէ ընդօրինակեալ): Նոյն ժամանակամիջոցին, պատրաստած

Շար. էջ 28

ABAKA
SECTION FRANÇAISE
LUNDI 29 DECEMBRE 2014 - 5 JANVIER 2015

Partenariat possible entre la Lettonie et l'Arménie

Le ministre letton des Affaires étrangères, Edgars Rinkevics, en visite de travail en Arménie, a rencontré son homologue arménien Edouard Nalbandian, à Erévan. Les deux hommes ont discuté de coopération dans le cadre du Programme de partenariat oriental de l'UE. La Lettonie assumera la présidence de l'UE à partir de janvier 2015, et sera l'hôte du sommet du Partenariat oriental en mai.

Dans cette optique, le ministre letton des Affaires étrangères a noté « qu'il est important de discuter de la question de la feuille de route du Partenariat oriental. »

« En tenant compte de l'adhésion de l'Arménie à l'Union économique eurasienne, elle mettra en œuvre des plans individuels de partenariat avec les Etats membres de l'UE. »

Les ministres Rinkevics et Nalbandian ont discuté d'un certain nombre de questions bilatérales, régionales et internationales. Le ministre arménien des Affaires étrangères a informé son homologue letton des efforts de l'Arménie et des pays coprésidant le Groupe de Minsk pour un règlement pacifique de la question du Karabagh.

« Les déclarations belliqueuses des autorités azerbaïdjanaises après la réunion des ministres des Affaires étrangères de l'OSCE à Bâle prouvent que l'Azerbaïdjan continue d'ignorer les déclarations des coprésidents et ne comprend pas la langue de la communauté internationale. L'Azerbaïdjan ne comprend pas le langage déclaratif; par conséquent, les coprésidents du Groupe de

Suite à la page 14

Le Président du Karabagh ouvre un centre de gestion de crise

Le Président de la République du Haut-Karabagh, Bako Sahakian, a participé à la cérémonie d'ouverture du centre de gestion de crise des situations d'urgence du Karabagh dans le cadre du Conseil des ministres tenue dans la capitale Stepanakert.

Le président a souligné que l'organisation appropriée et efficace des activités du centre donnera un nouvel élan au fonctionnement de l'ensemble du service, la gestion globale et la coordination de toutes les forces et les moyens en cas d'urgence, et prévenir de tels développements.

Le Président Sahakian a hautement apprécié le ministère de l'administration et des situations d'urgence territoriaux et la participation personnelle de son chef Armen Yeritsian dans la création du centre, en exprimant sa gratitude pour le soutien constant démontré à l'Artzakh.

Le Primat du diocèse d'Artzakh, l'archevêque Pargev Martirosian, le ministre de l'Administration territoriale et d'urgence, Armen Yeritsian, et d'autres fonctionnaires ont participé à l'évènement.

Le Huffington Post en Association avec le groupe Le Monde

Karabagh: la guerre ou la paix?

JAN VAROUJAN

Mercredi 12 novembre, les forces armées azéries ont abattu un hélicoptère de l'armée du Karabagh, qui effectuait un vol d'entraînement à proximité de la Ligne de Contact entre le Karabagh et - l'Azerbaïdjan. L'Hélicoptère est tombé sur le territoire du Karabagh, près d'Agdam. Alors que les Karabaghtsi voulaient secourir les trois militaires passagers de l'hélicoptère, dont l'un semblait encore vivant, les Azéris les ont empêchés par des tirs d'armes automatiques.

Lors des incidents du mois d'août, lorsque des Azéris voulurent pénétrer le territoire du Karabagh et qu'ils furent repoussés par les Arméniens, il y eut au total une vingtaine de morts de part et d'autre, suscitant ainsi une certaine tension dans la région.

La dernière réunion en octobre à Paris entre les deux présidents, Serge Sargsyan et Ilham Aliyev à l'invitation de François Hollande n'avait abouti à rien. Depuis des années le discours belliqueux d'Aliyev, qui à chaque occasion déclare que l'Azerbaïdjan reprendra le Karabagh par la force, n'a malheureusement pas rencontré une véritable protestation de la part des représentants du Groupe de Minsk, Co-présidé par la Russie, les États-Unis et la France.

Ce dernier incident est un véritable acte de guerre. L'hélicoptère de l'armée du Karabagh abattu n'était pas armé et participait à des manœuvres communes d'entraînement avec l'armée arménienne. Les calculs des spécialistes qui ont visionné un vidéo ont permis d'établir grâce à la vitesse du missile ayant abattu l'hélicoptère, le laps du temps entre la vision de l'impact et la perception du son de l'explosion montre que l'hélicoptère était environ à 2 km à l'intérieur du territoire du Karabagh, en prenant pour point de référence la Ligne de Contact entre Karabagh et Azerbaïdjan.

Sans attendre le résultat de l'enquête, le ministère de la Défense azéri a publié un communiqué prétendant que "l'hélicoptère attaquait des positions azéries". Sans perdre de temps, les autorités azéries ont aussitôt décoré le militaire ayant abattu l'hélicoptère. Cela rappelle de mauvais souvenirs aux Arméniens quand, en août 2012, le président azéri Aliyev avait accueilli comme un héros et décoré R. Safarov, le meurtrier à la hache d'un militaire arménien dans son sommeil.

Mais le pire c'est la passivité des politiques. Le communiqué insipide et laconique publié par le Groupe de Minsk après ce dernier incident du 12 novembre -un authentique acte de guerre- au cours duquel trois militaires arméniens ont perdu la vie, est un exemple de langue de bois diplomatique:

"*Les Co-présidents de Groupe de Minsk, les Ambassadeurs Igor Popov de la Fédération de Russie, James Warlick des États-Unis et Pierre Andrieu de la France, expriment leur sérieuse préoccupation concernant l'hélicoptère abattu près de la Ligne de Contact et les violences récentes. Nous regrettons les pertes de vie et exprimons nos condoléances aux familles*", dit la déclaration de Groupe de Minsk.

Remarquez que ni le nom d'Azerbaïdjan ni le nom du Karabagh ne sont cités dans cette phrase. Le lecteur lambda ne saura pas de quelle Ligne de Contact on parle. On ne sait pas non plus qui est l'agresseur et qui est la victime. Quant aux "préoccupations sérieuses" les familles des victimes n'en ont cure.

Poursuivons: "... *Nous faisons fortement appel aux deux côtés pour éviter les comportements qui intensifieraient la tension le long de la Ligne de Contact et la Frontière d'Arménie-Azerbaïdjan...*"

Le lecteur non spécialiste aura l'impression que les deux côtés sont responsables de l'accroissement de la tension. Or depuis 1994, date de la signature de cessez-le-feu entre l'Arménie et l'Azerbaïdjan, l'agresseur a été toujours l'Azerbaïdjan, le Karabagh ne faisant que se défendre.

"*Nous rappelons aux Présidents de l'Arménie et de l'Azerbaïdjan leurs responsabilités quant au respect du cessez-le-feu afin d'honorer les engagements qu'ils ont pris à Sotchi, Newport et Paris en vue de trouver une résolution pacifique au conflit.* [...]" conclut la déclaration.

Ce rappel devrait s'adresser uniquement à M. Ilham Aliyev. À moins d'être hermétique aux médias et aux réseaux sociaux, les co-présidents du groupe de Minsk ne peuvent pas ne pas connaître les déclarations répétitives et belliqueuses du président azéri de ces dernières années. Sans parler du discours de la haine arménophobe dispensé jusqu'à dans les écoles azéries destiné à formater, dès le plus jeune âge, les nouvelles générations avec une mentalité antiarménienne. Comme cela se fait en Turquie, dit au passage.

L'Azerbaïdjan, dont le seul budget militaire dépasse le budget de l'Arménie toute entière, aurait tort de croire que des armes ultra modernes et des drones suffiront pour acquérir la supériorité au plan militaire sur les Arméniens. Le facteur humain joue plus que les armes pour gagner une guerre, comme ce fut le cas en 1992-1994. Les Karabaghtsi et les Arméniens, hommes, femmes, jeunes et moins jeunes, défendront bec et ongles leurs terres. Mes contacts personnels avec la population m'ont convaincu de ce fait.

En face, les soldats azéris seront-ils motivés pour défendre les acquis du seul clan Aliyev? Avant de jouer le Dr Folamour au Caucase, le président azéri devrait se poser la question de

Suite à la page 14

SERVICES DE SOUTIEN À LA FAMILLE HAY DOUN
ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ՏՈՒՆ
FAMILY SUPPORT SERVICES HAY DOUN

Lorsqu'une communauté se mobilise…

À l'approche de la fin de l'année 2014, je ne peux m'empêcher comme présidente de Hay Doun, de partager avec vous quelques réflexions et même quelques émotions qui m'ont accompagnées tout le long de cette année et tout particulièrement depuis le mois de novembre. C'est à ce moment que nous avons commencé à recevoir les familles syriennes d'origine arménienne que Hay Doun a parrainé dans le cadre du programme de parrainage collectif du MIDI (Ministère de l'Immigration de la Diversité et de l'Inclusion du Québec).

Depuis le début de notre programme en 2009, nous avons parrainé 44 familles de réfugiés irakiens qui se sont non seulement intégrés à leur nouvelle terre d'accueil mais qui s'impliquent à leur tour dans la communauté pour redonner à leur manière ce qu'ils ont reçu en arrivant au Québec. Certains d'entre eux font même de l'accompagnement auprès des familles syriennes nouvellement arrivées depuis septembre 2014.

En effet, notre communauté s'est enrichie de plus de 260 personnes et plusieurs autres vont arriver au courant de l'année 2015. J'ai eu le grand privilège de faire partie de la petite équipe de Hay Doun qui avait le mandate d'accueillir les familles à leur arrivée à l'aéroport. J'y ai vécu, ainsi que mes collègues, des moments inoubliables, comme les retrouvailles des membres d'une famille après des années d'angoisse et de peur… J'ai reçu des remerciements de personnes qui retenaient difficilement leurs larmes, j'ai du me mettre à genoux pour prier avec une dame qui voulait remercier le ciel de lui avoir permis d'arriver jusqu'à nous… Mais j'ai aussi vu des familles brisées par la mort d'un des leurs ou par l'enlèvement de leur proche et qui sont arrives hagards, avec dans les yeux une tristesse infinie … qui m'ont fait pleurer à chaque fois !

Les histoires ne manquent pas et elles nous interpellent sans exception. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle nous avons décidé unanimement au conseil d'administration de Hay Doun, de parrainer tous ceux et celles qui demandaient notre aide. Nous ne pouvions rester indifférentes aux appels de nos frères et soeurs en Irak et maintenant en Syrie.

C'est sans doute ce même sentiment partagé par tous les membres de notre communauté qui a fait en sorte qu'on voit peu à peu se mettre en place des projets pour aider nos nouveaux arrivants. Nous ne pouvons taire les efforts de chacun, pour nous donner un coup de main et pour aider les réfugiés.

Depuis 2009 notre partenaire privilégié dans l'accueil scolaire fut l'école arménienne Alex Manoogian qui a accepté de créer une classe d'accueil spéciale pour recevoir les jeunes irakiens et syriens et leur enseigner la langue et les matières scolaires. Cette année, l'école arménienne Sourp Hagop a aussi mis sur pied une classe d'accueil et reçoit maintenant les jeunes en âge scolaire. Ainsi nos écoles arméniennes travaillent main dans la main pour faire en sorte que tous les jeunes puissent continuer leur scolarité dans un environnement sécuritaire et accueillant.

De plus, cette année, un sous-comité mis sur pied par Sourp Hagop travaille à satisfaire les besoins matériels de ces familles. Le soutien de la Première Église Évangélique de Montréal ainsi que de Armenian brotherhood Church est indéfectible. Dernièrement, l'Union Générale Arménienne de Bienfaisance (UGAB) avec la collaboration de l'Association culturelle Tekeyan ainsi que de l'Association des Arméniens d'Istambul et de l'Église Apostolique St-Grégoire l'Illuminateur a mis sur pied un comité d'aide aux besoins particuliers des familles.

Il est difficile de recenser toutes les initiatives dans une page comme celle-ci, mais nous aimerions aussi souligner les initiatives personnelles de québécois d'origine arménienne et non arménienne qui aident dans l'anonymat sans demander une quelconque reconnaissance….

Hay Doun ne peut rester indifférent ou silencieux face à toutes ces initiatives. Nous désirons vous dire MERCI. Merci au nom de toutes les personnes que nous parrainons pour cette aide. Ce petit organisme qui existe par la force de ses bénévoles et de son équipe professionnelle compétente et dévouée, a pour mission de soutenir les personnes et les familles en situation de vulnérabilité. Cette mission qui est la nôtre est une mission sans frontières, et les syriens en sont la preuve vivante.

Nous comme vous avons à coeur le bien-être de notre communauté. Nous croyons qu'une communauté grandit par la force de sa mobilisation, nous savons qu'une communauté s'épanouit par la force des liens qu'elle est capable de créer entre ses membres. Ce projet a prouvé que notre communauté sait se mobiliser, qu'elle est capable de travailler en collaboration pour maximiser ses efforts et subvenir aux besoins innombrables qui lui sont adressés. Cet exemple vaut mille mots pour nos générations futures. *Là où il y a de l'union, il y a de la force*. Lorsqu'une communauté se mobilise…elle peut faire bouger les montagnes… Le projet de parrainage collectif de Hay Doun en est bien la preuve!

NAYIRI TAVLIAN
Présidente
Hay Doun

Abrahamian invite le président géorgien en Arménie, le 24 avril

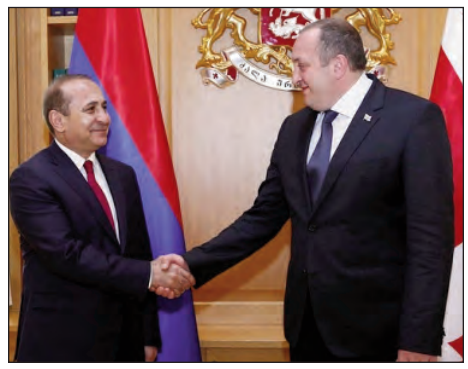

Le Premier ministre d'Arménie, Hovik Abrahamian a eu une réunion avec le Président de Géorgie, Giorgi Margvelashvili, à Tbilissi.

Les deux hommes ont salué l'importance des relations amicales arméno-géorgiennes. Le Premier ministre et le Président de Géorgie ont exprimé leur satisfaction pour le niveau de dialogue bilatéral et a souligné que des efforts devraient être déployés afin de sensibiliser le commerce et la coopération économique. Les parties ont également discuté de la participation des deux pays dans les processus d'intégration et de développement régional.

Le Premier ministre Abrahamian a transmis l'invitation du Président Serge Sargissian à assister aux événements dédiés su centenaire du génocide arménien qui se tiendra en avril prochain. Pour sa part, le dirigeant géorgien a transmis ses vœux à son homologue arménien ainsi qu'au peuple arménien.

La coopération dans les domaines du commerce et la culture a également été examinée lors de la réunion suivie par un déjeuner de travail au cours de laquelle les délégations ont discuté des questions liées à la communication, l'énergie, et le tourisme.

Des relations Etats-Unis-Arménie inchangées malgré son adhésion à l'UEE

La collaboration de Washington avec Erévan continuera malgré l'adhésion de l'Arménie à l'Union économique eurasienne (UEE), a déclaré Jen Psaki, porte-parole du Département d'Etat américain.

« Les Etats-Unis vont poursuivre le travail avec l'Arménie afin de soutenir ses réformes démocratiques et économiques et préserver les progrès réalisés à travers la relation Etats-Unis-Arménie. »

Le porte-parole a souligné que tous les pays ont le droit de choisir leur propre voie d'intégration économique et de développement conformément à leurs intérêts nationaux.

« Aucun pays n'a le droit de déterminer l'orientation politique et économique d'un autre pays, ni décider de ses alliances et accords commerciaux, » a souligné Psaki.

La Douma russe (chambre basse du parlement) a ratifié le traité d'adhésion de l'Arménie à l'UEE le 10 décembre. Erévan devrait se joindre officiellement à l'Union en janvier 2015, lorsque les procédures de ratification seront terminées. Les républiques du Kirghizistan et du Tadjikistan ont également exprimé leur intérêt à se joindre à l'UEE.

Partenarait possible entre…

Suite de la page 13

Minsk de l'OSCE devraient en tirer les conclusions, » a déclaré Nalbandian aux journalistes après la réunion.

Le ministre des Affaires étrangères de Turquie a appelé l'Arménie à « commencer à coopérer avec les pays voisins. » En réponse, Edouard Nalbandian a déclaré : « Notre politique étrangère a toujours ciblé la création et le développement de la coopération avec tous les pays. Mais est-il possible de coopérer avec un pays qui refuse d'établir des relations diplomatiques avec l'Arménie, qui maintient fermé la frontière et sort avec un certain nombre d'expressions hostiles liées à l'arménien et au peuple arménien ? » « Il sera possible de coopérer avec la Turquie lorsque celle-ci ferra face à sa propre histoire et lorsqu'elle conviendra de respecter les engagements qu'elle a pris en charge, » a ajouté Nalbandian. Il a rappelé que « la communauté internationale a déclaré à maintes reprises que la balle était dans le camp turc. »

Karabagh: la guerre…

Suite de la page 13

savoir si le déclenchement d'une guerre lui permettrait de gagner des territoires ou au contraire d'en perdre davantage?!

En réalité les deux pays jouent contre la montre. L'Arménie et le Karabagh doivent soutenir leur population malgré la situation économique difficile créée par un double blocus à ses frontières: l'un à l'Ouest par la Turquie, l'autre à l'Est par l'Azerbaïdjan. Il suffira cependant pour l'Arménie et le petit Karabagh de résister encore une quinzaine d'années. Car à partir de 2030 les ressources pétrolière et gazière de l'Azerbaïdjan vont se tarir. Alors ses alliés d'aujourd'hui, en Europe et au Proche-Orient, n'auront plus intérêt à le soutenir et le roi sera nu.

Pour la paix dans la région, le président azéri doit abandonner son discours menaçant, en finir avec une éducation de la jeunesse basée sur l'arménophobie et utiliser la richesse du pays pour le bien-être de son peuple au lieu de la dilapider dans de dispendieux, inutiles et dangereux budgets militaire.

Fête de Noel à la Garderie Éducative de l'École Armen-Québec de l'UGAB

Le 12 décembre 2014 dernier, les enfants de la garderie et de l'école ont reçu la visite du Père Noel.

Cette visite était bien spéciale et originale, car le Père Noel arrivait en calèche accompagnée de la Fée des étoiles et il descendait directement du mont Massis et Ararat. Au son du tambour (dmbouk), et de la musique traditionnelle deux gracieuses arméniennes vêtus de costumes folkloriques guidaient le traineau vers l'école. Enfant et parents émerveillés ne pouvaient contenir leurs joies. Ce moment fut magique et tout au long de la fête le Père Noel par ses talents multiples a su garder vivant la Magie de Noel dans les yeux de tous les enfants.

Cette fête comblée de bonne humeur restera vivante à tout jamais dans la mémoire de nous tous.

Derrière cette organisation magnifique je tiens à souligner et féliciter l'équipe des éducatrices de la Garderie Éducative de l'École Armen-Québec de l'UGAB, les deux comités de parents (école et garderie), la direction de l'école et surtout les parents qui par leur généreuse participation et collaboration ont rendu cette fête si mémorable.

Il me reste à vous souhaiter de très joyeuses fêtes et des moments magiques pour les années à venir !

MME ROUSANNA SARKISSIAN
Directrice
Garderie Éducative de l'École Armen-Québec de l'UGAB

Plus de visas pour les citoyens américains visitant l'Arménie

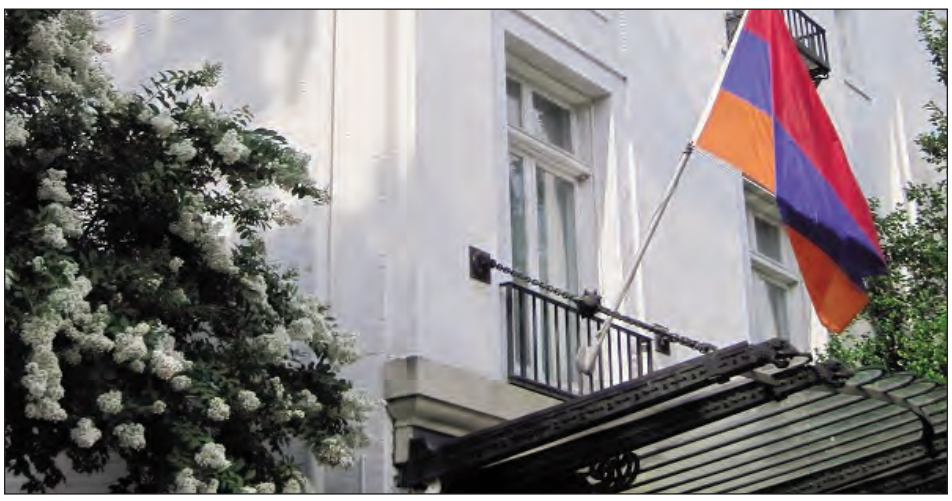

A compter du 1er janvier 2015, les citoyens des Etats-Unis n'auront plus besoin de se munir d'un visa pour se rendre en Arménie, a annoncé le 11 décembre, le gouvernement arménien. Le ministre arménien des Affaires étrangères, Edouard Nalbandian, a annoncé la levée des procédures de visa pour les ressortissants américains, lors de la réunion hebdomadaire du Conseil des ministres. M. Nalbandian a précisé que le gouvernement des Etats-Unis devrait appliquer le principe de la réciprocité en facilitant les mesures de son côté pour les citoyens d'Arménie qui doivent passer par des procédures fastidieuses et contraignantes pour obtenir un visa pour les Etats-Unis. En particulier, « plusieurs catégories » d'Arméniens seront désormais en mesure d'obtenir ce visa à entrée multiple valable 10 ans, auquel ils ne pouvaient avoir droit jusque-là, a ajouté le ministre.

Le projet de supprimer unilatéralement le régime de visa avec les Etats-Unis avait été dévoilé en mai dernier par l'un des adjoints de M. Nalbandian, Sergey Manasarian. « Cette mesure montre le haut niveau qu'ont atteint nos relations avec les Etats-Unis, » avait déclaré alors M. Manasarian devant les parlementaires. Les procédures de visa imposées par l'Arménie se sont considérablement simplifiées depuis la fin des années 1990. Les citoyens des Etats-Unis, pour la plupart d'origine arménienne, voyageant en Arménie, pouvaient dès lors retirer leurs visas son seulement dans les consulats arméniens à l'étranger mais aussi aux poste-frontières et dans les aéroports. Les citoyens de l'Union européenne, quant à eux, peuvent déjà se rendre en Arménie sans visa si la durée de leur séjour n'excède pas 90 jours.

Le gouvernement arménien a abandonné pour eux les visas en 2012 peu de temps avant la signature d'un accord de facilitation des visas avec l'UE. L'accord, qui a pris effet en janvier 2014, assouplit les exigences strictes de l'UE pour certaines catégories d'Arméniens qui voyagent en Europe.
Les autorités d'Erévan ont maintenu la disposition d'exemption de visa pour les Européens, même après avoir décidé l'an dernier d'adhérer à l'Union économique eurasienne.

10 millions d'Euros pour le développement régional de l'Arménie

L'Arménie bénéficiera d'une aide de dix millions d'Euros de la part de l'Union européenne (UE), dans le cadre du programme de prêt pour le développement régional.

La décision a été prose lors de la réunion du Cabinet. L'Arménie cofinancera ce programme en allouant 1,750 millions d'Euros.

Avec ce programme, l'Arménie pourra améliorer les projets visant à parvenir à un développement régional équilibré dans le pays.

En outre, il est prévu de mettre en œuvre un programme les programmes de prêts pour le développement régional.

Ouverture de la nouvelle Pharmacie ARSLANIAN

Vos pharmaciens Abel et Alex Arslanian vous accueilleront au 1500 Blv Henri-Bourassa Ouest, coin Bois-de-Boulogne.

Vos professionnels de la Santé seront là pour vous servir tous les jours du Lundi au Vendredi de 8h00 à 20h00 et le samedi de 8 h à 18h00

Prise de pression artérielle, saturation d'oxygène, glycémie, cholestérol, suivi du dossier pharmacologique, service de livraison.

Vous pouvez transférer vos prescriptions si vous le souhaitez.
Bienvenue à notre clientèle fidèle.

Pharmacie Abel-Claude **ARSLANIAN**
1500 blv **Henri-Bourassa ouest**
Tel **514-303 3832**

uniprix CLINIQUE

Affilié à UNIPRIX CLINIQUE

Բացում նոր Դեղարան ԱՐՍԼԱՆԵԱՆի

Ձեր դեղագործները Աբել եւ Ալեքս Արսլանեան ձեզ կ'ընդունին իրենց նոր հասցէին վրայ 1500 Blv Henri-Bourassa Ouest, coin Bois-de-Boulogne.

Ձեր առողջապահական մասնագէտները պատրաստ են ձեզի միշտ ծառայելու ամէն օր Երկուշաբթիէն Ուրբաթ առաւօտեան ժամը 8:00էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 8:00, իսկ Շաբաթ օրերը առաւօտեան ժամը 8:00էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 6:00:

Կրնաք նաեւ քննել տալ ձեր ճնշումի մակարդակը, թթուածինի բաւարուածութիւնը, շաքարախտի վիճակը, քոլեսթերոլը, ձեր դեղարանային թղթածրարի հետեւումը եւ դեղերու մինչեւ տուն սպասարկութիւնը:

Կրնաք նաեւ ձեր դեղերու թղթածրարները փոխանցել դէպի մեր դեղարանը ձեզի աւելի լաւ ծառայելու համար:
Բարի եկած էք մեր մօտ իբր հաւատարիմ յաճախորդներ:

Դեղարան Աբել - Գլօտ Արսլանեան
1500 blv Henri-Bourassa Ouest, Montréal, Qc
Հեռ. 514 303-3832

Petit Déjeuner

Chef Kebab

le goût de la méditerranée

SPÉCIALITÉ VIANDES MARINÉES

450 682-2433 (CHEF) | www.chefkebab.ca

4231, boul. Samson, Chomedey, Laval, Québec. H7W 2G8

Exclusive tour of ancient and modern

EGYPT

FEBRUARY 25- MARCH 8, 2015

Itinerary

Wednesday Feb. 25	Departure from Montreal (or other cities)
Thursday Feb. 26	Arrival at Cairo International airport. Bus transfer to hotel Le Meridien Heliopolis 5 star on B & B basis. Welcome dinner at Goganian Club.
Friday Feb. 27	Egyptian museum (treasures of Tut Ankh Amon and Hall of the mummies) Lunch at Andrea restaurant. Sound and light show at the pyramids.
Saturday Feb. 28	Citadelle area and Khan Khalil souk. Lunch at Fridays restaurant on the Nile. Attend the "Beast on the moon" play, followed by dinner at Houssaper Club.
Sunday March 1	Saqqara, the pyramids of Giza and the Sphinx. Lunch at Homenetmen Noubar Club. Dinner on the Nile Crystal (Nile cruise dinner with show).
Monday March 2 to March 5	Transfer from hotel to airport: Flight Cairo-Aswan. Transfer in Aswan to a 5 star Nile cruise boat, full board basis. The cruise will last for 3 days. You will visit: High Dam, Unfinished obelisk, Philea Temple, Temple of Edfu, Temple of Kom Ombo, Valley of the Kings, Temple of Karnak, Temple of Luxor, Temple of Queen Hatchipsut and Colossus of Memnon ...
Thursday March 5	Transfer from Luxor to Hurghada by bus. Two nights at the Marriott Hurghada hotel 5 star on half board basis.
Friday March 6	Enjoy the red sea (Bathing, Skin or Scuba diving, Fishing, Boating).
Saturday March 7	Transfer from Hurghada to Cairo by plane. One night at Le Meridien Airport 5 star on b.b. basis.
Sunday March 8	Flight back home and arrive on March 8th

*Land cost $1,380 USD + Air travel (approx $900 USD)**

The cost of $1,380 USD per person includes:
5 star accommodation (double occupancy, single room available for an additional $250 USD)
Flights from Cairo-Aswan and Hurghada-Cairo
Local transportation, driver, guide, shows, entrance fees & taxes
Mostly full board (except few meals)
Excludes visa fees (to be paid upon arrival)

For details and questions about registration:
Address to the Tekeyan Cultural association (514) 747-6680 centretekeyen@bellnet.ca
or Arto Manoukian (514) 824-5300 manoukb@yahoo.com

Additional information:
A valid passport is needed with more than 6 months expiry date at departure time.
A deposit of $500 USD is required upon registration.
The payments should be made no later than January 15, 2015.
(*) Group rates, depending on the number of participants. Non Montrealers to book their own flights and will be greeted at Cairo's International Airport upon arrival.

A UNIQUE OPPORTUNITY TO VISIT PHARAOH'S LAND

ԹԷՔԷԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՎԱԼԷՆԹԱՅՆԻ ԽՐԱԽՃԱՆՔ

DINER DANSANT ROMANTIQUE

Շաբաթ, 14 Փետրուար 2015, երեկոյան ժամը 8էն սկսեալ

Երեկոյթը պիտի խանդավարէ սիրուած երգիչ

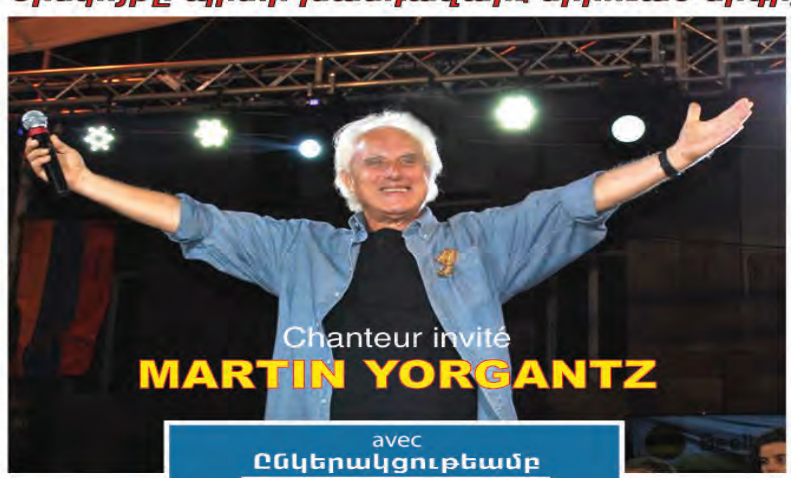

avec
Ընկերակցութեամբ
DJ SAKO

Donation: $40
Samedi, le 14 Février, 2015
à partir de 20h00

Pour réservations:
Tékeyan 514 747 6680
Berdj 514 585 9064

Centre Tékeyan, 825 Rue Manoogian, St-Laurent, QC. H4N 1Z5

ABAKA
ENGLISH SECTION
MONDAY DECEMBER 29, 2014 - JANUARY 5, 2015

Armenian Politics in Yerevan Taxicabs

BY EDMOND Y. AZADIAN

If you think the Armenian parliament is the most contentious forum for political debates, try the Yerevan taxicabs and their most informed and astute drivers. Many of my columns, over time, have been sparked by my discussions with cab drivers who have sharp opinions on world affairs, but especially on Armenia's domestic affairs.

Armenia's news outlets are mostly introverted and myopic generally. They dwell on trivia, amplifying them and feeding the readers and viewers what they present as valuable news rather than the fluff it is.

Of course, there are also the well-organized and generously funded outlets which are extensions of foreign agencies and they serve their own masters. They characterize Armenia within the perspectives of what the owners of those agencies would like to see.

The local outlets have their on heroes and villains, which have nothing in common with objective news reporting.

The alternative is the news and commentary provided by cabbies. They are more genuine and spontaneous, if not always reliable. They provide the raw news and sincere comments. They reflect the unfiltered and uncensored opinion of real people. One can sense the true pulse of the nation through them. I have always been fascinated by how these cabbies generate and process news in their minds and they announce their views with such resolute authority that one feels like one has to surrender.

As soon as you jump in a gas-fueled Yerevan cab, no matter how short the ride may last, you are engaged in a political discussion or discourse — as the case may be — even if you are not in the mood for having a conversation. You don't need to solicit your driver's opinion; it will come out voluntarily and loquaciously.

During the early years of independence, the mood was always festive. The discussions were held in a positive path and the visitor was even reassured that the freezing cold and the darkness would soon come to an end and that the country would resume its normal course.

Of course, there were always some sharp remarks or solemn advice to this and that leader but the overall mood remained upbeat.

As the years have passed, the cab drivers have entered a more defiant mood. Those were the war years in Karabagh and Armenians had scored a victory over the much-stronger forces of Azerbaijan. The pictures of bearded war heroes decorated almost every taxicab in Yerevan.

My trip this November found most of the cab drivers silent. It was as if they were biting their tongues not to utter a word — positive or negative. They would answer only if you teased them into a conversation What struck me was that the pictures of war heroes were either replaced by pictures of the Virgin Mary and Jesus or removed altogether.

The change was an indication that people have resigned themselves to the deteriorating situation, or they have placed their fate in the hands of the Lord — their destiny as well as the destiny of the country.

One elderly cab driver posed a question testing my knowledge of the city, but he answered his own question without waiting for my reply.

"Do you see this building? This is the Palace of Justice. But there is no justice in this country. The moment the government passes a law, they [the authorities] are the first ones violating that law."

But the Russians are most of the times the butt of the jokes or sarcasm, because of the people's frustration. "They treat us in a cavalier manner. They control Armenia's economy and they keep raising the price of heating gas," one driver said. Many families have their homes or apartments connected to the gas distribution system, but they cannot afford to pay the utilities. They either burn wood or their old books or freeze in the winter cold.

Many of the cab drivers have fear in their eyes: These Onions [Armenians' epitaph for the Russians] are arming the Azeris. We don't know where that process will lead us. War is inevitable."

Most Armenians, however, are confident that should war erupt, Azerbaijan will lose more territories. During my visit to Yerevan, the most topical news was the shooting down of the unarmed military helicopter by the Azeris over the no-man's land on the Karabagh-Azerbaijan border. As the debate raged, the cabbies ridiculed the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) chairmen, who were nitpicking by stating that there is no definition of the no-man's land between Karabagh and the Azeri forces. The Azerbaijani army continued firing near the downed helicopter in order to block Armenia from approaching the crash site. Finally a commando raid was able to recover the helicopter debris and the remains of the Armenian pilots. The cabbies in Yerevan were jubilant: "You see how

Cont'd on page 19

Robertson, Fisk to Speak at Centennial Conference in New York

NEW YORK (Armenian Weekly) – Jurist Geoffrey Robertson and journalist Robert Fisk are among the confirmed speakers at "Responsibility 2015," the international conference marking the Centennial of the Armenian Genocide, to be held on March 13-15, 2015, at New York's Marriott Marquis Hotel.

Geoffrey Robertson is an international jurist, human rights lawyer, and academic. His latest book is An Inconvenient Genocide: Who Remembers the Armenians? In recent years, he has been particularly prominent in the defense of Julian Assange and WikiLeaks. He has also represented author Salman Rushdie, and prosecuted General Augusto Pinochet. In 2008, he was appointed by United Nations (UN) Secretary General Ban Ki-moon as a "distinguished jurist" member of the UN's Justice Council, which nominates and supervises UN judges. His memoir, The Justice Game, has sold over 150,000 copies.

Robert Fisk is the Middle East correspondent of the Independent newspaper. He holds numerous awards for journalism, including two Amnesty International UK Press Awards and seven British International Journalist of the Year awards. During the 30 years he has been reporting on the Middle East, he has covered every major event in the region.

The three-day conference will feature a lineup of prominent historians, policymakers, authors, and artists from around the globe.

Photography and art exhibits with the theme of survival will be held at the same venue for the duration of the conference.

Russian Duma ratifies Armenian entry to EEU

MOSCOW (TASS) — The lower house of Russia's parliament, the State Duma, has ratified the treaty on Armenia's accession to the Eurasian Economic Union.

Armenia will become a member of the Union after all the ratification procedures in member countries (Russia, Belarus and Kazakhstan) are completed.

The heads of Russia, Belarus, Kazakhstan and Armenia signed the agreement on the EEU in October this year. Armenia in September 2013 declared plans to join the Customs Union and participate in the formation of the EEU.

Armenia's Parliament ratified the accession treaty last week with an overwhelming majority of votes in favor.

Film on Armenian Genocide Screened In Turkey with 18+ Rating

The Cut, by German-Turkish filmmaker Fatih Akin, has begun to be screened in the movie theaters of Turkey, but it is rated "18+" in the country.

The Turkish film specialists, however, criticized the "18+" rating and called it censorship, reported Evrensel website of Turkey. The Cut was shown in Europe with a "12+" rating.

The Cut, which is based on the Armenian Genocide, was screened at the 71st Venice International Film Festival.

Genocide Centennial to be commemorated in Istanbul

ISTANBUL — Turkish and Armenian-American organizations are working together to commemorate the centennial of the Armenian Genocide on April 24, 2015 and to encourage Armenians from around the world to attend, DurDe and Project 2015 said. While Turkish groups have organized memorial events in Istanbul for the past several years, Turkish NGO DurDe and Project 2015, a US-based organization, are working to ensure that a large contingent of Armenians come to Turkey for the historic centennial commemoration.

The events in Istanbul will include a public assembly in Taksim on the evening of April 24. It will also include a memorial service at i li Armenian Apostolic Cemetery . "As Armenians, we are going to Istanbul to memorialize the brutal massacre of our family members, and to remind the world that 100 years later, we are still seeking justice and accountability from the Turkish government," said Sarah Leah Whitson, board member of Project 2015.

In 2014, then-Prime Minister Tayyip Erdo an expressed his condolences to the grandchildren of "Armenians who lost their lives in the context of the early 20th century" but failed to acknowledge the role of the Ottoman government in systematically causing these losses. The Turkish government has refused to recognize the massacres of the Armenians as genocide.

DurDe is one of Turkey's leading civil and human rights organizations. Project 2015 is a US-based non-profit organization comprised of Armenians, Turks and Americans to encourage wide participation in the commemoration events in Istanbul.

EU Parliament backs recognition of Palestine 'In Principle'

STRASBOURG (AFP) — The European Parliament overwhelmingly backed the recognition of a Palestinian state "in principle" on December 17, following a series of votes on the issue in EU nations that have enraged Israel.

Lawmakers approved the motion by 498 votes to 88 with 111 abstentions, although it was a watered down version of an original motion which had urged EU member states to recognize a Palestinian state unconditionally, as Sweden did earlier in October.

The motion said the Parliament "supports in principle recognition of Palestinian statehood and the two state solution, and believes these should go hand in hand with the development of peace talks, which should be advanced." The vote came hours after a European court ordered the EU to drop the Palestinian Islamist group Hamas from its terrorism blacklist. The socialist, greens and radical left groups in the European Parliament had wanted an outright call for the recognition of Palestinian statehood.

But the center-right European People's Party of European Commission chief Jean-Claude Juncker, the leading group in parliament, forced them into a compromise motion linking it to peace talks.

Several European parliaments have passed motions urging their governments to recognize a Palestinian state in recent weeks in a bid to pressure Israel to relaunch the stalled peace process.

France, Britain, Spain, Ireland and Portugal have all passed votes to that end. Sweden has gone even further, officially recognizing Palestine as a state.

These discussions follow a tense summer period when Israel carried out its controversial Protective Edge operation against the Palestinian militant group Hamas in the Gaza Strip, and elicited international condemnation for the number of civilians killed and damage that would take decades to undo.

New medical facilities in Artsakh's Martakert, Martuni regions inaugurated

MARTAKERT, MARTUNI, Nagorno-Karabakh Republic — Artsakh President Bako Sahakian on Saturday attended the opening ceremonies of a medical clinic in Martakert and a regional hospital in Martuni, reported the presidential press service.

Sahakian stressed that the medical institutions, equipped with state-of-the-arts facilities and in line with current healthcare standards would substantially contribute to the development of healthcare system both in their regions and in the entire republic.

Sahakian expressed gratitude to the "Karabakh-Telecom" company for assisting in the realization of these projects.

Primate of the Artsakh diocese of the Armenian Apostolic Church Archbishop Pargev Martirosyan, prime-minister Ara Haroutyunyan and other officials partook in the events.

Armenian politics...

Cont'd from page 18

our boys recovered the helicopter" one said, while another added, "Make no mistake. Retaliation will come soon and it will be devastating. Let Azeri families learn what it means to lose a son in the army."

Armenians, no matter how proud they are when it comes to the army fighting the enemy, complain about corruption in it ranks. "My son is drafted into the army. We are proud that he will defend our homeland. But his superiors are corrupt. Whatever food I supply to my son, it will go to his superiors. Otherwise, they will mistreat him. Don't you hear now and then that a draftee has committee 'suicide?' Why would a young man commit suicide? It is all lies."

One of the cabbies told me a joke about Russia's President Valdimir Putin. When in Yerevan, he happened to pass by a mansion on a mountain top, a palace rumored to have a river running through it and an ornate chapel for the family next to it.

"Who does the mansion belong to?" Putin is said to have asked his hosts.

"It belongs to Dodi Gago," was the response.

"What does 'Dodi' Gago mean?"

"It means 'crazy' Gago."

"Well, if crazy people live in such a mansion, I could imagine how well off the wiser people should be in this country."

He came to see that one of those "wiser" people is your cab driver, a former university professor, or the homeless guy who spends the night sleeping on the street.

Dodi Gago is the nickname of Gagik Zaroukian, an oligarch who aspires to become Armenia's next president. There are legends about his extravagant lifestyle among the people. One of the legends is that Mr. Zaroukian entertains his guests at his private zoo by feeding live donkeys to his pet lions.

This is the irony in Armenia; the zoo animals are better fed than most of the citizens.

One of the cabbies came out with some good news. I thought after all, everything is not dark and pessimistic. He said, "Most of Yerevanites are enjoying better living conditions now." The news turned out to be bittersweet news or a double-edged sword, as he completed his comments: "Our Russian friends are offering jobs, accommodation and citizenship to Armenian families. Many are happy to be able to feed their families and the emigrate to Russia. That relieves the pressure here with unemployment ranks, and the remaining people have more resources in finding jobs."

Yerevan cabbies are the most law-abiding citizens in the country. They observe all the traffic regulations religiously because the police look the other way when they notice a luxury car violating every possible law. The police can easily recognize to whom those luxury cars must belong. They can even identify the owners by their special vanity license plates.

On the other hand, God forbid a cab driver makes the slightest mistake, as he will receive a ticket that will cost his entire 20-hour-day's pay.

Driving in Yerevan is hazardous. Your life is in danger every minute. The cab drivers stoically endure the hardship to put food on their family table. Sometimes they direct a sharp remark to a reckless driver or extend advice for good behavior.

But they continue life under harsh conditions, providing their fares with the latest news or commentaries. Next time you need the latest news or commentaries on Armenia's domestic politics or foreign affairs, hop into a cab. You will be well informed.

Armenians celebrate mass in China for first time in decades

GUANGZHOU, China (A.W.) — The Armenian community in China gathered at a church in Guangzhou on Dec. 14 to celebrate mass for the first time in decades.

Bishop Haigazoun Najarian presided over the mass that brought together dozens of Armenians from Guangzhou, Shanghai, Nanjing, Hong Kong, and other cities.

Bishop Najarian, Primate of the Armenian Diocese of Australia and New Zealand and Pontifical Legate of All Armenians in India and the Far East, said he was pleased that decades after the last church mass was held by the Armenian community in China, Armenians from around the world who now call China and Hong Kong home have gathered again to celebrate mass.

A small yet vibrant Armenian community existed in Harbin, Shanghai, and Hong Kong from the late 19th till the mid-20th century. In that period, Harbin had an Armenian church and Shanghai boasted a vibrant community center.

Closed border hurting Eastern Turkey more than Armenia

According to a recent study entitled "Research on the Socio-Economic Impact of the Turkey-ArmeniaBorder" commissioned by the Hrant Dink Foundation, it would appear that the closed border between the two neighboring countries is hurting citizens on the Turkish side more than the Armenian.

Regions including Kars, Igdir, Agri, Ardahan, the majority of which is located right on the border with Armenia, cannot benefit from the opportunities offered by free trade agreements – unlike the other regions of Turkey – due to the sealed border. The region also cannot benefit from the indirect trade between Armenia and Turkey as the border is closed and these goods get shipped from regions close to Georgia or Iran borders. Besides, since the existing trade with Armenia is not legal and comes at a high transit cost due to the sealed land border, the volume of the existing trade remains very limited.

Anna Muradyan

MICHAEL ARAM AND JOSEPH OUGHOURLIAN SUPPORT THE TUMO CENTER.

NEW TUMO CENTER TO OPEN IN KARABAGH

On November 18, 2014, artist Michael Aram hosted a holiday shopping event at his flagship store in New York to announce a new partnership between AGBU and the Tumo Center for Creative Technologies, bringing the Tumo Centers to additional locations throughout Armenia, starting with a center in Nagorno-Karabagk. Michael Aram kicked off the fundraising efforts by contributing 30% of sales that day to this project.

Initiating this large scale effort, Joseph Oughourlian, AGBU Central Board member and co-founder of Amber Capital Investment Management, pledged $150,000 to support the Tumo Center in Nagorno-Karabakh. Oughourlian has been closely involved with development in Nagorno-Karabakh, both personally and professionally, for many years.

Through its partnership with AGBU, the Tumo Center plans to expand its reach throughout Armenia and Nagorno-Karabakh and touch the lives of thousands more in the years to come. To date, over 10,000 children and young adults have experienced the center's high-quality, hands-on program, which includes workshops, teamwork and mentorship as well as training in animation, digital media, web design and game development.

"We at Tumo are honored to have the backing of people like Michael Aram and Joseph Oughourlian. Their commitment to equipping Armenian youth with the skills they need to become the next generation of critical thinkers and creators is really overwhelming," says Sam Simonian, the founder of the Tumo Center.

First Armenian Church opens in Abu Dhabi

ABU DHABI, U.A.E. — The first Armenian church opened in Abu Dhabi on December 12 with hundreds of Armenian in attendance. Previously, Armenians in Abu Dhabi would worship in other churches such as St. Andrews Church, or go to Sharjah which has an Armenian church.

Father Mesrob, the church priest, said the community was very thankful to the UAE leadership.

"Shaikh Zayed gave us land to build our churches and Shaikh Khalifa has continued to help us. We are very grateful to the Abu Dhabi Government for the freedom to conduct our church services. Such actions will encourage stronger relations between the UAE and [the] Armenian community."

Pakrad Balabanian, an Armenian who attended the church opening, said "we have up to 1,000 Armenians living in Abu Dhabi so we needed a church to hold our gatherings. We have quite a few buildings on the site, one of which will be used as [a] Sunday school for the children. We will be able to hold other ceremonies here as well. Previously, we had to rent different churches for our ceremonies.

We also have a school here for Armenian children for them to come weekly, with 5 to 6 teachers. There is also a building for the priests so whoever is in need of help can come and talk to a priest. Armenian Christians can also get married here instead of travelling to other countries such as Lebanon, Syria, or Iran." He added that Muslims are welcome to visit and see the church.

ABAKA news

COMING SOON!

Վարդան Ոսկանեան «Հայաստանի յաջողութիւններն ու մարտահրաւէրները» թեմայի շուրջ բանախօսութիւն սարքեց Փասատինայի մէջ

ՀՐԱՉ ՍԷՓԷԹՃԵԱՆ

Կազմակերպութեամբ ՀԲԸՄի Ասպետներու համախմբումին, 10 Հոկտեմբերի երեկոյեան, Փասատինայի ՀԲԸՄի «Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան» կեդրոնին մէջ, «Հայաստանի յաջողութիւններն ու մարտահրաւէրները» ծաւալուն նիւթով հանդէս եկաւ ՀՀ Արտաքին Գործոց նախկին նախարար եւ ներկայիս Հայաստանի Ազգային ժողովի երեսփոխան, «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան անդամ Վարդան Ոսկանեան:

Շուրջ 200 հայրենակիցներ, որոնց շարքին՝ ազգային քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ եւ մեծ թիւով միութենականներ, ընթրիքի սեղաններու շուրջ լսեցին Հայաստանի դիմագրաւած ներկայի արտաքին թէ ներքին խնդիրներուն ու ձեռքբերումներուն մասին:

Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմըտեան Թեմի Առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեան ճաշօրհնէքէն առաջ հանդէս եկաւ հակիրճ ելոյթով մը, ուր վեր առաւ Վարդան Ոսկանեան՝ սփիւռքահայն ու Հայաստանի քաղաքացին, դիւանագէտն ու հայրենասէր գործիչը:

Ան յայտարարեց. «Մեզի համար պատիւ է Ոսկանեանի՝ պատասխանատու պաշտօններ վարելը, որպէսզի Հայաստանը դարձնէ մեր կեանքի երազը, յոյսը եւ նաեւ մեր կեանքի խոստումը: Ձեր կեանքը պիտի դարձնէք բարի օրինակ երիտասարդ սերունդին համար, որ կ'ապրի Հայաստանի եւ արտաշխարհի մէջ», շեշտեց առաջնորդը:

Ասպետներու վարչութեան կողմէ ներկաներուն վերապահուած էին օրինակներ օրուան հիւրին ««Անկախութեան Ճանապարհով» գիրքէն, որուն անդրադարձաւ օրուան հանդիսավար տոքթ. Կիրակոս Մինասեան: Ի դէպ, վերջինս, ինչպէս միշտ, խնամեալ աշխատանք կատարած էր՝ վեր հանելու Ոսկանեան մարդուն, միութենականին, սփիւռքահայուն եւ Հայաստանի քաղաքական գործիչին կեանքի հանգրուանները: Մինասեան ներկայացուց 2013ին լոյս տեսած վերոյիշեալ հատորը, ուր խմբուած են էջեր նախարար Վարդան Ոսկանեանի օրագիրէն՝ «Փոքր երկրի մեծ մարտահրաւէրներ»էն: Ահա, թէ ի՛նչ կը գրէ Ոսկանեան Ոսկանեանի մասին. «Դիւանագիտութիւնը ո՛չ միայն իմ կրթութիւնն է, աշխարհը, այլեւ՝ կիրքն ու նուիրումը: ...Հայաստանի նման փոքր երկրի մը համար դիւանագիտութիւնը ո՛չ միայն պաշտպանութեան առաջին ճակատն է, այլեւ՝ յարձակման առաջին գիծը»:

Դիւանագէտը ծնած է 1955ին Հալէպ: Շրջանաւարտ է ՀԲԸՄի Լազար Նաճարեան-Գալուստ Կիւլպէնկեան վարժարանէն, Երեւանի «Պոլիտեխնիկական» համալսարանէն, «Ֆլեչըր» եւ «Հարվըրտ» համալսարաններէն: Գտնուելով Հայաստանի Հանրապետութեան Արտաքին Գործոց Նախարարի պատասխանատու պաշտօնին վրայ մօտիկ անցեալին, եւ ներկայիս՝ որպէս Խորհրդարանի երեսփոխան, ան գործօն մասնակցութիւն բերած է եւ կը բերէ ղարաբաղեան բանակցութիւններուն եւ ընդհանրապէս՝ Հայաստանի արտաքին թէ ներքին

քաղաքական կեանքէն ներս: Տոքթ. Կիրակոս Մինասեան նշեց, թէ հիւր բանախօսը սփիւռքահայ թէ հայաստանեան լայն շրջանակներու ծանօթ դէմք հանդիսացաւ «AIM» ամսաթերթին միջոցով՝ ներկայացնելով հայկական հարցը: Երկրորդ, ան այսօր ծանօթ է իր իսկ հիմնադրած «Սիվիլիթաս»ով, որ կը կատարէ հայրենասիրական մեծ աշխատանք:

Տոքթ. Մինասեան վեց կէտերու մէջ արժեւորեց Ոսկանեան Արտաքին Գործոց նախարարը: Ան ըսաւ որ այդ տասը տարիներու Նախարարը վարեց փոխլրացման քաղաքականութիւն՝ պահելով չէզոքութիւն եւ հաւասարակշռութիւն միջազգային քաղաքական աջ ու ձախ հոսանքներու միջեւ: Երկրորդ՝ վարեց բազմակողմանի դիւանագիտութիւն (multilateral), ուր պետութիւնը իր շահերը կը հետապնդէ ուրիշ պետութիւններու հետ գործակցաբար: Երրորդ՝ անոր օրով՝ 2001ին, Հայաստան դարձաւ Եւրոխորհուրդի լիիրաւ անդամ: Չորրորդ՝ Հայաստան-Թուրքիա դիւանագիտութեան ծիրէն ներս փրոթոքոլներու յառաջ մղումը: Հինգերորդ՝ Լեռնային Ղարաբաղի հարցին գծով Ոսկանեան յաջողեցաւ ապահովել Արցախի փաստացի անկախութիւնը եւ իրաւականօրէն Ատրպէյճանի կազմէն դուրս գտնուելու հասկացողութիւնը: Իսկ վեցերորդ՝ կարեւորեց Արտաքին Գործոց նախկին Նախարարին ճիգերը՝ զարկ տալու Հայաստան-Սփիւռք յարաբերութիւններուն եւ ներդրումներուն:

Ապա ելոյթ ունեցաւ Վարդան Ոսկանեան:

Ստորեւ՝ մէջբերումներ անոր ելոյթէն.

- Ներկայիս Հայաստանի եւ Արցախի մէջ այնպիսի իրադարձութիւններ տեղի կ՚ունենան, որոնք շրջադարձային են:

- Նախագահ Սերժ Սարգսեան ստորագրեց Հայաստանի անդամակցութիւնը Եւրասիական տնտեսական միութեան՝ նոր էջ բանալով ՀՀ տնտեսական եւ արտաքին քաղաքականութեան մէջ:

- Ոչ-իշխանական ուժերը իրենց մտահոգութիւնը եւ դժգոհութիւնը կ՚արտայայտեն երկրէն ներս ստեղծուած իրավիճակին մասին:

- Նոր իրավիճակ Հայաստանի համար՝ իր տեղի եւ դերի առումով: Կովկասի մէջ բաժանարար դիրքերը աւելի խորունկ կը դառնան՝ բացասական հետեւանքներով (Արեւմուտք եւ Ռուսիա):

- Փորձենք միասնաբար յաղթահարել լուրջ մարտահրաւէրները յանուն ժողովրդավար եւ բարգաւաճ հայրենիքի:

- 23 տարի անցած է անկախութենէն, եւ մենք գիտենք մեր թերութիւնները: Պէտք է կարենանք ճիշդ գնահատական տալ, անկեղծ ըլլալ, ունենալ քաղաքական կամք:

- Հիմա պրպտումի մէջ ենք մենք: Հայաստանը ներկայիս բաւական ամուր է, սակայն որո՞նք են այն հիմնական յենասիւները, որոնց վրայ կը յենի մեր պետութիւնը:

Ապա, Վարդան Ոսկանեան ծանրացաւ հինգ յենասիւներու վրայ, որոնք ո՛չ միայն հիմը հանդիսացան Հայաստանի Հանրապետութեան, այլեւ ձեւաւորեցին մեր մտածողութիւնը, հայ ժողովուրդի հաւաքական գիտակցութիւնը եւ հոգեբանութիւնը:

Ա- ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին հայ ժողովուրդի ամէնէն կայուն հաստատութիւններէն մէկն է: Այո՛, Աստուծոյ տունն է, բայց մենք շատ յաճախ կ'ըսենք, որ եկեղեցին եղած է ազգային հաստատութիւն: Անհրաժեշտ է եկեղեցի եւ պետութիւն կարգավիճակի յստակ բաժանում: Եկեղեցին իր վրայ պէտք է վերցնէ իրաւունքը իր ձայնը բարձրացնելու, երբ հարկ է: Ան ունի ժողովուրդի վստահութիւնը, եւ ժողովուրդը կ՚ակնկալէ, որ եկեղեցին ըլլայ ժողովուրդին պաշտպանը:

Բ. ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պէտք է տարանջատել պետութիւն եւ իշխանութիւն հասկացողութիւնները: Պետութիւնը երկի՛րն է՝ իր կառոյցներով՝ նախագահութիւն, Ազգային ժողով, կառավարութիւն. ան մնայո՛ւն է: Իսկ իշխանութիւնը մարդիկ են, որոնք ժամանակաւոր կերպով կը ծառայեն: Այս երկուքը կարելի չէ նոյնացնել. բան մը, որ այսօր նոյնացուած է կարգ մը թեւերու կողմէ:

Երկրորդ կարեւոր կէտը ժողովրդավարութեան հարցն է: Օրէնքները պէտք է ըլլան թափանցիկ: Օրինականութեան պակասը կը խարխլէ մեր պետականութեան հիմքերը: Պէտք է վերափոխենք ընտրական համակարգը: Հայաստան ժողովրդավարական պետութիւն է, այնպէս որ պէտք է դառնայ իրա՛ւ ժողովրդավար: Մեր պետութիւնը մենատիրական պետութիւն չէ:

Իսկ երրորդ՝ ուժի ընկալման հարցը: Իշխանութիւններու օրինականութիւնն է ուժի հիմքը եւ ո՛չ թէ երկրի ուժային կառոյցները: Ուժի աղբիւրը, հիմքը, օրինականութիւնն է: Պէտք է քաղաքական մենաշնորհը վերացնել եւ հաստատել իշխանական հակակշիռ:

Ոսկանեան նշեց, որ տասը տարիներու իր փորձառութիւնը ցոյց տուաւ, թէ հայութեան խնդիրները երկրէն ներս կը գտնուին եւ ոչ թէ դուրս:

Գ. ՍՓԻՒՌՔ

Կ'ակնկալենք Սփիւռքի ներգրաւածութիւնը Հայաստանի կեանքին մէջ: Առաջին օրէն իսկ սփիւռքահայեր եկան հայրենիք՝ մեծ նուիրումով: Ափիւռքի դերը մեծ է: Միասնականութիւնը պէտք է ըլլայ նաեւ գործնական գետնի վրայ: Պէտք չէ երբեք թերագնահատել Հայաստանի այսօրուան իրավիճակը: Միւս կողմէ, ո՛չ մէկ բան յաւերժական է: Սփիւռքը պէտք է ճիշդ գնահատէ հայրենիքը եւ միայն Ցեղասպանութեան հարցով չբաւարարուի: Ժողովրդավարութեան հաստատումը, մարդկային իրաւանց եւ ազատութիւններու խնդիրները նոյնպէս պէտք է յուզեն սփիւռքահայը:

Դ. ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հարիւրամեակին ընդառաջ, ակընկալիքները աւելի՛ մեծ են այսօր: Անհրաժեշտ է ճիշդ ձեւակերպել Ցեղասպանութեան խնդիրը, Սփիւռք-Հայաստան աշխատանքները ծաւալուն դարձնել: Յստակացնել հայ ժողովուրդի նպատակները յաջորդ տասնամեակներուն համար: Մեր պարտքն է 100ամեակի յաջորդ օրն իսկ պահանջատիրութեան խնդիրը դնել մեր դիմաց եւ հանդէս գալ նոր մտածողութեամբ:

Ե. ՂԱՐԱԲԱՂ

Վերջապէս, հինգ յենասիւներէն ամէնէն կարեւորը այսօր Ղարաբաղեան յաղթանակներն ու անկախ Արցախն է: Բանակցութիւնները կ'ընթանան, միւս կողմէ՝ Ղարաբաղը ունի իր անկախութիւնը. վերիվայրումներ պատահեցան եւ կը պատահին այս ընթացքին, սակայն նոյնիսկ եթէ հայրենի ղեկավարութիւնը սխալ քայլի դիմէ, ժողովուրդը իր «ո՛չ»ը կ'ըսէ: Ղարաբաղը անկախ պետութիւն է. մեր յաղթանակները դարձան մեր քաղաքականութեան հիմքը յաջորդ տարիներուն համար: Դժբախտաբար, այդ յաղթանակները եւ Ղարաբաղի գոյութիւնը, երբեմն կը շահարկուին՝ ծածկելու համար իշխանութիւններու անգործութիւնը: Աւելի ժողովրդավար դարձնելով Հայաստանը՝ մենք օգնած կ'ըլլանք Ղարաբաղեան հարցի լուծումին: Պատերազմի վտանգը շատ մօտիկ չէ, սակայն մենատիրական վարչաձեւով գործող Ատրպէյճանին դիմաց ժողովրդավար Արցախով պիտի շարունակենք մեր յաղթանակները:

Շար. էջ 27

Անդրադարձ՝ նուիրուած Կոմիտասի ծննդեան հարիւրամեակին առթիւ գրուած բանաստեղծութիւններուն եւ յօդուածներուն

ԱՐՄԻՆԷ ՔԷՕՇԿԷՐԵԱՆ

Սոյն լրագրային յօդուածով կ՛ուզենք ընթերցողին հաղորդակից դարձնել բազում շնորհներով օժտուած Կոմիտաս Վարդապետին ներկայացնող գնահատականներուն: 1969 թուականը որ Կոմիտասի ծննդեան հարիւրամեակն էր ու տեղի կ՛ունենային Յոբելեանական հանդիսութիւններ, «Էջմիածին» ամսագիրը կը բովանդակէր Կոմիտասին նուիրուած արձակ ու չափածոյ այնպիսի գրութիւններ որոնք մեզ համար եղան օգտագործելի հիմնական աղբիւր: Նշուած աղբիւրի բովանդակած մեզ համար օգտագործելի առաջին նիւթը, ամսագրի սկիզբը բերուած Վազգէն Ա Կաթողիկոսի կոնդակն է, ուր կը խօսուի հեռաւոր Կուտինայէն Գէորգեան Ճեմարան ուսանելու բերուած քաղցրաձայն փոքրահասակ Սողոմոնի մասին, նշելով թէ ինչպէս հոգեւոր այդ դպրոցի տուած ուսումը լոյս եւ ձեւ տուաւ անոր մտքին ու հոգիին՝ աճեցնելով շնորհները եւ ծնունդ տալով այն հանճարին որ ձեռք բերաւ Կոմիտաս վարդապետ դարձած փոքրիկ Սողոմոնը: Պատահական չէ որ Վեհափառ Հայրապետը փոքրիկ Սողոմոնին կը ներկայացնէ որպէս նախախնամութեան ընծայ՝ Ս. Էջմիածնի համար, իսկ վարդապետ դարձած Կոմիտասին՝ որպէս Ս. Էջմիածնի ընծայ՝ հայ ժողովուրդի համար: Նշուած կոնդակին մէջ, Վազգէն Վեհափառ Կոմիտասին կը համեմատէ Մեսրոպ Մաշտոցի հետ, որ քառսէն դուրս հանելով բիւրեղացուցած էր հայ բարբառի ձայները՝ ժողովուրդին պարգեւելով հայերէն լեզուն: Նոյն ձեւով Կոմիտաս վարդապետ պեղելով մաքրած եւ լոյս աշխարհ էր բերած կոյս աղբիւրը Հայ Երգին եւ տարիներ շարունակ այդ աղբիւրէն Հայ Երգի լոյսը բաշխած էր իր ժողովուրդին: Արդարեւ, Կոմիտասեան երգի մէջ հայ ժողովուրդը գտաւ, ճանչցաւ իր հոգին, ինքնութիւնը եւ Կոմիտաս վարդապետ եղաւ այն սկիզբը՝ որ վախճան չունեցաւ: Վրայ հասաւ, սակայն, 1915 դաժան տարին որ լռեցուց բոլորին, բայց տարիներ ետք, ծագած նոր առաւօտով կենդանացաւ նաեւ երգն ու շունչը կոմիտասեան որ կը հնչէ նոր լոյս ու թափով, նոր ծնունդ առած փառքը հիւսելով հայ երաժշտութեան: Տեղին է, անշուշտ, երբ Վեհափառ հայրապետն այդ կոնդակով քաջալերական իր խօսքը կը յղէ Կոմիտասին երբ կ՛ըսէ. «Լսէ՛ Կոմիտաս, վարդապետ արդար, երգը նոր Հայաստանի: Այդ քո՛ւ երգդ է, որ կու գայ քեզի այդ երգի թեւերով, ու երախտապարտ սիրով կը խոնարհի քու մեծ գործիդ առջեւ: Այսօ՛ր, Հայոց Հայրապետը օրհնութիւն եւ անթառամ պսակ կը բերէ քեզի Սուրբ Էջմիածինէն, ծննդավայրը քու լոյս հոգիիդ»:

Ի զուր չէր որ Էջմիածնի վանական մթնոլորտը հոգեհարազատ է եղած Կոմիտաս վարդապետին, եւ պատահականութիւն չէ որ Կոմիտասն է գրի առած ստորեւ ներկայացուած հայրապետական մաղթերգի գրառումը եւ դաշնաւորումը.-

«Ամէն հայի սրտից բխած
Լսիր այս ձայն, ո՜վ Աստուած,
Երկար կեանք տուր Հայրապետին,
Երկար օրեր Հայոց Հօր:
Տէ՛ր, անսասան պահիր Դու միշտ
Քո իսկ հիմնած Մայր Աթոռ»:

Այժմ կը բերուին հատուածներ Կոմիտասին նուիրուած չափածոյ գործերու նմոյշներէն, որոնք կը ներկայացուին դասական ուղղագրութեամբ.

ԵՂԻՇԷ ՉԱՐԵՆՑ
Կոմիտասի Յիշատակին

Հայրենի երգն ես դու մեր՝
Վերադարձած հայրենիք:
Դէմքիդ՝ տանջանքն է դրել
Անագորոյն մի կնիք.-
Եւ հանճարի հեռակայ
Հուրն է հանգչում ճակատիդ:
Ինչպէս մարող ճառագայթ
Արարատի գագաթին:
Դու աշխատանքն ես երգել,
Եւ քրտինքը մաճկալի –

Անջուր հանդեր ու հերկեր,
Սիրոյ երգեր անձկալի...
Դու պանդուխտի տարագիր
Սիրտն ես երգել կարօտող՝
Իբրեւ հեռու արագիլ
Կապուած սիրոյ կարօտով:
Արդեօք կարո՞ղ էր քո սուրբ,
Բեկուած հոգին երազել,
Որ դառնալու ես մի օր
Քո հայրենիքը վսեմ,
Որ պիտի շուրջդ բուրի
Սէրն ու գգուանքը մեր այս,
Եւ Չարենցը համբուրի
Քո շրթունքները մեռած...
Օ, վարդապետ անվեղար,
Որ օրերում վրդովիչ
Ձայնի հովիւ լոկ եղար
Ձեռքիդ սրինգ մի թովիչ,
Դու աղօթքի փոխարէն
Ձայն խնկեցիր միայն վեհ,
Դէպի երկինք, որ բիւրեղ
Ժողովրդիդ սիրտն էր մեծ...
Կը խաղաղուի վերջապէս
Խոնջած աճիւնը քո յար –
Դարձած մոխիր կենսաբեր,
Դարձած աւիւն, դարձած քար.
Հայրենացա՛ծ, սրբացա՛ծ՝
Կ՛ապրի հոգիդ հմայող՝
Դարձած ելնող երգի ձայն.
Եւ հայրենի դարձած հող...

ՊԱՐՈՅՐ ՍԵՒԱԿ
Անլռելի Զանգակատուն (հատուած՝ պոէմէն)

Դու Ամենայն Հայոց երգի Վեհափառն ես,
Դու մեր երգի Մեսրոպ Մաշտոց,
Գիրն ու տառն ես հայոց երգի...
Դու՝ մեր տաւիղ եւ քո լարը,
Մինչեւ անգամ եւ հատուելիս
Հայերէն է նորից ճնգում:
Դու՝ մեր սրտի ձայնալարը,
Մինչեւ անգամ վիատուելիս
Հայերէն ես դարձեալ տնքում...
Դու՝ մեր հաստատ Մասիս սարը
Վստահելի թիկունքն ես մեր,
Մեր երգերի Ծովասարը
Ու բիւրակեան ակունքն ես մեր,
Մեր արնոտուած հաւքի լեզուն,
Մեր կարօտած ֆիդան եարը,
Մեր լեփլեցուն հոգիների ձայնատարը,
Մեր երգերի խազը-նոտան-ձայնատառը
Ձայնասփի՛ւռը կենդանի
Ու ձայների թանգարանը,-
Մեր հայկական երգարա՛նը...
Եւ մեզանից արդ ընդունիր
Երախտիքի այս խաչբո՛ւռը,
Այս խաչբուռը՝ քո՛ իսկ հերկի:
Ընդունիր դու, դո՛ւ՝ մեր երգի
Մշտահնչուն նուագարան.
Ընդունիր դո՛ւ՝ մեր ցաքուցիր
Մասունքների հաւաքարար.
Դու՝ խազերի մեր քերական,
Դու՝ հոգեւոր մեր շարական.
Դու՝ սրբազան մի աւազան,
Որ մեր հոգին ախտահանեց.
Դու՝ բիբլիական մի գաւազան,
Որ ուր դիպաւ՝ աղբիւր հանեց.
Դու մեր կարօտ ու մեր մորմոք,
Մեր տաղի քուրմ,
Մեր խաղի մոգ,
Մեր մշտահունչ ու մշտարթուն,
Անլռելի զանգակատուն...

ԳԵՂԱՄ ՍԱՐԵԱՆ
«Դէպի Կառափնարան»
Կոմիտասի Յիշատակին

Այնտեղ էին նրանք... Վարուժանը խոհուն,
Սիամանթոն՝ հայեացքն ուղղած դէպի եթեր,
Եւ ո՞վ գիտէ արդեօք, արդեօք ի՞նչ էր խորհում
Կոմիտասը՝ հոգում պահած բազում երգեր...
Նրանց տանում էին հեռու կառափնարան.
Լուռ էր Վարուժանը, Սիամանթոն խոհուն,
Հայեացքն ուղղած դէպի երկինքը անսահման
Կանգնել էր Կոմիտասն ինչպէս տաճարի սիւն:
Ձուլուել էր նա կարծես կապոյտ երեկոյին,
Ծովի պաղ հովերով մօրուքն ալեծածան,
Նրա շուրթերը պաղ արդէն երգում էին
Հայոց պատարագի յուզիչ «Տէր Ողորմեան»:
Երգում էր նա... Եւ յորդ շիթերն արտասուքի
Թափւում էին երգի հնչիւնների նման,
Երգում էր նա... Եւ այդ յոյսի, աղերսանքի
Մեղեդին էր նրա սփոփանքը միայն...
Երգում էր նա... Ծորուն հնչիւնները երգի
Ձուլւում էին ծովի մրմունջներին օդում.
Երգում էր նա... Ափին կանգնած ժողովրդի
Սրտից աղօթաձայն հառաչանք էր պոկում:
Նաւը շարժուեց: Դանդաղ պոկուեց արդէն ափից,
Բռնած անյայտ ու մութ հեռուների ճամբան.
Ու տարածւում էր դեռ օդում աղերսալից
Հայոց պատարագի յուզիչ «Տէր Ողորմեան»:
Եւ հեռացաւ, կորաւ ծովի մշուշներում,
Ու խաւարին ձուլուեց յոյսի «Տէր Ողորմեան»:
Քամին նրա վերջին հնչիւններն էր բերում
Ծովի ցայտող ջրի պաղ շիթերի նման:

1943, 7, VII

ԱՍՔԱՆԱԶ ԱՃԵՄԵԱՆ
Կոմիտասի պատկերի մօտ

Թող լինի մասունք, սրբութիւն սրբոց
Այս լուռ պատկերը մեծ Կոմիտասի,
Թող նշխարք լինի, թող լինի Նարեկ,
Մեր այրուած սրտին պահպանիչ ասի:
Թող գարունը մեր ծաղկունքով լցուի
Երբեք ձիւն չանի,
Ծիրանի ծառը աճի, բարձրանայ,
Առատ բար բռնի,
Թող որ անտունին վարդագոյն տուֆից
Մէկի փոխարէն հազար տուն շինի:
Կռունկը սիրով, յոյսի թեւերով,
Հայրենակարօտ մեր եղբայրներին
Դէպի տուն բերի:
Թող ծիծեռնակը՝ մեր ծիծեռնակը,
Մտքի հոգերով գանձերով լեցուն, Լուսոյ
տաճարի կամարի ներքոյ
Հաստատ բոյն հիւսի,
Որ հզօրաթեւ նոր սերունդը մեր,
Պարզ երկնքի տակ ճախրի դէպի վեր,
Սիրոյ աստղիկին սրտի խօսք ասի:
1969թ. քաղ. Երեւան

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԻՐԱԶ
Բեյթ Կոմիտասին

Թէ չծնուէր մեծ Կոմիտասն իմաստուն՝
Հայ ժողովուրդն այսքան բարձր չէր լինի,
Թէ չլինէր հայ ժողովուրդն աշխարհում՝
Կոմիտասն էլ այսքան քաղցր չէր լինի:

Ստորեւ, անգլերէնով կը ներկայացնենք անունները օտարազգի այն անձերու, որոնք

Շար. էջ 23

Անդրադարձ՝ նուիրուած Կոմիտասի...

Շար. էջ 22-էն

եղած են ականատեսները Հայոց Մեծ Եղեռնի ու համապատասխան գրութիւններով արտայայտուած՝ հայերու նկատմամբ գործադրուած ցեղասպանութեան մասին: Այնուհետեւ, հայերէնով կը բերենք մեծանուն երաժշտագէտներու տուած բարձր գնահատականը՝ Կոմիտաս վարդապետին:

STATEMENTS BY EYEWITNESSES

*) THE MEMOIRS OF NAIM BEY

*) HENRY MORGENTHAU (American Ambassador) – Constantinople; he has written "The Armenian Genocide".

*) ARNOLD J. TOYNBEE – Ambassador in Turkey; A British historian of high academic distinction wrote a book in 1916, entitled "Armenian atrocities, the murder of a nation".

*) Dr. JOHANNES LEPSIUS – The German philanthropist's collections of eyewitness reports were published during and after the First World War.

*) ARMIN T. WEGNER – The German writer and poet who, in 1915, was an officer in the German Army in Turkey, acting as correspondent for German newspapers was an eyewitness of the Turkish atrocities. He owned nearly 2000 photographs of Turkish barbaric acts which he exhibited in 1919.

*) ANATOLE FRANCE – The famous French writer uttered the following words in 1916, while the massacres were taking place, to a gathering of distinguished French leaders and intellectuals at the Sorbonne in Paris:

"Armenia expires, but will be born again. The little blood that is left to it is a precious blood which will generate a heroic posterity. A people who do not wish to die will not die".

Երաժշտագէտներու տուած բարձր գնահատականը՝ Կոմիտաս Վարդապետին

*) 1899թ. Պեռլինի միջազգային ընկերութեան սրահում Կոմիտասի կարդացած դասախօսութիւնը հայ հոգեւոր եւ ժողովրդական երաժշտութեան մասին պիտի մնայ անմոռանալի: Առաջին անգամ է, որ Պեռլինում այդպիսի մի դասախօսութիւն է կարդացւում եւ գուցէ մինչեւ այժմ Փարիզի աշխարհահանդէսում անգամ այսպիսի դասախօսութիւն չի կարդացուել:

Պեռլինի արքունական համալսարանի փրոֆ. Մեծ երաժշտագէտ՝ **Օ. Ֆլայշեր**

*) Կոմիտասը աննման վարպետ է. Նրա դաշնակումը աներեւակայելի դժուար ու գունաւոր է. Նրա մեներգի ու խմբերգերի շարահիւսումները անկարելի է գերազանցել:

Խմբավար, գերմանացի մեծ երաժշտապետ՝ **Ալուս Մելիշ**

*) Կոմիտասը իր ժողովրդի իսկական հանճարն է. Նրա անունը սրբութիւն է բոլոր մեծ ու փոքր ժողովուրդների համար: Նրա իմաստուն եւ նուրբ, ուժեղ եւ երբեք չճչացող, խոր, ինչպէս իր ժողովրդի հոգին, ստեղծագործութեան բիւրեղեայ մաքրութիւնը բարձր են գնահատում աշխարհի երաժիշտները... Խոնարհւում եմ Կոմիտասի պայծառ յիշատակի առջեւ:

Մարիական ԻՍՍՀ-ի արուեստի վաստակաւոր գործիչ, երաժշտագէտ՝ **Անդրէյ Էշպայ**

*) Ես հաւատում եմ հայ երաժշտութեան ապագային, որովհետեւ մի ազգ որ ստեղծած է հայ երգը, մի ժողովուրդ որ երաժշտական անցեալ է ունեցած, ապագայում աշխարհին պիտի ընծայէ մի շարք անուններ: Այդ անունների մէջ առաջինը կը լինի Կոմիտաս վարդապետի անունը: Փարիզի ժամանակակից երաժշտական կեանքի մէջ նրա յաջողութիւնը ամենացայտունը եղաւ:

Փրոֆ. Թ. Հարթման

*)Ես երաժշտական անալիզի եմ ենթարկել Կոմիտասի ստեղծագործութիւնները եւ եկել եմ այն եզրակացութեան, որ Կոմիտասը հռչակաւոր արուեստագէտ է: Ոչ միայն հայերը, այլ ողջ երաժշտական աշխարհը կարող է հպարտութեամբ արտասանել այդ անունը:

Փրոֆ. Լախ

*) Ես կը զարմանամ Կոմիտասի արտակարգ ընդունակութիւններուն վրայ: Խորապէս թափանցելով ժողովրդական երգին էութեան մէջ, ան այդ երգերը ներդաշնակած է հազուագիւտ ճաշակով եւ ճշգրտութեամբ: Այն բոլոր երգերը, որոնք ես անձամբ լսած եմ ուղղակի իրմէ եւ կամ ուսումնասիրած եմ, ամէն բանէ առաջ կը փաստեն, թէ Կոմիտաս եզակի դէմք մըն է որպէս ներդաշնակող եւ որպէս պոլիֆոնիստ:

Աւստրիացի մեծ երաժշտագէտ, Վիեննայի համալսարանի դասախօս՝ **Փրոֆ. Վելեշ Էգոն**

*) Եթէ Կոմիտասը գրէր միայն «Անտունին», այդ էլ բաւական կը լինէր նրան խոշոր արուեստագէտ համարելու:

Ֆրանսացի մեծ երաժշտագէտ՝ **Կ. Դեբիւսի**

*) 1914 թուի Փարիզի երաժշտական գոնկրէսում, ուր հաւաքուել էին աշխարհի գլխաւոր երաժշտագէտները, Կոմիտասը հայ ժողովրդական ու հոգեւոր երգերից մի համերգ տուեց՝ հիացնելով ներկայ եղող երաժիշտներուն: Ժողովրդական երաժշտութիւնը, ինչպէս եւ արօրի, խոփի, գութանի երգերի մասին տուած նրա դասախօսութիւնները, պիտի ասել, համագումարի նիստերից ամենից թանկագինը եղան:

Երբ Կոմիտասը դաշնամուրի մօտ նստեց մեղմօրէն երգելու հայկական երգ, ունկնդիր հասարակութիւնը քարացած մնացել էր լուռ, եւ այնտեղ տիրեց այն վեհապանծ հմայքը, այն գերագոյն պարզութիւնը, որ բխում է հայկական երաժշտութիւնից:

Սորբոնի համալսարանի՝ **Փրոֆ. Ֆրեդերիկ Մակլեր**

*) Երգի համաշխարհային տիտան է Կոմիտասը, բազմակողմանի երաժիշտ ու գիտնական, այն բացառիկ դէմքերից, որոնք էական դեր են կատարում իրենց ժողովուրդի հոգեւոր կեանքում: Այսօր մենք առիթ ունեցանք լսելու նրա խմբերգերը, որոնք ցնցեցին մեզ:

Կոմիտասի գործն անմահ է... իր սքանչելի արդիւնքով, որ ժամանակակից հայ երաժշտութիւնն է:

ՍՍՀՄ-ի երաժշտագէտներու միութեան քարտուղար՝ **Տիխոն Խրենենիկով**

*) Լրանում է Կոմիտասի 100 տարին: Նրա ծառայութիւնները հայ երաժշտութեանը հսկայական են: Նրա գեղեցիկ ստեղծագործութիւնները դուրս եկան իր հարազատ Հայաստանի սահմաններից. Դարձան համաշխարհային երաժշտական մշակոյթի հպարտութիւնը: Կոմիտասը ոչ միայն մեծ երաժիշտ է, նա նաեւ ակաւաւոր երաժշտագէտ է, հիանալի ազգագրագէտ... Սովետական երաժիշտները, երաժշտասէրները, սովետական ժողովուրդը սրբութեամբ են յարգում Կոմիտասի յիշատակը: Սովետահայ երաժիշտներն իրենց ստեղծագործութիւններում հետեւում են եւ կը հետեւին Կոմիտասի հիանալի աւանդոյթներին: Նրա երաժշտութիւնը ապրում է եւ յաւերժ կ'ապրի սովետական մեծ երաժշտութեան հետ:

Դմիտրի Շոստակովիչ

*) ... Այն ամէնը ինչ արել է Կոմիտասը, իսկական արուեստի, մեծ մտքերի եւ խոր զգացմունքների տիպար է: Կոմիտասի երաժշտութեան մէջ չկայ ոչ մի աւելորդ հնչիւն, ոչ մի աւելորդ միտք եւ ոչ մի աւելորդ զգացմունք: Սրանում է Կոմիտասի մեծութիւնը: Իսկ այդպիսի արուեստը սահմաններ չունի:

ՍՍՀՄ երաժշտագէտներու միութեան վարչութեան քարտուղար, Սովետական Միութեան ժողովրդական արտիստ՝ **Դմիտրի Կոբալեւսկի**

*)Կոմիտասը մեր ազգային երաժշտական դպրոցի հիմքն է: Ինձ թւում է, որ ոչ մի հայ երաժիշտ չի կարող իր վրայ չկրել Կոմիտասի բարեբեր ներգործութիւնը: Կոմիտասի երաժշտութիւնը մի այնպիսի անաղարտութիւն է, մի այնպիսի վսեմաշուք լեզու, որ դժուար է այս կամ այն կերպ նրան չառնչուելը, նրա ազդեցութիւնը չկրելը:

Ամէն մի հայ երաժիշտ պէտք է իմանայ Կոմիտասի ստեղծագործութիւնները, պէտք է խորհի դրանց մասին: Ես միշտ եղել եւ գերուած կը մնամ Կոմիտասի երաժշտութեամբ:

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ

ՀԱՅ ՀԵՂԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ՅՈՒՇԵՐԸ՝ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԿՈՄԻՏԱՍԻՆ

ՀՐԱՉԵԱՅ ԱՃԱՌԵԱՆ

«ՅՈՒՇԵՐ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՄԱՍԻՆ»

1897 թուականէն, Հր. Աճառեան որ կը պաշտօնավարէր Գէորգեան ճեմարանին մէջ, երեք տարի, շարունակաբար, ապրած է Կոմիտաս վարդապետի հետ, նոյն սենեակին մէջ, մօտէն ճանչնալով անոր նկարագրի գիծերը, գնահատելով մարդկային բացառիկ առաքինութիւնները, աշխատասիրութիւնը, անկեղծութիւնն ու բարութիւնը: Բացառիկ ախորժելի է եղած անոր ձայնը եւ ունեցած է նաեւ այլ շնորհներ՝ գրելով բանաստեղծութիւններ, հանդէս գալով նաեւ որպէս դերասան. Կոմիտաս որ շրջելով կը հաւաքէր ժողովրդական երգեր ու պարերգեր, որոնք կը ձայնագրէր հայկական ձայնանիշերով, նաեւ մեծ ընթերցասէր էր ու լաւ գիտնալով աշխարհաբարն ու գրաբարը, կը կարդար Մովսէս Խորենացի, Գր. Նարեկացի, Եղիշէ, մանաւանդ Խաչատուր Աբովեանի «Վէրք Հայաստանի»ն, յաճախ այցելելով Քանաքեռի անոր տունը: Կոմիտասի նպատակն էր, ինչպէս ինք կ'ըսէր, հայկական երաժշտութեան գանձերը դուրս բերել հայրենի աւերակներէն ու ժամեր կը տրամադրէր հայ ժողովրդական բանահիւսութեան, եւ արդէն հաւաքած էր հարիւրաւոր նմոյշներ: Ան կ'ապրէր շատ ժուժկալ, սակաւ ուտելիքով, մաքրասէր էր ու սովոր էր քնանալ առանց բարձի ու անկողնային հանգիստի: Կոմիտաս կը զբաղէր նաեւ խազերով եւ կը յայտնէ թէ ինք արդէն գտած է անոնց գաղտնիքը: Անգամ մը, երբ Պեռլինի օփերայի տնօրէնը կը հրաւիրէ իրեն որ դառնայ օփերայի գլխաւոր երգիչը, Կոմիտաս կը պատասխանէ. «Երգիչի իմ կարողութիւնները մէ'կ նպատակի միայն պիտի ծառայեն՝ ժողովուրդիս երգն ու երաժշտութիւնը ծանօթացնել երաժշտական աշխարհին»:

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

(ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՄԱՀ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ»

Աւ. Իսահակեան որ ժամանակակից է Կոմիտասին, ապրած է անոր հետ տարիներ, նոյն հարկի տակ ու եղած են միասին Եւրոպայի ու Պոլիսի մէջ: Իսահակեանի համար Կոմիտասը հեռաւոր առասպել է ու անոր կեանքն ու փառապանծ գործը՝ չքնաղ հրաշապատում, քանի որ ան յայտնագործեր է մեր ազգային երգը, հայկական երաժշտութիւնը, որով հիմքն է դրեր երաժշտական մեր մշակոյթի: Շատեր՝ հայեր ու օտարներ պնդած են թէ հայ ժողովուրդը չունի ազգային երաժշտութիւն, թէ հայկական երգը կը նմանի եւրոպականին, թրքականին, քրտականին: Կոմիտասն էր որ անխոնջ աշխատանքով, իր հանճարի ուժով, նաեւ տեսական լուրջ պատրաստութեամբ ապացուցեց հայ երաժշտութեան ինքնուրոյն գոյութիւնը: Ան դիմեց հայ երգի ակունքին՝ հայ շինականի, գեղջուկի երգին, Արարատեան դաշտի, Շիրակի, Վանի, Մուշի ժողովրդական երգերուն, ու սրտով հասկցաւ որ հայ երգի ոճը թաքնուած է ժողովուրդի այդ երգերուն մէջ, միայն պէտք է մաքրել այդ երգերը օտարամուտ ժանգէն ու անտեղի զարդերէն որոնք աղարտած էին հայ երգը, եւ ան ցոյց տուաւ աշխարհին մեր ազգային երգը՝ մաքրուած, ինքնուրոյն եւ անաղարտ:

Ուր որ հայ կայ, այնտեղ է եւ Կոմիտասի երգը. անոր երգով մեր ժողովուրդը աւելի լաւ ճանչցաւ ինքզինքը. Իսկ Կոմիտաս զոհը եղաւ թուրք պետութեան բարբարոսութեան, երբ տեսաւ հայ ժողովուրդի, մեծերու եւ փոքրերու, մտաւորականներու եւ ծերերու երթը դէպի մահ. Այդ բոլորն անցան իր խորագգաց սիրտին մէջէն, եւ ան խորտակուեցաւ: Անհունօրէն մեծ է մեր վիշտը, մեր կորուստը, ինչքա՜ն գանձեր ան տարաւ իր հետ: Սիրելի՜ Կոմիտաս, քու բարձր արուեստով ու շքեղ երգերով դուն անմահ ես, եւ այնքան ժամանակ որ հայ ժողովուրդը կ՚ապրի, կ՚ապրի՜ նաեւ քու երգը: Բայց դուն շատ ես տառապած, սիրելի Կոմիտաս, հանգչէ՜ խաղաղ, սիրելի՜, նուիրական Կոմիտաս...: (1949)

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐԵԱՆ

«ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՀԵՏ»

Կոմիտասն իր մէջ է կրած բնութիւնը: Այդ մեր հողն է, հողի հոտը, համը, մեր ջուրը, սարերու օդը... եւ այդ բոլորը ան կը բիւրեղացնէ երգով: Անոր երգի մէջ կը զգացուի այդ հողն ու ջուրը: Ան ճիշդ է զգացած նաեւ գարունը. մեր ամէն մէկ գարունը եղած է մութ տեղ ինկած մարդու դէպի լոյս երթալու ձգտում: Կոմիտասի մօտ կը ներդաշնակուին մութն ու լոյսը: Կոմիտասը բնութե՜ն երգն է ստեղծած, ու ոչ թէ իր անձնական երգը. ան այնպէս կ'երգէ կարծես կը շօշափէ հողը: Ան Պատարագ է ստեղծած. եւ Պատարագը՝ մեր ժողովրդական ոգիի խտացումն է: Մենք դեռ լրիւ չենք հասկնար Կոմիտասին. Անոր մեծութիւնը ի՞ր մէջ է. ան յայտնաբերած է մեր երաժշտութեան այբուբենը:

Շար. էջ 29

Տօքթ. Նազարէթ Տարագճեան՝ Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան Վարչական Խորհուրդի Նոր Նախագահ

Բըրէմըս, Նիւ Ճըրզի – Դեկտեմբերի 5-ին, Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութեան (ԱՀԱԸ) Վարչական Խորհուրդը, համաձայն Ընկերակցութեան սահմանադրութեան, ընտրեց հետեւեալ անձիքը որպէս Խորհուրդի դիւանի նոր անդամներ.- Տօքթ. Նազարէթ Տարագճեան՝ Նախագահ, Տօքթ. Մայքըլ Ոսկեան՝ Փոխ Նախագահ, իրաւաբաններ Թամըս Մոմճեան եւ Արսինէ Ֆիլիփս՝ Ատենադպիրներ եւ Դոկտ. Նուրհան Հելվաճեան՝ Գանձապահ:

Տօքթ. Տարագճեան ծնած է Հալէպ, Սուրիա: 13 տարեկանին ընտանեօք կը փոխադրուին Լիբանան ուր իր երկրորդական ուսումը կը ստանայ Պէյրութի Հայ Աւետարանական Գոլէճի մէջ: Ապա կը յաճախէ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանը, ուրկէ 1974-ին կը վկայուի Պսակաւոր Գիտութեան վկայականով, շարունակելով իր ուսումը նոյն համալսարանի բժշկական բաժնին մէջ: 1976-ին Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմին պատճառով ընտանեօք կը փոխադրուին Շիքակօ, ուր կը շարունակէ իր բժշկական ուսումը Լոյոլա Համալսարանի Բժշկական Բաժինին մէջ, ուրկէ շրջանաւարտ կ'ըլլայ 1978-ին որպէս լաւագոյն աշակերտ: Ապա կը շարունակէ իր բժշկական ուսումը միեւնոյն համալսարանին մէջ՝ մասնագիտանալով ակնաբուժութեան մէջ: 1982-ին կը փոխադրուի Հարաւային Քալիֆորնիա, ուր կը հաստատէ ակնաբուժական մասնագիտութեան իր գրասենեակը:

Տօքթ. Տարագճեան գործօն անդամ է Լոս Անճէլոսի Միացեալ Հայ Աւետարանական Եկեղեցիին: Երկար տարիներ ան ծառայած է Մերտինեան Հայ Աւետարանական Վարժարանի Հոգաբարձութեան մէջ՝ որպէս գանձապահ: Ներկայիս Ատենապետն է Կլէնտէյլի Լարք Երաժշտական Ընկերակցութեան Դիլիճան Սենեկային Երաժշտական Համերգաշարին: Տօքթ. Տարագճեան երկար տարիներ եղած է ԱՀԱԸ-ի Վարչական Խորհուրդի անդամ, վարելով անոր Փոխ Նախագահի պաշտօնը եւ անդամակցելով ԱՀԱԸ-ի տարբեր յանձնախումբերու:

Տօքթ. Տարագճեան ամուսնացած է Տօքթ. Անի Տարագճեանի հետ եւ ունին երկու զաւակներ՝ Հայկ եւ Արա:

Ամերիկայի Հայ Աւետարանչական Ընկերակցութիւնը հիմնադրուած է 1918-ին, որպէս Քրիստոնէական կազմակերպութիւն, առանց խտրութեան իր ծառայութիւնները մատուցանելու բոլոր անոնց որոնք օգնութեան կարիքը ունին : ԱՀԱԸ-ի համաշխարհային առաքելութիւնը կ՚ընդգրկէ շարք մը կրթական, աւետարանչական եւ ընկերային ծառայութիւններ հայրենիքի, ինչպէս նաեւ արտերկրի քսաներեք տարբեր երկիրներու մէջ: Լրացուցիչ տեղեկութիւններու համար կրնաք այցելել ԱՀԱԸ-ի կայքէջը www.amaa.org, կամ ուղղակի կապ հաստատել ԱՀԱԸ-ի կեդրոնին հետ - 31 West Century Road, Paramus, NJ 07652, հեռ. 201.265.2607, ի-մէյլ - info@amaa.org

Անուանի քանդակագործի արուեստանոցում

Երեւանի Քոչարի փողոցի վրայ գտնուող գողտրիկ արուեստանոցում, ես հանդիպեցի ՀՀ ժողովրդական նկարիչ, քանդակագործ, ակադեմիկոս Լեւոն Թոքմաճեանին, որը աշխատում էր Ղարաբաղի Ազգային Հերոս Մոնթէ Մելքոնեանի մանրակերտի վրայ: Իմ առաջին հարցն էր ինչո՞ւ յատկապէս ընտրեցիք Մոնթէ Մելքոնեանին, չէ որ 1994թ. նրա մահուան տարելիցին Մարտունու շրջկենտրոնում կանգնեցրիք նրա արձանը:

- Մոնթէ Մելքոնեանը ինծի համար ոչ միայն լեգենտար է, ոչ միայն աստուածային հերոս է, այլ նաեւ Նուիրումի խորհրդանիշ է: Մի մարդ, որը Միացեալ Նահանգների բարե-կեցիկ կեանքը թողեց, եկաւ եւ իր կեանքն ու արիւնը տուեց յանուն Հայրենիքին, յանուն Ղարաբաղի ազատութեանը:

Մարտունու շրջկենտրոնում կանգնեցրի նրա արձանը: Ահա անցել է շուրջ 20 տարի: Իմ մէջ խմորուել է նորից վերակենդանացնել մեր հերոսի յուշարձանը՝ Երեւանում:

Քաղաքապետարանից ինձ ասացին որ նոր մայրուղի է բացուելու՝ Լենինկրատեան պողոտան միանալու է Աջափնեակին եւ այդ մայրուղին կոչուելու է Մոնթէ Մելքոնեանի անունով: Ես շատ ոգեւորուեցի: Տեղանքը ուսումնասիրելուց յետոյ ես հրաժարուեցի այդ մտքից: Ճիշդ է այդ տեղը հիանալի էր ընտրուած, բայց ժողովրդի տեսանելիութեան համար շատ անյարմար տեղ է:

Արձանը նայելու համար մարդը պէտք է մօտենայ եւ այն մօտիկից դիտի: Բայց այդ մայրուղիով անցնում են բազմաթիւ տրանսպորտային միջոցներ, որտեղ կանգնելու դէպքում կ'առաջանայ բազմաթիւ խցանումներ: Այժմ փնտռտուքի մէջ եմ:

- Այժմ դուք աշխատում էք արձանի գիպսէ մանրակերտի վրայ: Բայց իրականում դա ի՞նչ չափերի է լինելու:

- Իրականում այն պատուանդանի հետ միասին լինելու է՝ 2,5-մ-3 մեթր.

- Ի՞նչ նիւթից է լինելու արձանը:

- Նախընտրում եմ մարմարը, որովհետեւ ես շատ եմ սիրում աշխատել այդ նիւթի վրայ:

Ինչպէս գիտէք Երեւանում տեղադրուած Մարտիրոս Սարեանի արձանը նոյնպէս մարմարից է:

Վերջացնելով այս փոքրիկ հարցազրոյցը, ասեմ նաեւ որ ժողովրդի սիրելի քանդակագործ Լեւոն Թոքմաճեանը գտնում է, որ իր գաղափարը կը լինի մեր ժամանակների հերոսութեան խորհրդանիշը:

ՌՈՊԵՐԹ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ
Նիւ Եորք

Արցախ այցելող օտարերկրեայ զբօսաշրջիկներու թիւը նուազած է

Անցեալ տարուան 17 հազար օտարերկրացի զբօսաշրջիկի փոխարէն այս տարի Արցախ այցելողներուն թիւը 20 տոկոսով կըրճատուած է: Միաժամանակ, Հայաստանէն Արցախ այցելող զբօսաշրջիկներու թիւը քանի մը անգամ աւելցած է: ԼՂՀ կառավարութեան առընթեր զբօսաշրջութեան եւ պետական յուշարձաններու պահպանութեան վարչութեան պետ Սերկէյ Շահվերտեանի գնահատմամբ՝ այժմ վարչութիւնը կը կատարէ վերլուծական աշխատանք եւ ուսումնասիրութիւն՝ հասկանալու, թէ որն է նման պատկերի պատճառը:

Ըստ "Արմենփրես"-ի՝ Շահվերտեան կը շեշտէ, որ օտարերկրացի զբօսաշրջիկներու թիւի նուազելը քանի մը պայման ունի, Շահվերտեանը չի բացառեր նաեւ լարուած տարին եւ յատկապէս զբօսաշրջութեան ամիսներուն երկրին մէջ առկայ խիստ լարուած իրավիճակը, որ լուսաբանուեցաւ նաեւ միջազգային մամուլին կողմէ:

Ինչ կը վերաբերի ենթակառուցուածքներուն՝ ապա այս առումով նոյնպէս Արցախի մէջ խնդիրներ չկան: Հիմնական ճանապարհները կառուցուած են, հիւրանոցները բարձրակարգ, իսկ սպասարկումը երթալով աւելի կը կատարելագործուի:

Բացի տեղի զբօսաշրջութեան խթանումէն, այս տարի Արցախի ղեկավարութիւնը մասնակցած է միջազգային-զբօսաշրջային 5 ցուցահանդէսներու: Խնդիրներ, ի հարկէ, եղած են, սակայն Շահվերտեան առաւելապէս կը ցանկանայ խօսիլ արդիւնքներուն մասին:

Իւրաքանչիւր նոր քաղաքէն ստացած են նոր եւ հետաքրքրական առաջարկ, պայմանաւորուածութիւններ, իսկ Արցախի տաղաւարը միշտ եղած է լեփ-լեցուն: Ըստ Շահվերտեանի, Պաքուի անհեթեթ համարուող սեւ ցուցակներուն դէմ պէտք է լաւագոյն կերպով ներկայացնել մերը, առաջարկած մարդկային եւ մշակութային այն հարստութիւնը, որ առկայ է. ատիկա միշտ գրաւիչ է եւ արդիւնաւէտ:

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԷՋ

Նոր Տարուան Աւանդութիւններ

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԿՐԱԿԸ

Քսաներորդ դարու սկիզբը հայերուս մօտ օճախն էր, որ կը տաքցնէր տունը, օճախին վրայ էր, որ կ՚եփուէր կերակուրը: Օճախը առհասարակ տան սրբազան անկիւններէն մէկն էր, եւ անոր հետ կապուած բազմաթիւ աւանդական սովորութիւններ կ՚ապահովէին օճախին բարոյական եւ առարկայական անձեռնմխելիութիւնը:

Հայերուն Նոր տարուան օճախը առանձնայատուկ էր: Շատ մը շրջաններու մէջ խոշոր կոճղ մը կը դնէին օճախին մէջ՝ աստիճանաբար առաջ մղելու պայմանով, այնպէս, որ մինչեւ Ս. Ծնունդ կրակը անմար մնար: Ծնունդի երեկոյեան կոճղէն մնացած ածուխն ու մոխիրը կը տանէին եւ կը թաղէին հանքերը, որպէսզի բերքը առատ ըլլայ եւ կարկուտը չզարնէ բերքը: Տնեցիներէն ան, որ տուն մտնէր, անպայման հետը փայտի կտոր մը կը բերէր եւ օճախին մէջ կը նետէր՝ տօնը շնորհաւորելով:

Միայն տան մեծին բերած փայտի կտորը քիչ մը վառելէ ետք կը մարէին եւ մոխիրին մէջ կը թաղէին մինչեւ ջրօրհնէք, ապա կը տանէին ու կը թաղէին արտին ծայրը, որպէսզի հունձքը առատ ըլլայ: Այդ օրերուն օճախի կրակին պայծառութիւնը կ՚ապահովէր ընտանեկան կեանքի պայծառութիւնն ու ջերմութիւնը տարուան ընթացքին:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՋՈՒՐԸ

Անցեալին հայերը Ամանորի կէս գիշերուան հոսող ջուրին յատուկ զօրութիւն կը վերագրէին: Որոշ տեղեր համոզուած էին, որ ճիշդ կէս գիշերին, երբ հին տարին իր տեղը կը զիջի նորին, գետերու ջուրերը պահ մը ոսկի կը հոսին:

Ընթրիքէն ետք, կէս գիշերին երիտասարդները կ՚երթան նոր, թարմ ջուր բերելու: Այսպէս, եօթը անգամ կ՚երթային եւ մէկական կուժ ջուր կը բերէին եւ կուժերը քով-քովի կը շարէին:

Ջաւախքի մէջ երիտասարդ տղաքը ձիեր հեծած՝ կ՚արշաւէին դէպի գետ, անոր մէջ ցորեն եւ գարի կը թափէին եւ սրբազան ջուրը տուն կը բերէին: Ժողովուրդը նաեւ կը շրջապատէր աղբիւրները, կ՚աղօթէր եւ ջուրը կը թափէր նոր տարուան բնորոշ խմորեղէնի կտորներ, գարիի, ցորենի հատիկներ՝ ըսելով.

– Քեզի կու տամ ցորեն, գարի,
Դուն ալ ինձ տուր բարի,
Շնորհաւոր Նոր Տարի
Առ քեզի գարի, Տուր մեզի բարի,
Առ քեզի քէօմուր (ածուխ), Տուր մեզի էօմիւր (կեանք):

Ուշագրաւ է, որ ջուրի հետ առնչուող սովորութիւններուն մէջ ակնյայտօրէն կը զգացուի կիներու եւ տղամարդոց որոշ տարբերութիւններ:

Ջուրը շնորհաւորելու՝ «ջուրը կաղնդելու» սովորութիւնը վերապահուած էր տարեց կիներուն, անոնք ջուրին մէջ հատիկներ, հացի ու խմորեղէնի կտորներ կը նետէին եւ հմայական, շնորհաւորական խօսքեր կ՚ըսէին: Կէս գիշերին ջուրը կուժերուն մէջ կը լեցնէին եւ խոտի խուրձերը ջուրի տակ կը թրջէին տղամարդիկը:

Որոշ շրջաններու մէջ Նոր տարուան գիշերը ջուրի մէջ թրջած հացի քանի մը կտոր ամբարի մէջ կը պահէին մինչեւ տարեվերջ, որպէսզի հացը առատ ըլլայ:

Գիշերը թրջուած խոտը, ինչպէս նաեւ անասուններու եւ երկրագործական գործիքներու պատկերներով թխուած հացիկները ջուրի մէջ թրջելէ ետք, առաւօտեան կը կերցնէին անասուններուն: Կերակրելու այդ պահուն բարեմաղթանքներ կը կատարուէին:

Կէսգիշերային ջուրի զօրութեան մասին այնքան մեծ հաւատք կար, որ ոմանք վստահ էին, որ այդ պահուն հոսող ջուրը կրնայ բուժել շատ մը հիւանդութիւններ: Ձմեռուան այդ սառնամանիքին հիւանդներ կը մերկանային եւ ակնթարթ մը կը մտնէին հոսող ջուրի տակ, ապա վազելով կ՚երթային եւ կը նստէին թթենիի մը տակ:

ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՀԱՑԸ

«Տարի»-ն կամ «Տարեհաց»-ը կը խորհրդանշէր Նոր տարին: «Տարեհաց»-ը կը խորհրդանշէ առատութիւն եւ բարօրութիւն: Անիկա կլոր եւ տափակ հաց էր, որուն երեսին կ՚երեւէին գիծեր, ճիւղաւորումներ, որոնք թիւով 12 կ՚ըլլային եւ կը ներկայացնէին տարուան 12 ամիսները:

Հին ժամանակ սովորութիւն էր ընկոյզով եւ չամիչով զարդարել «Տարի»-ին երեսը, կարգ մը շրջաններու մէջ անոր երեսին կը գրէին տարեթիւը:

«Տարի»-ին մէջ կը դրուէր արծաթ դրամ մը՝ ճշդելու համար տարուան բախտաւոր անձը: Ձայն կը կտրէին ընտանիքի անդամներուն թիւով եւ կը հրամցնէին Կաղանդի գիշերը կամ երկրորդ օրը, կամ՝ Ս. Ծննդեան ճրագալոյցին եւ կամ Յունուար 6-ին, տնօրհնէքէն ետք:

Տարեհացի պատրաստութեան համար անհրաժեշտ են

1 բաժակ ձէթ
1 բաժակ շաքարավազ
1 բաժակ եռացած ջուր
5 բաժակ ալիւր
1 բաժակ կտրտուած չոր միրգեր
1 բաժակ ընկուզեղէն
1 թէյի դգալ սոտա

Պատրաստութիւն

Բոլոր բաղադրիչները միասին շաղել, ստացուած խմորը ձուաձեւ կամ կլոր ձեւաւորել, մէջը կորիզ մը կամ մետաղադրամ մը զետեղել, երեսը հաւկիթի դեղնուց քսել եւ զարդարել այլազան սերմերով եւ միրգերով:

Ուտելու ատեն որո՛ւ որ բաժին իյնայ մետաղադրամը կամ կորիզը, այդ անձը կը դառնայ տարուան բախտաւորը:

Սեղան բերելէ ետք տարեհացը բաժնել ընտանիքի անդամներուն թիւով կամ 12 կտորի, վերջինս կը խորհրդանշէ տարուան 12 ամիսները:

Փուէնսէթիան Կամ Կաղանդի Աստղը

Չկայ տուն մը, որ փուէնսէթիայի տունկ մը չունենայ կաղանդի շրջանին: Ի՞նչ պէտք է ընել, որպէսզի մեր բոյսը չմեռնի եւ յաջորդ տարի կրկին ծաղկի:

Որոշ ժամանակ մը ետք փուէնսէթիայէն ծաղիկները կը թափին, մի վարանիք անոր ցօղունը կտրելու՝ հողէն վեր 5-10 սմ. բաժին մը ձգելով: Ասիկա պիտի օգնէ, որ նոր ծիլեր արձակէ եւ յաջորդ ձմեռ կրկին ծաղկի:

Սեպտեմբերի կէսերուն կարեւոր է, որ փուէնսէթիային գիշերները աւելի երկար ըլլան, քան ցերեկները: Ուրեմն, օրուան որոշ ժամեր զայն ծածկեցէք խաւաքարտէ խոշոր տուփով մը, զայն լոյսէն պաշտպանելու համար:

Նոյեմբերի կէսերուն կրնաք զայն կրկին «լոյս աշխարի» բերել եւ սովորական ձեւով ջրել:

Ծաղկած շրջանին բոյսը շաբաթական 2-էն 3 անգամ պէտք է ջրել, ապա մինչեւ յաջորդ աշուն շաբաթը մէկ անգամը բաւարար է:

Անուշապուր

Անուշապուրը հայկական քաղցրաւենի է:

Անիկա հայկական ամանորի սեղանի 7 պարտադիր ուտեստներէն մէկը կը համարուի:

Ստորեւ՝ բացատրութիւնը.

Բաղադրութիւն

Կէս քիլօ ձաւար (կամ կորկոտ, կամ ցորեն)
Կէս գաւաթ չիրեր (չամիչ, ծիրան, սալոր, տանձ, խնձոր...)
Մէկ գաւաթ ընկոյզ, կաղին, նուշ
Կէս գաւաթ մեղր
Մէկ թէյի դգալ փոշի կասիա
Ջուր՝ եփելու համար
Նուռի հատիկներ՝ զարդարանքի համար

Պատրաստութիւն

Ձաւարը խաշել կէս ժամ: Աւելցնել չիրերն ու ընկոյզը: Եփել թեթեւ կրակի վրայ: Կրակը անջատելէ ետք, գաղջ խառնուրդին աւելցնել մեղրն ու կասիան:

Հրամցնելու ատեն երեսը զարդարել չիրերով եւ նուռի հատիկներով:

Այս էջը պատրաստեց՝ Սալբի Հալաճեան Մարկոսեան

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ

Ղարաբաղի մէջ սկսած է գործել հայկական ձեռագործ գորգերու արտադրութեան գործարանը

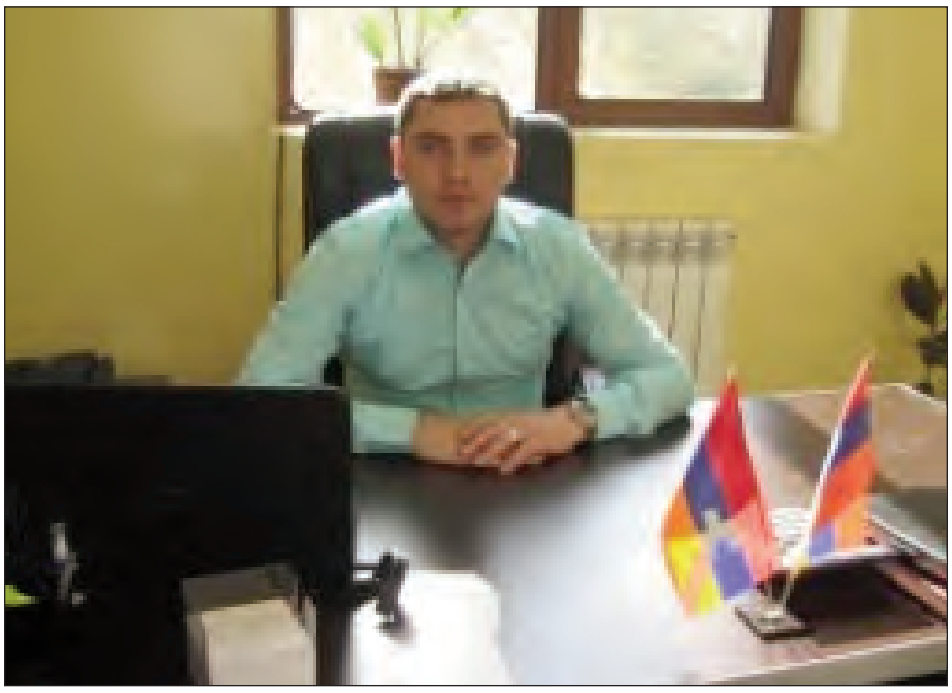

«Ազատ Օր»ի հարցազրոյցը՝ Արցախի «Ղարաբաղ-Քարփեթ» ընկերութեան գործադիր տնօրէն Սեւակ Խաչատրեանի հետ:

Արցախի մէջ (Շուշի եւ Ստեփանակերտ) սկսած է գործել հայկական ձեռագործ գորգերու արտադրութեան գործարանը:

Հայկական մշակոյթի այս հնագոյն ճիւղի պահպանումն ու գորգարուեստի վերազարթնումը կարեւոր նշանակութիւն ունին Արցախի եւ Արցախի երիտասարդ սերունդին համար, որ իր ապագան միախառնուած կը տեսնէ իր երկրի զարգացման հնարաւորութիւններուն՝ ինչպէ՞ս սկսաւ այս ծրագիրը եւ ի՞նչ նպատակներով:

Արդէն երկու ամիսէ ի վեր Ղարաբաղի մէջ սկսած է գործել ձեռագործ գործերու արտադրութեամբ զբաղող Ղարաբաղ-Քարփեթ» ընկերութիւնը: Մենք նպատակ ունինք վերարտադրել հին արցախեան թիփիք հայկական գորգերը, որ ցաւով կը հաստատենք թէ այսօր կործանման եզրին կանգնած են: Այսօր շատ քիչ թիւով նման գորգեր կը պահպանուին ընտանիքներու մօտ, որ գործուած են տարբեր ժամանակներու ընթացքին: Շատ կարեւոր է վերականգնել այս մշակոյթը, որ մեր աւանդութեան հռչակաւոր ու իմաստալից բաժինը կը կազմէ: Մանաւանդ գիտակցելով թէ Ատրպէյճանը, խորհրդային տարիներուն ընթացքին, յատուկ ու դիտաւորեալ քաղաքականութիւն իրականացուց իրեն վերագրելով Արցախի մէջ գորգերու արտադրութեան աշխատանքը:

Գորգը որպէս առարկայ միայն չէր տեսներ երբեք Արցախի հայութիւնը: Գորգի արտադրութեան գործը բաւականին լուրջ եւ արժէք ներկայացնող աշխատանք էր, իսկ իւրաքանչիւր ընտանիքի մօտ պահուած կ՚ըլլար ընտանեկան գորգը, տան ամէնէն յարգի բաժնին մէջ: Գորգագործութիւնը կը կատարուէր տան մէջ, ընտանիքի կին անդամներուն կողմէ (աղջիկ, տատիկ, մայրիկ) որոնց մօտ ժառանգաբար կը փոխանցուէր այս գործը:

Հետագային, ատրպէյճանցիները իմանալով այս մշակոյթի լուրջ եւ արժէքաւոր նշանակութիւնը, ինչպէս նաեւ նիւթական արժէքը, յատուկ մշակուած քաղաքականութեամբ՝ ընտանիքներու քովէն վերցուցին գորգերը, մէկուն դրամական գումար վճարելով, ուրիշին այլ գորգ մը տալով (որ ի հարկէ արհեստական կամ շատ աւելի նուազ արժէքի գորգ էր եւ որեւէ ձեւով չէր փոխարիներ ընտանեկան գորգը) եւ տարբեր առիթներով կարողացան ձեռք բերել Արցախի ընտանիքներուն մօտ պահուած հին ձեռագործ թանկագին գորգերը: Այդ գորգերուն մեծամասնութիւնը կարելի է այսօր գտնել Պաքուի թանգարաններուն մէջ, որ կը ներկայացուին որպէս հին ազերիներու կողմէ գործուած գորգեր...

Կ՚ուզեմ շեշտե՛լ. աշխարհի մէջ չկայ ատրպէյճանական գորգ: Այս մէկը շատ պարզ իրականութիւն մըն է, որ ծանօթ է պատմաբաններուն եւ գորգագործութեան դաշտի քաջատեղեակ մարդոց:

Այժմ մենք լուրջ հարց ունինք, այս հարցը դիմագրաւելու առումով: Մանաւանդ որ Ատրպէյճան այսօր եւս մոլեգնօրէն կը շարունակէ նոյն քաղաքականութիւնը վարել, փաստօրէն իր մօտ հաւաքած ըլլալով Արցախեան գորգերու մեծագոյն պաշարը: Անոնք իրենց գործարաններուն մէջ կը շարունակեն պատրաստել Արցախեան հայկական աւանդական գորգերը եւ աշխարհին կը ներկայացնեն որպէս բուն ազերիական, մեծ յաջողութիւն արձանագրելով համաշխարհային շուկայէն ներս, որովհետեւ անոնք սիրուն են, արժէքաւոր են եւ մեր հնադարեայ աւանդութեան կարեւոր մասը կը կազմեն:

Պահը եկած է որ մենք պէտք է տէր կանգնինք մեր մշակոյթին եւ աշխարհին ցոյց տանք թէ ո՞վ է այս մշակոյթի իրական տէրը:

Մեծ ուրախութեամբ եւ հպարտութեամբ կը յայտարարեմ թէ Ղարաբաղի մէջ արդէն կայ ու կը գործէ այս ընկերութիւնը, Ղարաբաղ-Քարփեթ ձեռագործ գորգերու արտադրութեան գործարանը եւ նպատակ ունի ստեղծել ու վերարտադրել գորգերը:

Դուք հիմա շատ արագ աշխատանքի մէջ էք, պատրաստելու համար մեծաքանակ գորգեր, որ առաջին հերթին պիտի տրամադրուին ԼՂՀ ազգային առաջին վիճակախաղի մասնակցող ժողովուրդին, որպէս թանկագին եւ իւրայատուկ նուէրներ:

Այո: Ինչպէս տեղեակ էք, կարճ ժամանակ առաջ, ԼՂՀ պետութեան նախաձեռնութեամբ Արցախի մէջ կեանքի կոչուեցաւ ԼՂՀ ազգային առաջին վիճակախաղը, որու կազմակերպումը շատ կարեւոր եւ նշանակալից իմաստ ունի մեր պետութեան եւ ժողովուրդին համար, վերաբնակեցման ծրագրին նպաստելու նպատակով: Վիճակախաղի նուէրներու մէկ մասը պիտի կազմեն հայկական ձեռագործ գորգերը եւ այսօր մենք այս պատուէրն ենք իրականացնում:

Ե՞րբ սկսաւ գործել գործարանը:

Երկու ամիս առաջ սկսաւ մեր աշխատանքը, Շուշիի մէջ բացուած մասնաճիւղով: Իսկ Ստեփանակերտի մէջ մօտ ամիս մըն է որ կանոնաւորապէս սկսած է աշխատանքը, արագ ընթացքով: Մեր մօտ կ՚աշխատին արդէն 40 հոգի եւ նպատակ ունինք 100 հոգիի հասցնելու մեր աշխատաւորներու թիւը, ըստ հնարաւորի արագ պատրաստելու համար գորգերու մեծ պահեստ մը:

Դուք տեսաք արդէն մեր ընկերութեան մասնաբաժինները, ուր հսկայ շէնքի մը մէջ արագօրէն կը պատրաստուին յատուկ բաժինները: Մեծ պատուհաններով, լուսաւոր եւ գեղեցկօրէն նորոգուած շէնքի մը մէջ տեղաւորուած են գորգագործութեան սարքերը, իսկ մօտ ապագային արդէն կը պատրաստուին յատուկ այլ բաժիններ, բուրդը ներկելու, գորգերը լուալու եւ չորցնելու բաժիններ:

Շէնքային համալիրի մէկ այլ շատ ընդարձակ բաժնին մէջ, դերձանի արտադրութիւն կը կատարուի, գառնուկներու բուրդը կը պատրաստուի, կը լուացուի եւ կը մշակուի ու դերձանի կը վերածուի: Նպատակ ունինք բոլորովին ինքնաբաւ դառնալու, ըստ հնարաւորի արագ:

Ձեր աշխատողները մեծ մասով երիտասարդ աղջնակներ են: Ո՞վ կը վարժեցնէ իրենց իւրայատուկ այս արուեստին տիրապետելու եւ իրագործելու: Հետաքրքրուա՞ծ է Արցախի երիտասարդութիւնը տուեալ դաշտէն ներս աշխատանք ապահովելու իմաստով:

Գիտէք ես շատ ուրախ եմ այս գծով: Ի՛րապէս երիտասարդ աղջիկներ են, որ կը փափաքին գորգագործութեամբ զբաղիլ: Ինչպէս նկատեցիք աւելի հասուն տիկիններ ալ կ՚աշխատին մեր մօտ, որոնք կամ ժամանակին սորված են այս արհեստը կամ ալ ընտանեկան պայմաններու մէջ: Շատ ուրախ եմ որ իրենց մօտ կ՚աշակերտեն երիտասարդ աղջիկները եւ մեծ հաճոյքով կը սորվին գորգի արտադրութեան քայլերը: Այս աղջիկները այդքան երիտասարդ են, որ իրենց կեանքին մէջ նման աշխատանք չեն տեսած Արցախի մէջ: Մեծ ոգեւորութեամբ կը կատարեն այս գործը, գիտակցելով անոր ազգային արժէքը:

Ի՞նչ հանգրուաններ կը ներառնէ գորգի մը արտադրութեան աշխատանքը:

Ստեփանակերտի մեր գործարանը կ՚ապահովէ գորգի արտադրութեան

Շար. էջ 27

Ղարաբաղի մէջ սկսած է...

Շար. էջ 26-էն

ամբողջական գործընթացը: Բնաւ պատահական չէ այս մէկը, այլ դիտաւորեալ քաղաքականութեան շնորհիւ ջանք կը կատարուի լրիւ ապահովելու համար տուեալ մարզը: Անցեալին, միշտ աշխատանք տարուած էր որ գորգի պատրաստութեան տարբեր հանգրուանները այլ երկիրներու մէջ ամբողջանային, որպէսզի Արցախի մէջ ամբողջական արտադրութիւն չյաջողուէր եւ վաճառք ալ կարելի չ՛ըլլար:

Այս անգամ ուրեմն, գործարանային մակարդակով, աշխատանք կը տարուի որպէսզի լրիւ աշխատանքը ապահովուի Արցախի մէջ: Այսինքն թելի պատրաստութենէն, մինչեւ ներկը, խնամքը, մշակումը, ապա գորգի հիւսքը, ձեւերը, սանտրի մեքենայով տրուած վերջնական տեսքը՝ ամէն ինչը մինչեւ վերջնական տեսքը՝ ամէն ինչը մինչեւ վերջնական վաճառք կը կազմակերպուի մեր գործարանէն: Եւրոպայի կամ աշխարհի որեւէ ցամաքամասէ անհատ մը եթէ կը փափաքի իր տան մէջ ունենալ Արցախեան ձեռագործ գորգ մը, ինչպէ՞ս կրնայ դիմել ձեզի, ընտրել ձեր բազմաթիւ ձեւերուն ընդմէջէն, ապսպրել եւ ստանալ իր նախընտրած գորգը: Պատրա՞ստ էք լրիւ այս համակարգը տրամադրելու:

Այդ առումով մենք շատ լուրջ աշխատանք ունինք ընելիք, որովհետեւ կ՛ուզենք նախապէս մեր տրամադրութեան տակ ունենալ այն պաշարը, որ ներկայանալի եւ լրիւ ամբողջականութիւն կազմող գորգերու հաւաքածոյ մը պիտի տրամադրէ հետաքրքրուող անձերուն: Մեր նպատակն է համաշխարհային շուկայ դուրս գալ հարուստ ու պատշաճ պաշարով եւ աւելի գրագէտ ձեւով:

Գրեթէ ամբողջացած է մեր գործարանի կայքէջը, որ բաւական որակեալ եւ լրիւ է, բազմաթիւ լեզուներով եւ հնարաւորութիւն պիտի տայ հետաքրքրուողներուն ծանօթանալու մեր աշխատանքին: Շատ կարեւոր կը նկատենք տեսնել նաեւ արտադրանքի լման գործընթացը իր որակով եւ խնամուած պատրաստութեամբ: Կայքէջին միջոցաւ պիտի տրուի այս կարելիութիւնը: Պատուիրատուն կարելիութիւնը պիտի ունենայ տեսնելու գորգի արտադրութեան լման աշխատանքը, հիանալի մաքուր պայմաններու մէջ անոր մշակումը՝ թելէն սկսեալ մինչեւ վերջնական գեղեցիկ ու թանկագին գորգի ապահովումը:

Կարելիութիւնը պիտի տո՞ւի յատուկ ապսպրանքներ կատարելու:

Այո, լրիւ: Ոեւէ պատուիրատու կրնայ ընտրել իր ուզած ձեւը, իր ուզած գոյները, իր ուզած չափերը, իր ուզած որակը եւ նախշերը եւ իրեն համար յատկապէս պատրաստուած գորգ մը պատուիրել: Կրնայ նոյնիսկ իր ուզած ձեւը մեզի առաջարկել եւ լրիւ կարելիութիւնը ունինք այդ մէկը իրագործելու:

Մեր մշակոյթին մէջ ինչպիսի՞ դեր խաղացած է ձեռագործ գորգը:

Շատ պատմագէտներ կը հաստատեն թէ հայկական գորգի պատմութիւնը շաղկապուած է հայ ազգի գոյութեան հետ: Գորգագործութիւնը եւ գորգը միշտ ուղեկից դարձած են մեր ազգին տարիներու ընթացքին: Գորգը անբաժան եղած է հայ ընտանիքէն եւ ինքը գորգագործութիւնը, որպէս արհեստ եւ գորգը որպէս հայու պաշտամունք եւ արարողակարգ՝ եղած է ամէն հայ ընտանիքի կարեւոր մէկ գանձը:

Արցախը միշտ հանդիսացած է ոչ միայն հայկական լեռնաշխարհի, այլ ընդհանրապէս ամբողջ աշխարհի մէջ հին գորգագործական կեդրոններէն մէկը:

Ըսեմ անշուշտ, որ հին աշխարհի մէջ շատ ալ չէին գորգագործական կեդրոնները: Այս առումով՝ պատմական Հայաստանը ծանօթ էր որպէս գորգագործութեան կեդրոն, իսկ Արցախը իւրայատուկ դեր ունէր այս բնագաւառէն ներս, իր առանձին կեդրոններով: Գորգը տարբեր ժամանակներու ընթացքին ունեցած է ծիսապաշտամունքային նշանակութիւն եւ արժէք: Հինէն մինչեւ այսօր գորգը կ՛օգտագործուի եկեղեցիներու մէջ, տարբեր արարողութիւններու ժամանակ, երբ որ միւռոնի պատրաստութիւն կայ՝ պարտադիր պիտի կատարուի գորգի վրայ: Այսօր հայկական աւանդական հարսանիքները անպայմանօրէն չեն կատարուիր գորգի վրայ, բայց շատ գիւղերու մէջ ուր աւանդական հարսանիք կը կատարուի գորգը տեղադրուած կ՛ըլլայ հարսի եւ փեսայի թիկունքին: Երբ հարսը առաջին անգամ տուն կը բերեն, պէտք է գորգը անպայմանօրէն փռուած ըլլայ դրան առջեւ եւ հարսը հոն կոխելով պիտի անցնի: Քիչ խօսքով ընտանիքի մը ամէնէն կարեւոր հանգրուաններուն՝ հարսնիք, ծնունդ, կնունք կամ մահ՝ գորգը կարեւոր եւ խորհրդանշական ներկայութիւն ունի:

Ի՞նչ կը նշանակեն գորգի վրայ պատկերուած նախշերը, խորհրդանիշ-սիմպոլները եւ ինչպէ՞ս կ՛ընտրէք ձեր պատրաստած գորգերուն ձեւերը:

Արցախէն մեր գորգերուն մէջ շատ յայտնի են արծուագորգերը, վիշապագորգերը, արեւագորգերը, տարբեր տիպի արցախեան գորգերը որոնց նախշերուն մէջ կ՛արտացոլայ պատմական մեր ազգային կերպարը եւ մեր պաշտամունքն ու հաւատքը: Օրինակի համար ըսենք որ մինչ քրիստոնէութեան ընդունումը գորգերուն վրայ պատկերուած էր արեւը:

Հայերը կը պաշտէին արեւը որպէս կեանքի եւ յաւերժութեան նշան: Այլ ձեւերու մէջ պատկերուած էր վիշապը, որպէս պաշտպանութեան խորհրդանիշ: Վիշապը այլ ազգերու մօտ չարի խորհրդանիշ կրնայ համարուիլ, բայց մեր մօտ ուժն ու բարին եւ ընտանիքի պաշտպանութիւնն է որ կը խորհրդանշէ:

Այլ նախշերով պատկերուած է հայկական աշխարհի բուսակենդանական աշխարհը: Մենք կ՛ապրինք գեղեցիկ լեռնաշխարհի մէջ եւ հայ գորգագործները գորգերու նախշերուն մէջ անպայման ներառած կ՛ըլլան իրենց սիրած գեղեցիկ բնութիւնը եւ շրջակայ աշխարհը, ինչ որ բացայայտօրէն կը նշէ հայու կապը իր ապրած հողին հետ: Գորգին վրայ պատկերուած է լեռը, արեւը, աստղը, ծաղիկը, կենդանին, ամէն ինչը որ կապ ունեցած է հայու առօրեայ կեանքին հետ:

Ձեւերը կ՛ընտրենք պատմական մեր մատեաններու մէջէն:

Հայութեան համար մեծ նշանակութիւն ունի «կենաց ծառը» (կեանքի ծառը) որ միշտ պատկերուած է գորգերուն վրայ, որպէս յաւերժութեան ու կեանքի նշան, որ վերածնունդի իմաստը կ՛ընդգրկէ իր մէջ:

Վարդան Ոսկանեան...

Շար. էջ 21-էն

Ամփոփելով իր ելոյթը՝ Ոսկանեան ըսաւ, թէ ամուր եւ արդար ընտրութիւններով պիտի յաղթանակէ ժողովրդավարութիւնը, որուն հիմքը միասնականութիւնն է: «Ընդհանուր տեսլական է անհրաժեշտ, որպէսզի կարողանանք այս փոքր երկիրը դարձնել այն երկիրը, որ մեր հայրերը, մենք, մեր զաւակները ուզում ենք տեսնել» շեշտեց ան:

Ներկաները ըմբռնումով գնահատեցին Ոսկանեանի կշռադատուած, յախուռն, ինչպէս նաեւ ինքնաքննադատութեան տարրեր պարփակող ելոյթը: Իսկակա՛ն նմոյշ՝ առողջ ժողովրդավարութեան:

Ապա առիթ տրուեցաւ ներկաներուն՝ ուղղելու իրենց հարցումները:

Անդրադարձ եղաւ Եւրասիական տնտեսական միութեան Հայաստանի անդամակցութեան, ուր Ոսկանեան հեռատեսօրէն կարեւոր համարեց Վրաստանի հետ հնարաւորինս նոյն ճամբով ընթանալը, ապագային բարդութիւններու եւ անակնկալներու առջեւ չգտնուելու համար:

Իսկ Սփիւռքէն ան պահանջեց աւելի գործնական մասնակցութիւն՝ Հայաստանեան կեանքէն ներս: Փրոթոքոլներու ստորագրումին բերելիք հետեւանքներն ու Թուրքիոյ հողային ներկայ սահմանները ճանչնալու խնդիրը նոյնպէս արծարծուեցան:

Հայաստանի երիտասարդութեան ներգրաւումը քաղաքական կեանքէն ներս՝ մէկ կողմէ, իսկ միւս կողմէ՝ անոնց կարճ համբերութիւնը եւ արտագաղթը, քննարկման նիւթ դարձան:

Թուրքիոյ նախագահ Էրտողանի ընտրութիւնը շնորհաւորելու առթիւ Ցեղասպանութեան մասին նամակի մը յանձնումը՝ Հայաստանի կողմէ, դիւանագիտական սխալ նկատուեցաւ:

«Ի՞նչ ընել, որպէսզի վերացուին ներկայի դժգոհութիւնները, ցոյցերը» հարցումին,

Ոսկանեան յիշեց ընդդիմութեան առաջարկած բարեփոխութեան 12 կէտերը, որոնց մէկ մասը եթէ իրականանար, այսօր Հայաստանի ներքին-քաղաքական վիճակը աւելի կայուն կը դառնար:

Վերջապէս, «Հայաստան ե՞րբ պիտի ճանչնայ Ղարաբաղի անկախութիւնը» հարցումին, ան պատասխանեց՝ ըսելով, որ ճանաչումի այդ փամփուշտը ճիշդ ժամանակին պէտք է կրակել, այնպիսի պահու, որ իր գործը ճշգրտօրէն կատարէ:

Բանախօսութեան աւարտին ՀԲԸՄի Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանակային յանձնաժողովի ատենապետ Գրիգոր Գարակէօզեան եւ Ասպետներու վարչութեան գանձապահ Վահան Ոսկեան «Նոյեան Տապանը Արարատի կատարին» յուշանուէրը յանձնեցին յարգելի հիւրին:

Այնուհետեւ, Գարակէօզեան շնորհակալութիւն յայտնեց Ոսկանեանին, Ասպետներու վարչութեան, հանդիսավար տոքթ. Կիրակոս Մինասեանին, Շրջանակային գանձապահ Աւետիս Մարգարեանին եւ բոլորին՝ իրենց ներկայութեան համար: Ան յիշեց բացակայութիւնը եւ ցաւակցութիւն յայտնեց «Ասպետներու ատենապետ տոքթ. Յարութ Եաղսըզեանին՝ անոր հօր մահուան առիթով:

Ներկաները մեծապէս տպաւորուած մեկնեցան՝ իրենց հետ տանելով հաւատք, յոյս եւ սէր՝ հանդէպ մեր 23ամեայ Հայաստանին ու Արցախին:

Ոսկանեանի հաւասարակշռուած խօսքերը թող խթան հանդիսանան բոլորիս՝ գործնական մեր մասնակցութիւնը բերելու մեր մէկ ու միակ՝ «միշտ հին ու նոր» Հայաստանին:

Փանոս Թէրլէմէզեան...

Շար. էջ 12-էն

է եւ ցուցադրած Թիֆլիսի մէջ «տաճկահայ գաղթականներ», որոնք իր լաւագոյն նկարներէն են: Ասոնք եւս կրկին Խրիմեան կաթողիկոսի թոյլտուութեամբ: Սակայն, նոյն թուականին հայոց կալուածոց գրաւման առթիւ, ծրագիրը չ'ամողջանար եւ Թէրլէմէզեան կը ստիպուի կովկասահայ գիւղեր դեգերիլ բաւական ատեն, ազգագրական նիւթեր հաւաքելու համար: Հինգ տարի կը մնայ Կովկաս մի՛շտ նկարչութեամբ պարապելով: Վերջին տարին կը դասաւանդէ Թիֆլիսի Ներսիսեան եւ Յովնանեան դպրոցները: Այդ շրջանին, Թէրլէմէզեան կ'ունենայ ստեղծագործական բեղմնաւոր շրջան մը: «Սանահինի վանքի գաւիթը» (1904), որ աւելի ուշ կ'արժանանայ Միւնիխի համաեւրոպական ցուցահանդէսի ոսկի մետալին: Այնուհետեւ, Թէրլէմէզեան անցած է Փարիզ՝ շարունակելու իր նկարչութիւնը:

1908-ի գարնան կ'անցնի Եգիպտոս, տեղական եգիպտական հնութիւնները ուսումնասիրելու համար: Անկէ կը մեկնի Փարիզ՝ նկարչական նոր դպրոցներ այցելելով:

Փարիզ իր բնակութեան եւ ուսանողութեան օրերուն, կապ կը հաստատէ ազգային կեանքին հետ, մտերմանալով Օսմանեան Սահմանադրութենէն առաջ Փարիզ ապաստանած մեր մտաւորականներուն, ազգային գործիչներուն թէ մտաւորականութեան հետ: Այս առթիւ, բազմաթիւ այլ գործերու հետ, գծած է նաեւ Ա. Շիրվանզադէի դիմանկարը (1908):

ԿՈՒ ԳԱՅ Կ. ՊՈԼԻՍ ՈՒ Կ'ԱՆՑՆԻ ՎԱՆ

Շատ-շատերու նման, Օսմանեան Սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ, երկու տարի Փարիզ մնալէ ետք՝ անվախօրէն Թէրլէմէզեան կ'անցնի Կ. Պոլիս՝ նուիրուելու իր սիրած արուեստին՝նկարչութեան: Կը մտերմանայ մա՛նաւանդ Կոմիտասին հետ, ինչպէս նաեւ՝ Դանիէլ Վարուժանին, Սիամանթոյին, Երւանդ Օտեանին եւ ուրիշներու հետ:

1911-ի սկիզբները, Բերա «Սոչիաթա Օբեռաթա Իտալիան»ի սրահներու մէջ կազմակերպուած նկարչական ցուցահանդէսին մասնակցած է, ցուցադրելով դիմանկարներ, բնանկարներ եւ իր մասին տեղական հայ, թուրք եւ ֆրանսական մամուլը մեծ դրուատիքով արտայայտուած է: Իր նկարչութիւնը իրապաշտ ըլլալով հանդերձ, նոր ուղղութիւններ եւս կը նշմարուին իր նկարներուն մէջ՝ ուր «սենսեռիթէն» ամէնէն աւելի աչքի կը զարնէ:

Ըսենք որ, Փարիզի մէջ իր վարպետները եղած են, բացի Ժան Փոլ Լոռանսէն, յայտնի Պէնժամէն Գոնսթան, որոնց գնահատութեանն ու գովեստին արժանացած է:

Պոլսոյ մէջ, բացի ուղղակի նկարչական գործէ, հետամուտ կ'ըլլայ նաեւ հաւաքելու հայկական հին նկարչական նիւթեր, Գարեգին եպս. Սրուանձտեանցի նման, որպէսզի օր մը հնարաւորութիւնը ըլլայ վերականգնելու հայկական նկարչութեան հին ոճը՝ որ կը տեսնուի հին ձեռագիրներու, խաչքարերու եւ քանդակներու վրայ: Ըսենք որ իր «Աշոտ Ողորմած» նկարը՝ իբր փորձ հայկական ոճի վերականգման , զոր արդէն ցուցադրուած էր Փարիզի

1910ի «Սօսիէթէ տէ զ'արթիսթ Ֆրանսէ»ի մեծ *սալօն*ը:

Ու, ա՛հա կու գայ Վան: 1913-1914ին իր ծննդավայրին մէջ կը նկարէ բնապատկերներ ու պատմական յիշատակարաններ, որոնցմէ պահպանուած կը մնայ այսօր «Վանայ լիճը եւ Սիփան սարը Կտուց կղզիէն» (1915) կտաւը: Գնաց Աղթամար կղզին՝ Վանի գեղածիծաղ ծովակի տեսարանները հրաշակերտելու համար: Սակայն դժբախտաբար, անոր շատ արժէքաւոր ու հազուագիւտ նկարները 1915-ի Վանի գաղթի ժամանակ կը կորսուին:

ՎԱՆԻ ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ճակատագիրը, անգամ մը եւս, Փանոս Թէրլէմէզեանին կը նետէ ազգային յեղափոխական կեանքին: Ինք, որ խաղաղ կեանք մը ապահովելու բոլոր պատճառները սկսած էր ունենալ եւրոպական մեծ ոստաններու մէջ, սակայն հողին կանչը զինք բերած էր արմենականներու Վանն ու Այգեստանը:

Ապրիլեան հերոսամարտի օրերուն, Թէրլէմէզեան կը հրաւիրուի աշխատելու Այգեստանի Զինուորական Մարմնի գործերուն մէջ: Գեղարուեստագէտի եւ նկարչի վրձինը մէկդի դրած, Փանոսը հրացանը վերցնելով կը լծուի ռազմական աշխատանքներու, որոնց վարժ ու սիրահար էր: Ու այսպիսով հերոսաբար կը մնայ մարտի ճակատներուն, մինչեւ Վանի գաղթը: 1915-ին, արեւմտահայութեան զանգուածին հետ կը գաղթէ Անդրկովկաս:

Այդ օրերուն Թէոդիկ 1916-1920 «Ամէնուն Տարեցոյցը» շարքով ու «Հայոց վրձինը» գլուխով պիտի գրէր. «Կոմիտաս վարդապետի անբաժան ընկերը՝ Թէրլէմէզեան Փանոս, որ պատերազմէն առաջ Հայաստան անցած էր, բնատոհմիկ տեսարաններ ուսումնասիրելու համար, Արամի (Մանուկեան) պէս՝ կ'ըլլայ պարագլուխներէն Վանայ ինքնապաշտպանութեան գործին: Ահազանգը կը հնչէր, վտանգի մէջ էր հայրենիքը: Վասպուրական աշխարհի այդ աշխոյժ զաւակը կը զգայ որ երբեմնի հայդուկն արթընցած է իր մէջ, եւ նետելով վրձինը՝ փրկարար գործիքը ձեռք կ'առնէ: Վանէն դէպի գաղթի ճանապարհին, բոլոր նկարները կը կորսըլին ու ան կ'անցնի Թիֆլիս, հոն արտադրելով նոր գործեր: Հետագային Փարիզ գալով բախտը կ'ունենանք իր բերնէն մտիկ ընելու «արծիւներու բոյնէն» մղուած հերոսամարտը»:

Վանի ինքնապաշտպանութեան օրերուն, ուրիշ արմենական մեծ յեղափոխական՝ ընկեր Արմենակ Եկարեանի հետ լրջութեամբ կը կազմակերպեն այդ դժուարին աշխատանքը:

ԿԵԱՆՔԸ ՆՈՒԻՐԵՑ ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1916-ին, Թիֆլիսի մէջ կը նախաձեռնէ Հայ Արուեստագէտներու Միութիւնը նախագահութեամբ՝ յայտնի նկարիչ Ե. Թադեւոսեանի: Իսկ Ռոստովի մէջ, 1917ին կը բանայ նոյն միութեան Ռոստովի մասնաճիւղը:

Յատկանշական է հոս արձանագրել Հայաստանի Առաջին Հանրապետութեան կրթութեան նախարար Նիկոլ Աղբալեանի Սեպտեմբեր 18, 1919 թուակիր նամակը, ուր Աղբալեան կը խնդրէր Թէրլէմէզեանէն Փարիզ իր ճամբորդութեան ընթացքին կապի մէջ մտնել Թէոդիկի հետ եւ խնդրել որ իր գրադարանը փոխադրէ Երեւան: «Ես ինքս անձամբ ցանկալի եմ համարում ... ես կը կազմակերպեմ արեւմտահայ ուժերի երկիր հաւաքելու, եւ այս նկատումով կ'աշխատեմ Թէոդիկն էլ տեսնել Երեւան՝ մի համապատասխան ազգային հիմնարկութեան մէջ:» Անշուշտ այդ չիրագործուեցաւ, երբե՛ք. իշխանութիւններուն յանձնումովը խորհրդային կարգերուն:

1919-1922-ին կը գտնուի Կ. Պոլիս, Իտալիա եւ Ֆրանսա, ուր կը ստեղծագործէ նոր բնանկարներ: Ըսենք, որ այդ շրջանին կը կազմաւորուէր Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը, որու հիմնադիրներէն շատերուն հետ մնայուն բարեկամն էր: Կը գործակցէր շատերու հետ: Սակայն, հետագայ տարիներուն, Խորհրդային Հայաստանի իշխանութեան օրով, երկուստեք երբեք չհրապարակուեցան Փանոս Թէրլէմէզեանի ռամկավար ազատական արեւելումները, խնայելու համար գոնէ անոր արուեստի լայն աշխարհին ու անոր յետագայ ծառայութիւնը նորահաս սերունդին դէպի աւանդական ազգային գեղանկարչութեան դպրոցը կարենալ շարունակելու միտումով:

1921, Նոյեմբերին, Պոլսոյ մէջ Հայաստանի Արուեստագէտներու Միութեան 6րդ պատկերահանդէսին, որ շաբաթներով բաց կը մնայ հանրութեան առջեւ, Փանոս Թէրլէմէզեան կը մասնակցի իր «Լոռեցի տղան», «Կոմիտաս վարդապետ», «Սեւանայ վանքը» եւ «Երեւան» պաստառներով, գրաւելով ուշադրութիւնը արուեստասէրներուն:

1923-ին կը մեկնի Միացեալ Նահանգներ եւ քանի մը տարբերակներով կը նկարէ «Նիակարա ջրվեժը» (1923), Ֆրէզնոյի (1925) եւ Գալիֆորնիոյ Խաղաղական ովկիանոսի ափերը (1926), ինչպէս նաեւ՝ ամերիկաբնակ այդ օրերու մտաւորականներու՝Յովհաննէս Աբելեանի, Յովհաննէս Զարիֆեանի եւ այլոց դիմանկարները:

Ապրիլ 8, 1923ին Նիւ Եորքի «Մաքպէթ Կելըրի»ի մէջ Յովսէփ Փուշմանի ցուցահանդէսին առթիւ Թէրլէմէզեան այցելած ըլլալով, քաղաքի ծանօթ «Կոչնակ»ի մէջ կը գրէր իր տպաւորութիւնները. «Փուշման Ամերիկացի է, բայց նրա գործերում՝ Ամերիկայի ամենափոքր ազդեցութիւնն անգամ չկայ: Կ'ըսուի թէ արուեստագէտը զաւակն է իր երկրին ու ժամանակին. այո՛, նրա զգացումները հայկական են, բայց նկարների նիւթերն՝ ընդհանուր արեւելեան, որոնց մէջ ճաշակ, ներդաշնակութիւն եւ իգէացած բնակութիւն ձեռք ձեռքի կ'երթան: Դասաւորութեան հմտութիւնը հրաշալի կերպով թարգմանում է իր զգացումների խորութիւնը:» Այս օրինակ մըն է մեր նկարիչ ընկերոջ արուեստի հասկացողութենէն թէ որքա~ն խոր է անոր արմատները ազգային նկարչութեան հետ կապուած:

Իր Ամերիկա բնակութեան օրերուն, Թէրլէմէզեան ամէն տեղ է. այսպէս Դեկտեմբեր 11, 1923ին, Արշակ Ֆէթվաճեանի արուեստի ու հայ հին ճարտարապետութեան մասին ուսումնասիրութեան մը մասին հիմնադրամի մը ստեղծումի աշխատանքներուն ինք եւս կը բերէ իր մասնակցութիւնը խօսք առնելով Բաբգէն Սիւնիի, Յովհաննէս Աբելեանի եւ ուրիշներու շարքին:

Ամերիկայի մէջ կը գրէ իր կտակը, ուր կը նշուի թէ իր մահէն ետք դրամական ու նիւթական բոլոր ունեցուածքը նուիրելու է Հայաստանի թանգարանին:

ԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԻ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

1928-ին կը վերադառնայ Սովետական Հայասան նուիրուելու սովետահայ արուեստի կազմաւորման եւ զարգացման: Նոյն թուականին Երեւանի մէջ կը կազմակերպուի Թէրլէմէզեանի անհատական առաջին ցուցահանդէսը: Կ'ընդունուի Յեղափոխական Ռուսաստանի նկարիչներու միութեան շարքերը: Այդ տարիներուն, մեծ թիւ մը արուեստագէտներու, գրողներու եւ մտաւորականներու, որոնք կու գան Երեւան, մասնակից դառնալու վերածնած Հայաստանի համար բերելու իրենց ալ մասնակցութիւնը: Անհուն հայրենասիրութիւնը զիրենք ներքաշած էր հայրենի տուն: Անոնք ծանօթ անուններ էին:

1928-31-ին, ստեղծագործական շրջագայութիւններ կը կատարէ դէպի Գորիս, Ղափան, Տաթեւ, Չորագէտ, Ալավերդի նկարելու տարբեր թեմաներով նկարներ եւ դիմանկարներ: Այդ շրջանին կը նկարէ Հրաչեայ Աճառեանին, Աւ. Իսահակեանին, Ռոմանոս Մելիքեանին, Ազատ Վշտունիին, Ա. Բակունցին, Ե. Լալայեանին դիմանկարները:

Ունի հին ու նոր Երեւանին նուիրուած ստեղծագործական շարք մը:

Հայ թէ օտար մամուլը իր մասին առատօրէն գրած է:

Կը մահանայ Ապրիլ 30, 1941-ին, Երեւան, Հայրենական Մեծ Պատերազմի դժուար օրերուն:

Սովետական Հայաստանի կառավարութիւնը Թէրլէմէզեանի անունով կը կոչէ Երեւանի գեղարուեստական ուսումնարանը: Մինչեւ այսօր այդ հաստատութիւնը կը գործէ ուրկէ անցած են մեր երէկի ու ներկայ գրեթէ բոլոր նկարիչներն ու քանդակագործները:

Մոսկուան Թէրլէմէզեանին պարգեւատրած է «Աշխատանքային Կարմիր Դրօշ»ի շքանշանով:

Հալէպի Մազլումեաններուն Պատկանող Hotel Baron-ը «Ալ Երբեք Առաջուանը Պիտի Չըլլայ»

Արհամարհելով դիպուկահարներու կրակն ու շրջակայ գնդակոծութիւնները՝ Սուրիոյ Հալէպ քաղաքի ամենահին ու շքեղ հիւրանոցին՝ Hotel Baron-ի սեփականատէր Արմէն Մազլումեանը մռայլ կը ծխէ իր յայտնի հիւրանոցի լայն պատշգամին վրայ: Հիւրանոցը, որ ան ստիպուած է փակելու, ընդամենը քանի մը մեթր հեռու է կառավարական զօրքերու եւ ապըստամբներու ճակատային գիծէն: Ահա այսպիսի նկարագրութեամբ կը սկսի France-Presse-ը իր հաղորդումը Հալէպէն՝ ներկայացնելով հայերու հիմնադրած հիւրանոցային պիզնէսի անցեալն ու ներկայ վիճակը:

1911 թուականին Hotel Baron-ը հիմնադրած է անոր պապը, որուն անունը հիմա կը կրէ Արմէն Մազլումեանը: Այս հիւրանոցին մէջ 1958 թուականին ելոյթ ունեցած է Եգիպտոսի նախագահ Ժամալ Ապտըլ Նասէրը, այստեղ Ակաթա Քրիստին գրած է «Սպանութիւն Արեւելեան ճեպընթացին վրայ իր յայտնի վէպին մէկ մասը: 201 սենեակը իջեւանած է Քեմալ Աթաթուրքը՝ ժամանակակից Թուրքիոյ հիմնադիրը, 215 սենեակը մնացած Իրաքի ու Սուրիոյ թագաւոր Ֆայսալ առաջինը: Բրիտանացի հնէաբան, զինուորական հետախոյզ Լոուրենս Արաբացին կը նախընտրէր 202 սենեակը, Ակաթա Քրիստին կը մնար 203 սենեակը:

«Ես անոր հանդիպած եմ 1959 թուականին: Ես շատ երիտասարդ էի եւ չէի հասկնար՝ որքան կարեւոր է ան: Ակաթա Քրիստին ամէն տարի կու գար իր ամուսինին՝ հնագէտ Մաքս Մելոուենի հետ, որ պեղումներ կ՛ընէր Սուրիոյ հիւսիսարեւելքը», – պատմած է Արմէն Մազլումեանը:

Ան ըսած է, որ Hotel Baron-ի մէջ այնքան յայտնի մարդիկ իջեւանած են, որ բոլորին անունները թուարկելու համար մինչեւ յաջորդ օրը ժամանակ պէտք է: Ամէն պարագայի, ան եւս քանի մը անուն կը նշէ՝ Hotel Baron-ի մէջ իջեւանած են Ֆրանսայի նախկին առաջնորդ Շառլ տը Կոլը, միլիառատէր Տէյվիտ Ռոքֆելլերը, օդաչու Չարլզ Լիտպերկը, որ առաջինն էր, որ միայնակ թռիչք կատարեց Ատլանտեան ովկիանոսի վրայով, Սուրիոյ բոլոր նախագահները՝ բացառութեամբ Նուրդին ալ Աթասիի:

«Բայց այս բոլորը անցեալի մէջ է: Անկեղծ ըսեմ, հիւրանոցը ալ երբեք առաջուանը չ՛ըլլար: Լաւագոյն տարիները ետեւ մնացին», – ըսած է Մազլումեանը:

Հիւրանոցի սենեակները, ուր նախապէս յայտնի մարդիկ, քաղաքական առաջնորդներ իջեւանած են, հիմա դատարկ են, կամ այդ սենեակներուն մէջ կ՛ապրին իրենց տուներէն, ռմբակոծութիւններէն փախած ընտանիքներ, որոնց Արմէն Մազլումեանը ապաստան տուած է:

Սուրիոյ մէջ 4 տարի առաջ սկսած հակամարտութիւնը Հալէպ հասաւ 2012 թուականին, եւ հիւրանոցը կորսնցուց իր յաճախորդները, յայտնուեցաւ անմխիթար վիճակի մէջ:

«Արդեն մօտաւորապէս 4 տարի է պատերազմը կը շարունակուի, բայց ես լաւատեսութիւն ներշնչող ոչինչ կը տեսնեմ, ընդհակառակը…», – France Presse-ին ըսած է 63-ամեայ Մազլումեանը՝ չսափրուած ու բուրդէ կապոյտ գլխարկով:

Հիւրանոցի նախասրահին մէջ դեռ կը մնայ անցեալ դարի 30-ական թուականներէն պահպանուող գրութիւնը՝ «Hotel Baron՝ միակ առաջին կարգի հիւրանոցը Հալէպի մէջ»:

«Հիմա ան կը թուի հին ու լքուած. փոշոտ նախասրահ, հին հեռախօսներ, փայտէ լաքապատուած պար՝ դատարկ շիշերով: Ռմբակոծութենէն տանիքը վնասուած է, եւ անձրեւի ժամանակ ջուրը ներս կը ծորայ», – կը նկարագրէ France-Presse-ի թղթակիցը:

Արմէն Մազլումեանը Հալէպի մէջ հիւրանոցային պիզնէսով զբաղող Մազլումեաններու ընտանիքին չորրորդ սերունդն է: Անոր մեծ պապը՝ Գրիգորը, ընտանիքի առաջին հիւրանոցը Հալէպի մէջ բացած է 19-րդ դարու կէսերուն: Առաջին հիւրանոցի անուանումը «Արարատ» էր:

Անդրադարձ՝ նուիրուած Կոմիտասի...

Շար. էջ 23-էն

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

«ՀԱՅ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ԶՈՒԱՐԹՆՈՑԸ»

Այս երգը որ կը հնչէ մեր ականջին, մեզ է հասած ոչ թէ մէկ քանի տասնեակ տարիներու հեռաւորութենէն, այլ դարերու խորքէն: Հին է մեր երկիրը, ու մեր ժողովուրդը հինէն սիրած է կառուցել, ստեղծել երգեր: Սակայն ժամանակն ու ցեղերու արշաւանքները քանդած ու աւերած են ոչ միայն քաղաքներն ու տաճարները, այլեւ մեր երգն ու երաժշտութիւնը՝ օտարամուտ ձայնարկութիւններու տակ խեղդելով մեր մեղեդիները:

Կոմիտասն էր, որ ժամանակի շերտերու տակէն լոյս աշխարհ հանեց հնչիւնը, մեղեդին: Հայ երաժշտութեան Թորամանեանն է Կոմիտասը, եւ անոր թողածը՝ հայ երաժշտութեան Զուարթնոցը, արդէն ոչ թէ բեկորներ է դարձած ու մասնատուած, այլ վերածեփուած է նախնական իր գեղեցկութեամբ եւ ամբողջականութեամբ:

Թող մշտապէս ղօղանջեն այդ սրբազան տաճարի զանգերը՝ աւետելով աշխարհին կեանքի յաղթանակը՝ ընդդէմ մահուան ու քանդումի:

ՍԱՄՎԵԼ ԱՆԹՈՍԵԱՆ

«ԽՈՀԵՐ ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՄԱՍԻՆ»

Կոմիտաս վարդապետ հաւաքած է ու ձայնագրած ժողովրդական 4000 երգ, որոնցմէ հազիւ մէկ հինգերորդն է մեզի հասած, սակայն այդ ալ բաւական է հեղինակին համարելու հայ երաժշտութեան գիտական ազգագրութեան հիմնադիր: Այս բնագաւառի համար ան բաւական արգասաբեր է եղած: Ժամանակակիցներու վկայութեամբ, յատկապէս ամառնային ամիսներուն ան կը շրջէր գիւղերն ու գաւառները՝ ժողովուրդի բերանէն գրի առնելու անոր երգի բառերն ու երաժշտութիւնը: Կոմիտաս վարդապետին դէպի ժողովուրդ էր առաջնորդած այն համոզումը, թէ գաւառն իր աչքին կը պատկերանայ իբրեւ սրբավայրը հայ գեղարուեստի նշխարներուն, հոն ան կը տեսնէ հայ երգը՝ հայ գեղջուկին շուրթերուն վրայ, հայ գութանը, հայ գեղջուկը իր արօրին հետ, ուր քարերն անգամ կը յիշեցնեն հայրենիքը: Ահա թէ ինչու Կոմիտաս կ՚ըսէ թէ «Ինք պիտի հասնի իր բուն նպատակին՝ հայրենի աւերակներէն դուրս բերելով հայ ժողովրդական երաժշտութեան ձայները: Եթէ Կոմիտաս չունենար բնատուր երաժշտական հանճար, միեւնոյն է, իր կոչումը դարձեալ պիտի ըլլար ժողովրդական ստեղծագործութեան հաւաքումը, գրառումը, յղկումն ու տարածումը: Գէորգեան ճեմարանին մէջ ստացած կրթութեան զուգահեռ, պատանի Սողոմոնը կրցած էր խորասուզուիլ մեր նախնիներու մատեաններուն մէջ՝ փորձելով գտնել հայ խազագրութեան բանալին. 1913թ. ամառը ան գնաց Էջմիածին՝ որպէսզի աշխատի Մատենադարանին մէջ ու գեղջուկ երգեր հաւաքէ այնտեղ: Մայր Տաճարի մէջ ան կը մշակէր, կը յղկէր եւ հայ երգի վրայէն կը վերցնէր դարերու ընթացքին կուտակուած թանձր փոշիի խաւերը՝ ի յայտ բերելով տոհմիկ հայկականը:

Կոմիտաս վարդապետի երաժշտութեան մեծութեան ըմբռնումը թերի պիտի ըլլար, եթէ իրեն նկատի չունենանք որպէս հայ հոգեւոր մեղեդիներու անզուգական մշակող: Կոմիտասի համար հայ հոգեւոր եւ աշխարհիկ մեղեդիները հարազատ քոյրեր են: Ըստ հեղինակի, մակերեսային հետազօտութեան արդիւնք է ոմանց այն պնդումը թէ հայ հոգեւոր եւ աշխարհիկ երգերը տարբեր նկարագիր ու բնոյթ ունին: Իրականութեան մէջ, հայ հոգեւոր մեղեդիները կը կրեն հայ ժողովուրդի նոյն տոհմիկ դրոշմը: Իսկ այդ երաժշտութիւնը ոչ թէ տխուր է ու ծանր, այլ աւելի պայծառ ու զուարթ: Հայ երաժշտութիւնը համակ ուժ է ու կենդանութիւն, այնքան ուժեղ՝ որքան իրեն ծնունդ տուող ժողովուրդը. այդ բանի լաւագոյն վկայութիւնն է մեր «Պատարագի» կոմիտասեան մշակումը՝ ուր կը հնչէ զուարթ մեղեդին:

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱՌԻԹՈՎ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԵՆ ԱՄԱՆՈՐԸ ԵՒ ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴԸ, ՄԱՂԹԵԼՈՎ ՈՐ 2015-Ը ԸԼԼԱՅ ԲԱՐԵԲԱՍՏԻԿ ՏԱՐԻ ՄԸ ԻՐԵՆՑ ՍԻՐԵԼԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՄՈՆԹՐԷԱԼ

Ռ.Ա.Կ. Հայ Իրաւանց Խորհուրդ

Թէքէեան Մշակութային Միութիւն – Մոնթրէալի Մասնաճիւղ

Դոկտ. եւ Տիկին Արշաւիր եւ Նատիա Կէօնճեան

Բժ. եւ Տիկին Յարութիւն եւ Սիմա Արզումանեան եւ ընտանիք

Պրն. Վարդգէս Սարաֆեան

Տէր եւ Տիկին Փիէր եւ Նորմա Աքքէլեան եւ զաւակները

Բժ. եւ Տիկին Արթօ եւ Սօնա Տէմիրճեան

Տէր եւ Տիկին Արսէն Նուպար եւ Լիւսի Մամուրեան եւ դուստրը՝ Հիլտա

Տիկին Վարդուհի Պալեան

Տիկ. Քնարիկ Աքքէլեան եւ ընտանիք

Տէր եւ Տիկին Էմանուէլ եւ Արփի Սաղըրեան

Տէր եւ Տիկին Ժիրայր եւ Քնար Տէվլէթեան

Տէր եւ Տիկին Յովիկ եւ Այտա Ալպարեան եւ որդին՝ Մոնթէ

Բժ. եւ Տիկին Տիգրան եւ Մատլէն Տիգրանեան

Տիար Տիրան Աւետեան

Էտուար Հիւսէյնճեան եւ զաւակները

Տիկին Անուշ Քէօփրիւլեան

Տէր եւ Տիկին Կարօ եւ Նուարդ Բարաղամեան

Տէր եւ Տիկին Արա եւ Հուրի Գուլեան

Տիար Կարպիս Քէլէշեան

Տիկին Մարի Աքոյեան

Արմինէ Քէօշկէրեան

Տէր եւ Տիկին Յակոբ եւ Սօնիա Ճանճիկեան

Տիկին Սօնիա Գարահիսարեան

Բժիշկներ Ժիրայր եւ Ռիթա Գուլումճեան

Տիկին Քրիստինէ Տրդատեան Գուլումճեան

Տէր եւ Տիկին Պերճ եւ Մարօ Գոգորեան

Տէր եւ Տիկին Կարապետ Մխիթարեան

Տէր եւ Տիկին Հրաչ եւ Անի Թորիկեան

Տէր եւ Տիկին Արթօ եւ Անի Մանուկեան եւ զաւակները

Բժ. եւ Տիկին Հրայր եւ Մանուշ Տէր Գէորգեան

Dr et Mme Leon & Maria Ketchian, Adriana & Gregory

Տէր եւ Տիկին Պարգեւ եւ Արփի Նազարէթեան եւ որդին՝ Արի

Տէր եւ Տիկին Նուպար եւ Մարալ Պապիկեան

Տիկին Անի Պչաքճեան

Տէր եւ Տիկին Արմէն եւ Հերմինէ Պչաքճեան եւ զաւակները

Տէր եւ Տիկին Վաչէ եւ Անի Պչաքճեան եւ զաւակները

Տէր եւ Տիկին Մարգար եւ Հայկօ Տիրատուրեան

Պրն. Պերճ Քիւփէլեան եւ դուստրը՝ Լիլիան

Տէր եւ Տիկին Նուպար եւ Անահիտ Քիւփէլեան (Նիւ Եորք)

Աստղիկ Եազըճեան
Տէր եւ Տիկին Արա Եազըճեան եւ զաւակունք
Տէր եւ Տիկին Տիգրան Եազըճեան

Տէր եւ Տիկին Յակոբ եւ Սալբի Մարկոսեան

Բժ. Եդուարդ եւ Տիկին Մարթա Եղիայեան եւ զաւակները

Տէր եւ Տիկին Գէորգ եւ Մարալ Փարթամեան

Տէր եւ Տիկին Գրիգոր եւ Ռոզա Տիգրանեան

Տէր եւ Տիկին Կարպիս եւ Յասմիկ Աբոշեան

Տէր եւ Տիկին Ժիրայր եւ Սիլվիա Թոգաթլեան եւ որդին՝ Հայկ

Տէր եւ Տիկին Յակոբ եւ Անճելինա Ագթորոսեան եւ զաւակները՝ Արին, Թալին եւ Տարօն

Աւետիս Օհաննէսեան եւ զաւակը Անթօնի

Արմինէ Պօղիկեան

Տէր եւ Տիկին Աւետիս եւ Մալվինէ Պագգալեան եւ զաւակները՝ Կալին եւ Սարգիս

Տէր եւ Տիկին Ռուբէն եւ Մարօ Նշանեան

Տիար Յակոբ Մելքոնեան եւ զաւակները՝ Մարալ եւ Հրայր

Տիկին Շաքէ Պէնկեան

Տէր եւ Տիկին Գէորգ եւ Նանսի Թորոսեան եւ զաւակունք

Տէր եւ Տիկին Լորիս եւ Նորա Մինինէթեան

Տէր եւ Տիկին Արա եւ Ֆլորիտա Պալեան եւ դուստրը Գլօի

Տէր եւ Տիկին Ծերոն եւ Սուէտիք Ք. Օհանեան եւ զաւակունք

Տէր եւ Տիկին Անդրանիկ եւ Սեւան Օհանեան

Տիկին Անահիտ Սահակեան եւ դուստրը՝ Ատրիկ

Տէր եւ Տիկին Վարդան եւ Մարիա Ճեռահեան

Տէր եւ Տիկին Մանուկ եւ Սիրվարդ Ժամկոչեան

Տէր եւ Տիկին Անթուան եւ Սօնիա Պուլոս

Տէր եւ Տիկին Աւետիս եւ Արշօ Ճիհանեան

Տէր եւ Տիկին Տիգրան Հիւսէյնճեան եւ ընտանիք

Տէր եւ Տիկին Վարուժ եւ Ծաղիկ Թաշճեան եւ զաւակունք

Պրն. Յովհաննէս Զամպաքեան եւ զաւակը Ժիրայր

Տէր եւ Տիկին Վահէ եւ Անահիտ Զամպաքեան եւ զաւակները Ժանօ եւ Անթօնի

Բժ. եւ Տիկին Ռուբէն եւ Սօսի Փիլոյեան

Բժ. եւ Տիկին Հեմրի եւ Մարիզ Բէտէրեան եւ ընտանիք

Տէր եւ Տիկին Բաֆֆի եւ Անժէլ Թիւֆէնքճեան

Տէր եւ Տիկին Հայկ եւ Սօնիա Մանուկեան եւ զաւակները՝ Արեգ եւ Շիրակ

Տիկին Սիրվարդ Երզնկացեան

Տէր եւ Տիկին Արթօ եւ Գլօտէթ Պալթայեան

Բրշ. Սրկ. Վահան եւ Անուշ Շաքարեան եւ ընտանիք

Տէր եւ Տիկին Մելիք եւ Անասդասիա Քէօփրիւլեան

Տէր եւ Տիկին Պօղոս եւ Սիրվարդ Քիշեան

Թագուհի Աւրիկեան եւ ընտանիք Աստրիտ եւ Փասքալ Ռոպէրժ Ռուբինա եւ Վիգէն Աւրիկեան

Տիկին Սօնա Ուրիշեան եւ զաւակներ

Chemises Basma
Վահէ Պասմաճեան

Մեթր Հրայր Ճիհանեան եւ դուստրերը՝ Սաշա եւ Գարինէ

Տէր եւ Տիկին Վարուժ եւ Յասմիկ Մարկոսեան

ԹՈՐՈՆԹՕ

Թէքէեան Մշակութային Միութիւն – Թորոնթօ

ՌԱԿ Թորոնթոյի ակումբ

Տէր եւ Տիկին Սարգիս եւ Սեդա Պալեան եւ Տէր եւ Տիկին Վարդան եւ Թալին Պալեան

Տիար Ժիրայր Բէտէրեան

Տէր եւ Տիկին Էտի Խունկանեան

Տէր եւ Տիկին Արամ Ամբակումեան (Գենեթիքըք)

Տէր եւ Տիկին Վարուժան եւ Վերժին Գարապուլուք եւ դուստրը՝ Լորա
Տէր եւ Տիկին Մարք Հայկ եւ Թալար եւ զաւակը Հայկօ

Տէր եւ Տիկին Մատաք Ք. եւ Թամար Մամուրեան

Տէր եւ Տիկին Վահրամ եւ Ազնիւ Սալիպեան եւ զաւակները՝ Էտի, Սթիվ եւ Քէնի

Տէր եւ Տիկին Նշան եւ Տիանա Մանճըլըքեան եւ զաւակները

Տէր եւ Տիկին Խաչօ եւ Անի Եազըճեան եւ ընտանիք

Իզապէլ եւ Ժիզէլ
Տէր եւ Տիկին Գէորգ եւ Շողիկ Թիւթիւնճեան

Տէր եւ Տիկին Պետրոս եւ Սօնիա Գոգորեան

Տէր եւ Տիկին Ժիրայր եւ Զարմինէ Երէցեան

Տէր եւ Տիկին Արա եւ Շուշիկ Երէցեան,

Տէր եւ Տիկին Սթիվ եւ Նորա Չալլիս եւ զաւակունք

Տէր եւ Տիկին Թագուոր Յոբեան եւ ընտանիք

Տէր եւ Տիկին Արա եւ Անի Տէր Գէորգեան

Դոկտ. Իզա Պասմաճեան
Տիկին Շաքէ Պասմաճեան

Բժ. եւ Տիկին Գասպար Իսրայէլեան եւ զաւակները

Տէր եւ Տիկին Սուրէն եւ Ալիս Էվրան

Տէր եւ Տիկին Ճորճ Իսրայէլեան

Տէր եւ Տիկին Ստեփան եւ Քրիսթին Սեմերճեան եւ զաւակները՝ Յակոբ եւ Կարօ

Շնորհակալիք

Տէր եւ տիկին Արա եւ Հուրի Գուլեան եւ զաւակունք
Տիկին Անի Գըվըրեան եւ զաւակունք

Տէր եւ Տիկին Պօղոս Գուլեան եւ զաւակունք կը փութան իրենց խորին շնորհակալութիւնները յայտնել Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցւոյ՝ Հոգեւոր Հովիւ՝ Տ. Վազգէն Քհն. Պոյաճեանին, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Հոգեւոր Հովիւ Տ. Կոմիտաս Քհն. Միրզախանեանին, եկեղեցւոյ Ծխական Խորհուրդին, Բարեշնորհ Սարկաւագներուն, Դպրաց Դասին եւ բոլոր անոնց, որոնք յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան եւ իրենց ծաղկեպսակներով, նուիրատուութիւններով, բնակարան այցելութիւններով, բացիկներով եւ զանազան միջոցներով ցաւակից եղան իրենց վիշտին, իրենց սիրելի մօր, մեծ մօր եւ քրոջ՝

ՈՂԲԱՑԵԱԼ **ՄԱՐԻ ՇԱՀԻՆԵԱՆ-ԳՈՒԼԵԱՆԻ**

մահուան տխուր առթիւ:

Հոգեհանգստեան պաշտօնը տեղի պիտի ունենայ՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, 11 Յունուար 2015-ին:

Այս առթիւ տ. եւ տ. Արա եւ Հուրի Գուլեան «Ապագայ»ին կը նուիրեն 1000 տոլար: Նոյն առթիւ տ. եւ տ. Հրաչ եւ Անի Թորիկեան կը նուիրեն 50 տոլար:

Ahuntsic-Cartierville
Montréal

Mot du conseiller du district de Bordeaux-Cartierville : Harout Chitilian

Je tiens à féliciter l'équipe d'Abaka, ainsi que tous ceux et celles qui ont participé de près ou de loin à la publication de cet hebdomadaire trilingue depuis 40 ans.

Je profite également de l'occasion pour vous souhaiter un très joyeux Noël et un nouvel an rempli de santé et de prospérité.

Joyeuses festivités!

Լաւագոյն մաղթանքներով կը շնորհաւորեմ «Ապագայ» շաբաթաթերթի 40րդ տարեդարձը, յուսալով որ բազմաթիւ տարիներ եւս ան կը շարունակէ ծառայել Մոնթրէալահայ համայնքին:

Նոր Տարուայ եւ Ս. Ծնունդի Տօներուն առթիւ՝
Ջերմօրէն կը շնորհաւորեմ
Մոնթրէալի հայ համայնքը
մաղթելով յաջողութիւն եւ բարօրութիւն բոլորին:

Harout Chitilian
Vice-président du comité exécutif de la Ville de Montréal
Conseiller municipal - District de Bordeaux-Cartierville

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Habitation Ararat-ի վարչական կազմը կուգայ իր խորին ցաւակցութիւնները յայտնել տիարք Սոկրատ եւ Ալեքս Պիլէնլէրներուն իրենց մօր՝ ողբացեալ Ժերման Հարունեանի մահուան տխուր առթիւ:

Իրաքի Քիւրտիստանի մէջ Հայերէնը պաշտօնական լեզու կը համարուի

Հիւսիսային Իրաքի Քիւրտիստանի ինքնավար հատուածին մէջ հայերէնը եւս ճանչցուած է պաշտօնական լեզու: Այս մասին կը հաղորդէ News.am-ը՝ վկայակոչելով Rudaw.net կայքը: Իրաքի Քիւրտիստանի ինքնավար հատուածի առաջնորդ Մեսուտ Պարզանին ստորագրած է լեզուի մասին օրինագիծը, որմով քրտերէնէն եւ արաբերէնէն բացի հայերէնը, թուրքմէներէնը եւ ասորերէնը կը դառնան պաշտօնական լեզու:

Rudaw-ի հետ զրոյցի ընթացքին՝ Քիւրտիստանի խորհրդարանի մամուլի խօսնակ Թարըք Ճեւհեր նշած է, թէ լեզուի մասին յիշեալ օրինագիծը խորհրդարանը ընդունած է 2014-ի Հոկտեմբեր 29-ին եւ Նոյեմբեր 20-ին ներկայացուցած է Մեսուտ Պարզանիին:

Թարըք Ճեւհեր շեշտած է, թէ նոր օրինագիծով Քիւրտիստանի ինքնավար հատուածի այն վայրերուն մէջ ուր կ'ապրին հայեր, թուրքմէններ եւ ասորիներ, պաշտօնական լեզու կը դառնայ հայերէնը, ասորերէնը եւ թուրքմէներէնը:

Komitas
SALON FUNÉRAIRE
ԹԱՂՄԱՆԱԿԱՆ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Funéraille Traditionnel
Monument
Pré-arrangement

5180, rue Salaberry
Montréal, Québec H4J 1J3
Tél. : 514 331-0400

www.komitas.ca

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ ԱՌԻԹՈՎ...

Շար. էջ 30-էն

ՕԹԹԱՌԻԱ

Տէր եւ Տիկին Արտաշէս եւ Էլիզապէթ Գունտաքճեան եւ զաւակները

Տէր եւ Տիկին Էտուար եւ Սիլվա Չուհաճը

Տոքթ. եւ Տիկին Քարսեղ եւ Նինա Աշըգեան եւ ընտանիք
Գարոլին, Արմէն եւ Ժիզել
Թոմաս եւ Գլէօ

ՎԱՆՔՈՒՎԸՐ

Տիար Ճեմիլ Քէվրանեան եւ դուստրերը՝ Այտա, Մելինէ, Էլիզապէթ, Շուշան եւ Նորա

Տէր եւ Տիկին Գրիգոր եւ Ասդրա Եաղճեան

Հրանդ Տինքի սպանութեան գործով՝ Սթամպուլի նախկին ոստիկանապետը հարցաքննութեան կ'ենթարկուի

Սթամպուլի Արդարադատութեան պալատին մէջ հարցաքննութեան կանչուած է Հրանդ Տինքի սպանութեան ժամանակաշրջանին Սթամպուլի ոստիկանապետ Ճալալեթտին Ճեռռահը: Անոր հարցաքննութիւնը իրականացուցած է Սթամպուլի հանրապետական դատախազ Եուսուֆ Հաքքը Տողանը:

Այս մասին կը հաղորդէ Պոլսոյ «Ակօս»-ը:

Հարցաքննութիւնը կ'իրականացուի այն հիմնաւորումով, որ Տինքի սպանութեան գործով շարունակուող հետաքննութեան ծիրէն ներս Սթամպուլի Պաքըրքէոյի թիւ 8-րդ ծանր յանցագործութիւններու դատարանը վերացուցած է Սթամպուլի նախկին փոխնահանգապետ Էրկուն Կիւնկորի, քաղաքի անվտանգութեան տնօրէն Ճալալեթտին Ճեռռահի, Սթամպուլի ոստիկանութեան հետախուզական բաժինի նախկին տնօրէն Ահմեթ Իլիան Կիւլերի եւ 6 ոստիկաններու նկատմամբ չհետապնդելու մասին նախապէս ընդունած որոշումը:

«Ակօս»-ի նախկին գլխաւոր խմբագիր Հրանդ Տինքի սպանութեան գործով օրերս ցուցմունք տուած է յանցագործութեան իրականացման ժամանակ Սթամպուլի փոխքաղաքապետի պաշտօնը զբաղեցուցած Էրկիւն Կիւնկորը: Հարցաքննութեան բովանդակութեան մասին որեւէ տեղեկատուութիւն չէ հաղորդուած:

Երբ 2004 թուականին "Ակօս"-ի մէջ հրատարակուած էր յօդուած Թուրքիոյ առաջին ռազմական կին օդաչու եւ Աթաթուրքի հոգեզաւակ Սապիհա Կէօքչէնի՝ հայկական ծագում ունենալուն վերաբերեալ, Սթամպուլի նախկին փոխքաղաքապետ Կիւնկորը Հրանդ Տինքը կանչած էր իր մօտ եւ սպառնացած անոր՝ նշելով, որ կրնայ դառնալ թիրախ ազգայնականներուն համար, ու ինչպէս հանդիպումէն ետք բնորոշած էր ինքը՝ Տինքը, "փորձած էր ցոյց տալ իր տեղը":

Շնորհաւորութիւններ
Նոր Տարուայ
եւ
Ս. Ծնունդի առիթ

Ալեքսան եւ Նորա Պալթաեան
Թորոնթօ

Desjardins
Caisse de Chomedey

Hrair Ketchedjian, B.A. Écon.
Directeur Général
Représentant en épargne collective
pour Desjardins
Cabinet de services financiers inc.

450 688-0900, poste 215
Télécopieur : 450 688-1704

Siège social
3075, boul. Cartier Ouest, Laval (Québec) H7V 1J4
desjardins.com/caissedechomedey

BARRY KAREN GARO

KAZANDJIAN

METTRE NOS CLIENTS EN PREMIER
NOUS CLASSE AUSSI PARMI LES PREMIERS

EXPERTISE EXPÉRIENCE EXCELLENCE

RÉSULTATS

514 333-3000

AGENCE IMMOBILIÈRE RE/MAX 3000 | FRANCHISÉ INDÉPENDANT ET AUTONOME DE RE/MAX-QUÉBEC